

Національна академія педагогічних наук України
Державна науково-педагогічна бібліотека України
ім. В. О. Сухомлинського
(ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського)
04060, м. Київ-60, вул. М. Берлінського, 9
тел. (044) 440-35-48

УДК 025.2./9:026:37(477)

№ 011U002291

Інв. №

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського
канд. іст. наук
_____ П. І. Рогова
„_____” _____ 2014 р.

ЗВІТ
ПРО НАУКОВО-ДОСЛІДНУ РОБОТУ
„ТЕОРЕТИЧНІ ТА НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ
СТВОРЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО ГАЛУЗЕВОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО
РЕСУРСУ В
ДЕРЖАВНІЙ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІЙ БІБЛІОТЕЦІ
УКРАЇНИ ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО”
(заключний)

Керівник НДР:

Директор ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського
канд. іст. наук

(підпис)

П. І. Рогова

СПИСОК АВТОРІВ

Керівник НДР

ст. наук. співробітник, канд. іст. наук

П. І. Рогова

(підпис)

(дата)

Заст. директора з наукової роботи

Л. М. Заліток

(підпис)

(дата)

Заст. директора

з науково-бібліотечної роботи

Л. О. Пономаренко

(підпис)

(дата)

Зав. відділу наукового і прикладного

бібліотекознавства

І. І. Хемчян

(підпис)

(дата)

РЕФЕРАТ

Звіт про НДР: 152 с., 21 джерело.

Теоретичні та науково-практичні аспекти створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського / П. І. Рогова, Л. М. Заліток, Л. О. Пономаренко, І. І. Хемчян. – К, 2014. – 152 с.

Актуальність дослідження обумовлена важливістю розвитку в Україні інформаційного суспільства – „суспільства знань”, в якому ресурси та інноваційна діяльність бібліотек відіграють найголовнішу роль. Адже наука і освіта, як ніякі інші сфери діяльності, вимагають оперативної, своєчасної та повноцінної інформації, швидкого, зручного, багатоаспектного доступу до різнотематичних баз даних, наукової періодики, наукової літератури, тобто доступу до результатів як вітчизняних, так і світових досліджень. Мобільність і міжнародне співробітництво в наукових дослідженнях – характерні риси сучасної науки. Слід зазначити, що стан інформаційного забезпечення науки та освіти в Україні далекий від необхідного. Більшість із 22 тис. бібліотек освітянської мережі МОН України та НАПН України впродовж багатьох років існують в умовах постійного бюджетного дефіциту, внаслідок якого не можна говорити про повноцінне їх комплектування, а також удосконалення їх діяльності шляхом впровадження інформаційно-комунікаційних технологій.

Тому нині особливо актуальна проблема створення інформаційно-освітнього простору в державі, зокрема його сегменту з педагогічних і психологічних питань, широкого та грамотного використання його у наукових та освітніх цілях. Адже, інформаційно-освітні ресурси – це сукупність науково-педагогічної, навчально-методичної, хрестоматійної, нормативно-технічної та інструктивної інформації, до якої забезпечений доступ користувачів, диференційований за роллю та місцем учасника

освітнього процесу, а також можливість отримання інформаційного ресурсу відповідно до особистісними особливостями і переваг користувача.

Саме провідні педагогічні бібліотеки держави як інформаційні галузеві центри мають вирішувати проблему створення та уніфікованого доступу до електронних ресурсів, здійснювати оцінку їх достовірності й актуальності, що дає можливість радикального підвищення якості інформаційного обслуговування як науковців, так і практиків галузі. Тому формування тематичних баз даних, документальних масивів електронних бібліотек зі своїми профілями комплектування, принципами визначення пріоритетних бібліотечних фондів і колекцій для переведення їх в електронну форму, що традиційно було прерогативою центрів наукової та технічної інформації, є сьогодні одним із важливих напрямів роботи педагогічних книгозбірень, які мають завдяки цьому перейти на якісно новий рівень роботи.

Зважаючи на зазначене вище, упродовж 3-х років колективом науковців ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського розроблялась НДР „**Теоретичні та науково-практичні аспекти створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського**” (наук. керівник – к. і. н., с. н. с. **Рогова П. І.**).

Мета дослідження – розроблення й поглиблення організаційних, теоретичних і технологічних засад створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу (ІГР) в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з педагогічної й психологічної наук і їхнього впровадження в діяльність мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України.

Для реалізації поставленої мети сформульовано такі **завдання дослідження**:

- аналіз джерельної бази та терміносистеми з теми наукового дослідження;
- вивчення й узагальнення світового та вітчизняного досвіду щодо створення інтегрованих галузевих інформаційних ресурсів;

- виявлення, визначення та обґрунтування сутності, принципів, структури, змісту і функцій інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу;
- вивчення інформаційних потреб користувачів в інтегрованому галузевому інформаційному ресурсі;
- визначення напрямів і методів формування традиційного та електронного інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського;
- розроблення Концепції інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського;
- поглиблення і удосконалення системи вторинних документів для задоволення потреб науковців і практиків освітянської галузі України;
- надання доступу до інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в електронній і традиційній формі;
- науково-методичне забезпечення діяльності мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України для формування інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу.

Об'єктом дослідження був інформаційний галузевий ресурс ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України.

Для розв'язання поставлених завдань використано різноманітні дослідницькі **методи**, які визначались поставленою метою, вирішенням теоретичних та практичних проблем та застосовуються у соціогуманітарних і соціокомунікативних науках. Теоретичні методи – історичний, аналіз і синтез, термінологічний, порівняльний – дозволили виявити, узагальнити і обґрунтувати сутність, принципи, структуру інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу; виявити форми і методи його формування та надання доступу до нього. Емпіричні методи – вивчення досвіду,

спостереження, соціологічний тощо дали можливість утвердитися в виваженості наукових розробок.

Для здійснення наукового проекту було вивчено і узагальнено світовий і вітчизняний досвід щодо формування корпорацій, створення ІГР, проаналізовано терміносистему НДР. Учасниками НДР обґрунтовано і визначено основні її поняття.

Теоретичним підґрунтям щодо реалізації мети і завдань НДР було розроблення у межах даного наукового проекту 3-х концепцій: створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, науково-педагогічної електронної бібліотеки ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, веб-порталу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як єдиної точки доступу до галузевих інтегрованих ресурсів.

Вперше в освітянській галузі України ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського спільно з бібліотеками мережі розпочато інтегрування ресурсів з розміщенням їх на порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського таким шляхом: а) створення централізованим способом зведених баз даних із зовнішніми партнерами, а саме з представниками мережі освітянських бібліотек; б) створення розподіленої системи локальних каталогів провідних бібліотек мережі; в) інтеграція ресурсів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського на базі єдиної платформи – АБІС ІРБІС (електронний каталог, електронна бібліотека тощо). Таким чином вперше було створено інтегровані ресурси з психолого-педагогічних питань, що розташовано на веб-порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, зокрема: зведена база дисертацій з психолого-педагогічних питань, зведена база сучасних передплатних фахових періодичних видань, розподілена система локальних каталогів, науково-педагогічна електронна бібліотека.

З метою надання доступу до вищезазначених ресурсів у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та у бібліотеках мережі вводились он-лайн

послуги, зокрема: електронна доставка документів; замовлення документів через електронний каталог на броне полицю; віртуальна бібліографічна довідка; служба „запитай бібліотекаря” (чат, скайп (Skype), електронна пошта, телефон); навігатор в інтернет.

Виконання одного з головних завдань мережі освітянських бібліотек – формування повноцінного галузевого фонду та надання широкого доступу до нього завдяки ІКТ здійснювалось через: наукове опрацювання документів і створення бібліографічних записів в ЕК; розпочато ретроспективну каталогізацію фондів, на першому етапі створювався Імідж-каталог, який представлено на порталі ДНПБ України ім. В.О.Сухомлинського.

Упродовж дослідження проводились моніторинги, які дали змогу: вивчити потреби користувачів в традиційному та електронному ІГР; проаналізувати надходження обов’язкового примірника до ДНПБ України ім. В.О.Сухомлинського, як одного з основних джерел поповнення її фонду. виділити перелік найбільш затребуваних періодичних видань для повноцінного забезпечення інформаційних потреб різних категорій користувачів; виробити стратегію максимально ефективного забезпечення читачьких запитів в умовах обмеженого фінансування; окреслити напрямки щодо формування ІГР та створення комплексу заходів на покращення умов праці користувачів.

Була проведена значна робота з бібліотечним фондом ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та бібліотек мережі: аналізувалось формування, збереження та використання традиційного ресурсу, зокрема РЦВ для подальшого його введення в ІГР (велась робота по упорядкуванню виокремленого фонду РЦВ, оцифровано документи, які доступні для використання читачами у медіацентрі бібліотеки, проведено реставраційні роботи з відновлення рідкісних видань, створено колекції, аналізувався стан збереження фонду).

Вагомим внеском у розроблення теоретичних та науково-практичних аспектів створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в

ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, його розкриття стали нормативно-інструктивні документи, методичні і практичні посібники, вторинні документи, збірники наукових праць з питань дослідження, тощо.

Для підвищення кваліфікації бібліотекарів мережі освітянських бібліотек, для введення в діяльність цих бібліотек інновацій, колективом ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського упродовж виконання НДР готувались методичні, бібліографічні матеріали і аналітичні огляди, здійснювалась низка інших заходів. Вперше для бібліотек мережі започатковано підготовку у ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського щорічного збірника аналітичних і статистичних матеріалів „Провідні освітянські бібліотеки у дзеркалі статистики”, в якому аналізується стан розвитку вищезазначених книгозбірень.

За результатами дослідження було проведено міжнародну науково-практичну конференцію **„Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу”**. Мета наукового форуму полягала в аналізі теоретичних, науково-методичних та організаційних засад щодо створення ІГР на базі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, висвітленні практичних результатів, окресленні перспектив розвитку його формування у подальші роки й забезпечення доступу до нього.

Практичне значення одержаних результатів. Одержані наукові результати матимуть вагоме значення для розвитку галузевого бібліотекознавства, інформаційної діяльності, теоретичне, науково-методичне, а також практичне значення для формування сегменту з педагогічної та психологічної наук у національному інформаційному просторі нашої держави та повноцінному інформаційному забезпеченні інноваційного розвитку вітчизняної педагогічної науки, освіти і практики.

З огляду на здійснене ДНПБ України ім. В.О.Сухомлинського та мережа освітянських бібліотек у майбутньому буде розробляти питання трансформації мережі освітянських бібліотек у базові документально-

комунікаційні комплекси глобального інформаційного середовища. З цією метою проводитиметься науковий аналіз особливостей галузевих інформаційних потреб користувачів як чинника формування системи бібліотечно-інформаційного забезпечення освітянської галузі, розроблення наукових засад аналізу змісту галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів освітянського спрямування, створення умов для функціонування корпоративної науково-інформаційної системи мережі освітянських бібліотек України.

Ключові слова: інтегрований галузевий інформаційний ресурс, інноваційні форми роботи, науково-педагогічна електронна бібліотека, зведені бази даних, веб-портал, електронний каталог, віртуальна довідка.

ЗМІСТ

Перелік умовних скорочень.....	12
Передмова.....	13
Вступ.....	17
1. Розроблення теоретичних, організаційних, науково-методичних засад створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.....	22
2. Вивчення інформаційних потреб користувачів в інтегрованому галузевому інформаційному ресурсі.....	34
3. Визначення напрямів і методів створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.....	40
3.1. Створення традиційного інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.....	40
3.2. Створення електронного інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.....	58
4. Розкриття змісту інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.....	62
5. Надання доступу до інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.....	74
5.1. Надання доступу до інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського в традиційній формі.....	74
5.2. Надання доступу до інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського в електронній формі.....	77

6. Науково-методичне забезпечення діяльності мережі освітянських бібліотек МОН України та АПН України для створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу.....	84
6.1. Аналітична діяльність.....	84
6.2. Інформаційна діяльність.....	87
6.3. Консультаційно-методична допомога бібліотекарям.....	90
6.4. Підвищення кваліфікації.....	94
Список основних публікацій виконавців НДР.....	101
Висновки.....	140
Рекомендації.....	147
Список використаних джерел.....	150

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

- БД – база даних
- БЗ – бібліографічні записи
- ВБД – віртуальна бібліографічна довідка
- ВГІР – всеукраїнський галузевий інформаційний ресурс
- ДБФ України – Державний бібліотечний фонд України
- ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського – Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського
- ДПА – довідково-пошуковий апарат
- ЕБ – електронна бібліотека
- ЕК – електронний каталог
- ЕДД – електронна доставка документів
- ЗвБД дисертацій – зведена база даних дисертацій
- ІГІР – інтегрований галузевий інформаційний ресурс
- ІКТ – інформаційно-комунікаційні технології
- ІР – інформаційний ресурс
- КБ – кабінет бібліотекознавства
- МБА – міжбібліотечний абонемент
- МОН України – Міністерство освіти і науки України
- НАПН України – Національна академія педагогічних наук України
- НДР – науково-дослідна робота
- НПЕБ – науково-педагогічна електронна бібліотека
- ОРФ – обмінно-резервний фонд
- РП – робоча програма
- СКС – систематична картотека статей
- ТЗ – технічне завдання
- УБА – Українська бібліотечна асоціація

ПЕРЕДМОВА

Головним завданням Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) є науково-інформаційне забезпечення розвитку вітчизняної педагогічної науки і практики, фахових потреб науковців і практиків освітянської галузі України, сприяння науковим дослідженням у галузі педагогіки, психології, методики викладання окремих навчальних дисциплін, упровадження досягнень науки і техніки у практику роботи навчальних закладів різних рівнів і їх структурних підрозділів – бібліотек, а також сприяння освіті й самоосвіті педагогічних, науково-педагогічних, бібліотечних кадрів, молоді, що навчається. Як галузевий науково-дослідний, науково-інформаційний, науково-методичний центр і структурний підрозділ НАПН України, бібліотека з 2000 року проводить науково-дослідну роботу з питань: формування національного галузевого інформаційного ресурсу в традиційній та електронній формі; системи науково-інформаційного забезпечення фахових інформаційних потреб науковців і практиків освітянської галузі України первинними і вторинними (бібліографічними, реферативними, оглядовими) документами на різних носіях інформації; впровадження в роботу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України інноваційних форм і методів роботи, зокрема, інформаційно-комунікаційних технологій, відповідної АБІС, створення сайтів, електронних каталогів, удосконалення роботи мережі бібліотек через кооперування діяльності та підвищення кваліфікації бібліотечних фахівців освітянської галузі України.

Все вище зазначене упродовж чотирнадцяти років послідовно розроблялося колективом ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського у семи наукових проектах:

1. Концепція Державної науково-педагогічної бібліотеки України (науковий керівник – директор Державної науково-педагогічної бібліотеки України Рогова П. І., 2000 р.)

2. Створення, становлення і розвиток мережі освітянських бібліотек України (X–XX ст.) (науковий керівник – канд. іст. наук, директор Державної науково-педагогічної бібліотеки України Рогова П. І.; 2001–2005 рр.);

3. Інформаційне забезпечення освітянської галузі України (науковий керівник – канд. іст. наук, доцент ДАКККиМ Лутовинова В. І.; 2003–2007 рр.);

4. Теоретичні засади створення всеукраїнського інформаційного ресурсу з питань психолого-педагогічної науки і освіти в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В.О. Сухомлинського (науковий керівник – канд. іст. наук, с. н. с. Рогова П. І.; 2006–2010 рр.);

5. Науково-методичні та організаційні засади інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України (науковий керівник – канд. іст. наук, с. н. с. Інституту бібліографічних досліджень Національної бібліотеки України ім. Вернадського О. М. Яценко, 2008–2011 рр.);

6. Теоретичні та науково-практичні аспекти створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського (науковий керівник – канд. іст. наук, с. н. с. Рогова П. І.; 2011–2013 рр.);

7. Наукова організація інформаційної діяльності галузевого бібліотечного комплексу Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. сухомлинського (науковий керівник – канд. іст. наук, с. н. с., провідний наук. спів роб. Інституту біографічних досліджень НБУ ім. В. І. Вернадського О. В. Воскобойнікова-Гузєва, 2012–2014 рр.).

Основні результати НДР, а саме: теоретичні, організаційні та науково-методичні, висвітлено в наукових працях бібліотеки, монографіях, концепціях, методичних посібниках, інформаційно-аналітичних оглядах, низці різних видів бібліографічних видань, базах даних, зокрема це:

1. Концепція розвитку Державної науково-педагогічної бібліотеки

України. – К., 2001.

2. Організація роботи бібліотеки загальноосвітнього навчального закладу: [наук.-метод. вид.]. – К., 2002–2003.

3. Положення про мережу освітянських бібліотек Міністерства освіти і науки України та АПН України. – К., 2003.

4. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського: п'ять років діяльності (2000–2004) : наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., 2005.

5. Укладання друкованих каталогів книг із фондів бібліотек України, надрукованих гражданським шрифтом (XVIII – початку XX століття) : метод. посібник. – К., 2005.

6. Діяльність бібліотек обласних (міських) інститутів післядипломної педагогічної освіти у 2000–2004 рр. : інформ.-аналіт. огляд. – К., 2006.

7. Історія освітянських бібліотек України : наук. збірник. – К., 2006.

8. Концепція інформатизації мережі бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів України. – К., 2006.

9. Організаційно-управлінські документи для освітянських бібліотек Міністерства освіти і науки України та Академії педагогічних наук України (2000–2005 рр.) : збірник. – К., 2006.

10. Освітянські бібліотеки України (II пол. XIX ст. –10-ті р. XX ст.) : наук.-допом. покажчик. – К., 2006.

11. Традиційні каталоги наукових бібліотек освітянської галузі : організація, ведення, редагування : метод. рек. – К., 2006.

12. Діяльність бібліотек вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації педагогічного та інженерно-педагогічного профілів України у 2006 році : інформ.-аналіт. огляд. – К., 2007.

13. Діяльність бібліотек обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти у 2005-2006 рр. : інформ.-аналіт. огляд. – К., 2007.

14. Діяльність бібліотек установ АПН України у 2006 р. : інформ.-

аналіт. огляд. – К., 2007.

15. Діяльність Львівської обласної науково-педагогічної бібліотеки та Микола-ївської науково-педагогічної бібліотеки у 2002–2006 рр. : інформ.-аналіт. огляд. – К., 2007.

16. Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського. Вип. 1. Науково-інформаційне забезпечення освітянської галузі України. – К., 2008.

17. Освітянські бібліотеки України в реалізації програми рівного доступу до якісної освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару. – К., 2008.

18. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського (1999–2009) : бібліогр. покажч. – К., 2009.

19. Зведений план науково-інформаційної й видавничої діяльності освітянських бібліотек України та основних заходів бібліотек, спрямованих на підвищення професійної майстерності бібліотечних працівників освітянської галузі України у ... році. – К., 2006–2009.

20. Рогова П. І. Педагогічні бібліотеки України (друга половина ХІХ – 20-ті рр. ХХ ст.) : монографія. – К., 2009.

21. Стратегія розвитку Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського на 2010–2015 рр. (проект) – К., 2009.

22. Упровадження в практику роботи бібліотек освітянської галузі ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання : метод. рек. – К., 2010.

Зазначене вище стало підґрунтям для розв'язання нової наукової проблеми щодо розроблення й поглиблення організаційних, теоретичних і технологічних засад формування інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу та його впровадження в освітянську галузь України.

ВСТУП

Інформаційне суспільство, яке характеризує сучасну стадію розвитку людства, починаючи з другої половини ХХ ст., тісно пов'язане з бурхливим розвитком комп'ютерної техніки та інформаційних технологій, які на сьогодні мають не обмежені можливості. Нині сформувалося нове комунікативне середовище, яке диктує свої закони для всіх, хто бере участь у створенні величезного інформаційного простору, зокрема і для бібліотек. Сучасна педагогічна наука і освіта, як ніякі інші сфери діяльності, вимагають оперативної, своєчасної та повноцінної інформації, швидкого, зручного, багатоаспектного доступу до різноматичних баз даних, наукової періодики, наукової літератури, тобто доступу до результатів як вітчизняних, так і світових досліджень. Слід зазначити, що стан інформаційного забезпечення науки та освіти в Україні далекий від необхідного. Так більшість із 20 тис. бібліотек освітянської мережі МОН України та НАПН України впродовж багатьох років існують в умовах постійного бюджетного дефіциту, внаслідок якого не можна говорити про їх повноцінне комплектування, а також удосконалення їх діяльності шляхом впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Тому нині особливо актуальна проблема створення сегменту із психолого-педагогічних питань та освіти у інформаційному просторі держави, широкого та грамотного його використання у наукових та освітніх цілях. Адже, інформаційно-освітні ресурси - це сукупність науково-педагогічної, навчально-методичної, хрестоматійної, нормативно-технічної та інструктивної інформації, до якої забезпечений доступ користувачів, диференційований за роллю та місцем учасника освітнього процесу, а також можливість отримання інформаційного ресурсу відповідно до особистісних особливостей і переваг користувача

Саме тому провідні педагогічні бібліотеки держави як інформаційні галузеві центри мають вирішувати вищезазначені проблеми та створювати уніфікований доступ до електронних ресурсів, здійснювати оцінку їх

достовірності й актуальності, що радикально підвищить якість інформаційного обслуговування науковців, і практиків галузі. Тому формування тематичних баз даних, документальних масивів електронних бібліотек зі своїми профілями комплектування, принципами визначення пріоритетних бібліотечних фондів і колекцій для переведення їх в електронну форму, що традиційно було прерогативою центрів наукової та технічної інформації, є сьогодні одним із важливих напрямів роботи даних книгозбірень, які мають завдяки цьому перейти на новий рівень роботи.

З огляду на актуальність зазначеного вище колектив ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського впродовж 2011–2013 рр. розробляв НДР **«Теоретичні та науково-практичні аспекти створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського»** (наук. керівник – к. і. н., с. н. с. Рогова П. І.).

Мета дослідження – розроблення і поглиблення організаційних, теоретичних і технологічних засад щодо створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу (ІГІР) в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з педагогічної і психологічної наук і їхнього впровадження в діяльність мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України.

Поставлена мета обумовила завдання наукової роботи:

- аналіз джерельної бази та терміносистеми з теми наукового дослідження;
- вивчення й узагальнення світового та вітчизняного досвіду щодо створення інтегрованих галузевих інформаційних ресурсів;
- виявлення, визначення та обґрунтування сутності, принципів, структури, змісту і функцій інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу;
- вивчення інформаційних потреб користувачів в інтегрованому галузевому інформаційному ресурсі;

- визначення напрямів і методів формування традиційного та електронного інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського;
- розроблення Концепції інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського;
- поглиблення і удосконалення системи вторинних документів для задоволення потреб науковців і практиків освітянської галузі України;
- надання доступу до інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в електронній і традиційній формі;
- науково-методичне забезпечення діяльності мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України для формування інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу.

Об’єктом дослідження був інформаційний галузевий ресурс ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України.

Предметом дослідження були процеси формування інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу на базі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з педагогічної і психологічної наук.

У ході виконання НДР були використані різноманітні **методи дослідження**, які застосовуються в соціогуманітарних і соціокомунікативних науках. Теоретичні методи – історичний, вивчення та аналіз джерел, аналіз і синтез, термінологічний, порівняльний, – дозволив виявити і узагальнити і обґрунтувати сутність, принципи, структуру інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу та виявити форми і методи доступу до нього. Емпіричні методи – вивчення досвіду, спостереження, соціологічний тощо дали утвердитися в виваженості наукових розробок.

Оприлюднення кінцевих результатів дослідження відбулося у 2013 р. на міжнародній науково-практичній конференції **„Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу”**. Мета наукового форуму полягала в аналізі

теоретичних, науково-методичних та організаційних засад щодо створення ІГІР на базі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, висвітленні практичних результатів, окресленні перспектив розвитку його формування у подальші роки й забезпечення доступу до нього. У роботі конференції взяли участь 145 фахівців серед них зарубіжні науковці, представники МОН України, УБА, керівники та науковці бібліотек мережі, науковці ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, методисти з бібліотечних фондів, бібліотекарі ЗНЗ. В рамках конференції проведені дві секції „Формування та використання галузевих інформаційних ресурсів: традиції та інновації” та „Інноваційний розвиток шкільних бібліотек України”. На пленарному та секційних засіданнях виголошено 64 доповіді.

Тематика і зміст доповідей, представлених на обговорення відповідали актуальності порушеної проблеми. Зокрема учасники конференції зосередили свою дослідницьку увагу на таких питаннях: теоретико-методичних засадах створення ІГІР в Україні та світі; концептуальних засадах формування та використання галузевих інформаційних ресурсів; створенні єдиного вікна доступу до інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу з питань науки й освіти; основних напрямках розвитку корпоративної взаємодії освітянських бібліотек України; сучасним аспектам формування та використання електронних бібліотек; проблемам запровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для розширення спектра послуг, що надаються користувачам; формуванню бібліотечних фондів в епоху інформаційно-комунікаційних технологій; стану та перспективам інноваційного розвитку шкільних бібліотек України; основним засадам створення динамічної організаційно-управлінської й функціональної структури шкільних бібліотек, здатної оперативно реагувати на зміни зовнішнього й внутрішнього середовища; керуванню бібліотекою на основі принципів менеджменту якості та ін.

Прийняті конференцією рекомендації сприятимуть прискоренню процесу створення провідними освітянськими бібліотеками ІГІР на базі

ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, вільний доступ до якого впливатиме на якісне інформаційне забезпечення різних категорій освітян України.

З метою впровадження в практику теоретичних, методичних та організаційних засад вищезазначеної НДР щодо стратегії формування інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу з питань педагогіки, психології і освіти підготовлено і видано збірник наукових праць **„Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Вип. 4. Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу” (25 д.а.)**, який містить документи, підготовлені фахівцями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського за результатами НДР „Теоретичні та науково-практичні аспекти створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського” (2011–2013 рр.), а також доповіді, виголошені на міжнародній науково-практичній конференції „Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу” (13–15 жовтня 2013 р., Київ–Вінниця).

1. РОЗРОБЛЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ, ОРГАНІЗАЦІЙНИХ, НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ЗАСАД СТВОРЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО ГАЛУЗЕВОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО РЕСУРСУ В ДНПБ УКРАЇНИ ІМ. В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Відповідно до завдань НДР у межах дослідження формувалася й аналізувалася **джерельна база**, до якої ввійшли наукові праці зарубіжних й вітчизняних бібліотекознавців, матеріали конференцій, законодавчі й нормативні акти, стандарти України, Росії та інших зарубіжних країн з питань управління формуванням фондів бібліотек, інформаційно-комунікаційної взаємодії бібліотек щодо формування інформаційного освітнього простору держави, розвитку інтеграційних процесів, корпоративних методів роботи, упровадження інноваційних підходів у діяльність бібліотек, тощо. Станом на 1.01.2014 р. вона налічує 671 назву документів, які відтворено в тематичній картотеці та в електронній базі кабінету бібліотекознавства ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

Прагнення України розбудувати інформаційне суспільство та суспільство знань передбачає активне впровадження нових інформаційних технологій та потребує мобілізації зусиль усіх суб'єктів її інформаційної інфраструктури для створення та використання національних інформаційних ресурсів. Важливим сегментом національного інформаційного ресурсу є психолого-педагогічний, необхідний для розвитку науки і освіти в Україні. Отже, на сучасному етапі розвитку нашого суспільства створення інтегрованих галузевих ресурсів в електронній формі є актуальним і необхідним питанням. Необхідно зазначити, що проблемі формуванню ресурсів в електронній формі приділяли увагу зарубіжні вчені, зокрема, О. Б. Антопольський [1], Л. О. Лаврик [9], О. В. Ліндеман [10], Н. В. Соколова [16], Я. Л. Шрайберг [21], вітчизняні – Горовий В. М. [3], Л. А. Дубровіна [6], І. О. Давидова [4], В. О. Ільганаєва [5], О. С. Онищенко [6], Г. Шемаєва [20], та ін., які у своїх працях наголошують, що сучасна бібліотека має бути бібліотекою нового типу – як „одна з інфраструктурних

інформаційних складових інформаційного суспільства” (Шрайберг), яка приймає всі нові умови і має працювати в них. Шрайберг Я. Л. і О. С. Онищенко зазначають, що для того, щоб будувати бібліотеку нового типу бібліотечному товариству нині необхідно масштабно осмислити такі фундаментальні явища:

- появу читачів, котрі для задоволення своїх потреб використовують сучасні інформаційні технології;
- стрімке розростання інформаційних електронних ресурсів;
- якісну зміну інформаційного простору та інтегративний характер останнього;
- катастрофічне відставання бібліотечної думки від змін ресурсної бази, інформаційної грамотності, інформаційного середовища і технологій [14, 21].

Вітчизняні дослідники, а саме: Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, О. В. Баркова, Д. В. Солов'яненко, Т. Павлуша, Т. О. Ярошенко та ін. розробляли і висвітлювали у своїх працях створення, зберігання та використання електронних документів у національних бібліотеках та ВНЗ. У той же час теоретичні, організаційні та науково-методичні засади формування інтегрованого інформаційного галузевого ресурсу цими вченими розглядалося частково. Отже, розроблення організаційних, теоретичних, науково-методичних засад щодо формування інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу, який складатиметься з різних його видів та баз даних, створений спільними зусиллями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як всеукраїнським галузевим центром і бібліотеками освітянської мережі, й надання доступу до них є конче необхідним кроком у розвитку галузевого бібліотекознавства та інформаційної діяльності в державі.

Один із пріоритетних напрямків державної політики сучасної України є розвиток й створення відкритої мережі освітніх ресурсів, їх інтеграція, про що наголошується у „Стратегії розвитку інформаційного суспільства в

Україні” (2013) [17], у Законі України „Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні” [19], у Концепції Державної цільової національної культурної програми створення єдиної інформаційної бібліотечної системи „Бібліотека – XXI” [7]. Одним із вагомих завдань у вищезазначених документах є об’єднання зусиль організацій і відомств на вирішення проблем інформаційної підтримки науки і освіти.

Отже інтеграція – це новий напрям діяльності книгозбірень на сучасному етапі, під якою розуміється об’єднання ресурсів і сервісів у рамках єдиної інформаційної системи. Про це також наголошують зарубіжні і вітчизняні вчені О. Антопольський, Ф. Воройський, Я. Шрайберг, К. Лобузїна, Г. Шемаєва та ін., вважаючи, що досвід інтеграції бібліотечних інформаційних ресурсів ґрунтується на створенні корпоративних автоматизованих бібліотечно-інформаційних систем. Ф. Воройський і Я. Шрайберг виокремлюють такі основні види корпоративних бібліотечно-інформаційних систем: зведені каталоги, бібліотечні системи корпоративної каталогізації, інтегровані бібліотечно-інформаційні системи [2, 21]. Визначено, що головними принципами інтеграції бібліотечних ресурсів є технологічна єдність, єдність простору метаданих, єдність методичних принципів оброблення бібліотечних ресурсів [11, 12]. Необхідно зазначити, що побудова корпоративної інформаційної мережі та інтеграція ресурсів на базі бібліотек створюються як з зовнішніми партнерами, що передбачає збір і розміщення ресурсів на одному із серверів корпорації, так і формування ресурсів у бібліотеці на базі єдиної платформи, наприклад АБІС ІРБІС. Прикладом останнього виду інтеграції можуть бути бібліотечно-інформаційні ресурси НБУВ, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, які сформовані на єдиній платформі, а саме – АБІС ІРБІС. Інтеграція інформаційних ресурсів здійснюється двома засобами: розподіленим і централізованим. У ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського використано ці два засоби.

Інтеграція стала фундаментом для створення корпорацій, асоціацій тощо у зарубіжних країнах ще у 70-х років ХХ ст. У США нині функціонує понад 200 міжнародних функціональних і регіональних об'єднань: консорціумів, асоціацій, корпорацій тощо. Найбільш відомі зарубіжні консорціуми це – американська корпорація OCLC (Online Computer Library Centre), яка об'єднує ресурси бібліотек світу. У США також створений консорціум університетських бібліотек, тощо. Аналогічні процеси відбуваються і в інших країнах світу. У Росії, зокрема ще у 2003 р. створений Російський інформаційно-бібліотечний консорціум (РІБК), до якого увійшли 5 найбільших бібліотек Росії (Російська національна бібліотека, Російська державна бібліотека, Парламентська бібліотека, бібліотека Московського державного університету ім. Ломоносова, Всеросійська бібліотека іноземної літератури ім. М.І. Рудоміно), а також діють консорціуми МАРС, АРБІКОН. Державна публічна науково-технічна бібліотека Росії створила російський зведений каталог науково-технічної літератури, бібліографічні записи до якого надають бібліотеки Росії і України, що є прикладом централізованого виду інтеграції. Прикладом розподіленого виду інтеграції може бути створений Державною публічною науково-технічною бібліотекою Росії проект „ІРБІС-Копорация”, завдяки якій здійснюється пошук та запозичення ресурсів з веб-каталогів бібліотек – учасниць проекту, у якому беруть участь понад 100 книгозбірень країн СНД. Активна корпоративна робота ведеться і серед бібліотек України. У Рівненській області функціонує проект „Регіональна корпоративна бібліотечна система”, у Донецькому регіоні діє „Корпоративна мережа міста Маріуполя”, у Миколаївській області існує „Корпоративна система бібліотек вищих навчальних закладів міста Миколаєва», у Кіровоградській області – „Центральний український корпоративний каталог”, у Луганській області – „Зведений електронний каталог періодичних видань м. Луганська” та ін. [13].

Сучасна педагогічна наука і освіта, як ніякі інші сфери діяльності, вимагають оперативної, своєчасної та повноцінної інформації, швидкого,

зручного, багатоаспектного доступу до різноматичних баз даних, наукової періодики, наукової літератури, тобто доступу до результатів як вітчизняних, так і світових досліджень. Слід зазначити, що стан інформаційного забезпечення науки та освіти в Україні далекий від необхідного. Так більшість із 20 тис. книгозбірень освітянської мережі бібліотек МОН України та НАПН України впродовж багатьох років існують в умовах постійного бюджетного дефіциту, внаслідок якого не можна говорити про їх повноцінне комплектування, а також удосконалення їх діяльності шляхом впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Тому нині особливо актуальна проблема створення сегменту з і психолого-педагогічних питань та освіти у інформаційному просторі держави, широкого та грамотного його використання у наукових та освітніх цілях. Адже, інформаційно-освітні ресурси - це сукупність науково-педагогічної, навчально-методичної, хрестоматійної, нормативно-технічної та інструктивної інформації, до якої забезпечений доступ користувачів, диференційований за роллю та місцем учасника освітнього процесу, а також можливість отримання інформаційного ресурсу відповідно до особистісних особливостей і переваг користувача [15].

Саме тому провідні педагогічні бібліотеки держави як інформаційні галузеві центри мають вирішувати вищезазначені проблеми та створювати уніфікований доступ до електронних ресурсів, здійснювати оцінку їх достовірності й актуальності, що радикально підвищить якість інформаційного обслуговування науковців, і практиків галузі. Тому формування тематичних баз даних, документальних масивів електронних бібліотек зі своїми профілями комплектування, принципами визначення пріоритетних бібліотечних фондів і колекцій для переведення їх в електронну форму, що традиційно було прерогативою центрів наукової та технічної інформації, є сьогодні одним із важливих напрямів роботи даних книгозбірень, які мають завдяки цьому перейти на новий рівень роботи.

Отже, здійснивши аналіз джерельної бази дослідження визначено, що теоретичне та методологічне забезпечення створення інтегрованого інформаційного галузевого ресурсу – тема мало досліджена і недостатньо розроблена.

У межах дослідження розроблено понятійно-категоріальний апарат, зокрема проаналізовано стан понятійно-категоріального апарату, запропоновано поняття: „інтеграція”, „інтегрований галузевий інформаційний ресурс”, „метадані”, „єдине вікно доступу”, та ін. Обґрунтовано сутність, принципи, структуру, зміст і функції ІГР, зокрема визначено, що ІГР – це сукупність джерел інформації (вітчизняні та зарубіжні електронні ресурси з питань педагогіки, психології та освіти) й інформаційних послуг, яка організована з метою відображення структури знань у даній галузі людської діяльності на 3-х рівнях інтеграції – організаційно-технологічному, логічному і фізичному, доступ до яких надається користувачам завдяки відповідному програмному забезпеченню [8].

Завершено роботу над словником **„Інформаційні ресурси. Словник законодавчої та стандартизованої термінології”**. За його основу було взято рукопис словника з аналогічною назвою, підготовлений у 2007 році, але не виданий з ряду об’єктивних причин. Авторський колектив поповнився новими членами. Словник доповнювався новими термінами; значно розширився перелік використаних джерел; вносилися численні правки згідно із зауваженнями членів ученої ради; редагувалася передмова та основний текст; формувався та редагувався абетковий покажчик термінів тощо. Словник надруковано та передано до фондів бібліотек мережі для подальшого використання його в практичній роботі.

Теоретичним підґрунтям щодо реалізації мети і завдань НДР було розроблення у межах даного наукового проекту 3-х концепцій:

– „Концепція створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського”;

– „Концепція науково-педагогічної електронної бібліотеки Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського”;

– „Концепція веб-порталу Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського як єдиної точки доступу до галузевих інтегрованих ресурсів”

У **„Концепції створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського”** викладено мету, головні принципи, зміст, шляхи та основні напрями створення ІГР для забезпечення потреб освітянської галузі України. Основою інтегрування бібліотечно-інформаційного ресурсу в сучасних умовах є інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) з усіма утвореними ними інтерфейсами, шлюзами, мета-даними, завдяки чому буде створено на базі порталу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського єдине вікно доступу до галузевих, інформаційних ресурсів сформованих головною бібліотекою спільно з книгозбірнями мережі, що є запорукою рівного доступу освітян України до сучасних знань, незалежно від їхнього статусу й місцезнаходження. У Концепції зазначено, що для створення ІГР та надання доступу до нього у ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського та бібліотеках мережі мають створюватись єдині умови створення та функціонування ресурсів, зокрема правові норми, єдині методики та технології й цілеспрямований розвиток матеріально-технічних засобів.

„Концепція науково-педагогічної електронної бібліотеки Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського” (НПЕБ) визначає мету, основні функції й завдання, організаційні засади та принципи створення електронної бібліотеки (ЕБ), правила розміщення й збереження електронних документів та способи доступу користувачів до них. За основу було прийнято такий термін:

„електронна бібліотека – інформаційна система, до якої входить сформований відповідно до визначених критеріїв й призначений для суспільного використання впорядкований фонд електронних документів, та комплекс програмно-технологічних засобів, що реалізує функції створення, використання та зберігання цього фонду”.

Метою створення НПЕБ є відображення структури сучасного знання у галузі освіти, педагогіки, психології та суміжних галузей, а також бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства та інформаційної діяльності для повноцінного інформаційного забезпечення фахових потреб користувачів шляхом їх ознайомлення з повними текстами або рефератами найзначущіших робіт українських і зарубіжних авторів, надання вільного доступу до праць класиків педагогічної, психологічної наук, наукової продукції співробітників ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. НПЕБ є складовою інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу (ІГР) та формується на принципах науковості, селективності, профілювання, пропорційності, систематичності, плановості, відповідності, повноти, координації, кооперації, економічності, оперативності, відкритості. При формуванні НПЕБ використовуються такі критерії відбору як: відповідність електронного документа основним нормам видавничого процесу та наявність відомостей про відповідальність, призначення для тривалого використання; самостійність і самодостатність, призначення для людського сприйняття, незмінність та завершеність, відповідність певним технологічним параметрам. НПЕБ виконує такі основні функції: кумулятивну, інформаційну, науково-дослідну, освітню, меморіальну, просвітницьку.

Згідно з вищезазначеним НПЕБ виконує завдання:

- формування фонду електронних документів і їх аналітико-синтетичне опрацювання;
- забезпечення тривалого зберігання й захисту електронних документів;

- надання доступу до електронних документів за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій;
- забезпечення повноти, якості та оперативності інформаційного обслуговування користувачів;
- розширення номенклатури бібліотечно-інформаційних послуг;
- надання користувачам якісно нових можливостей роботи з електронними документами.

НПЕБ складається з фонду електронних документів, довідково-пошукового апарату та програмно-технологічного комплексу. Її користувачами є науково-педагогічні та педагогічні працівники, студенти, школярі, їхні батьки та інші.

Для впровадження НПЕБ додатково розроблено ряд нормативно-інструктивних документів, зокрема технологічну карту проходження електронного документа в бібліотеці; визначено структурний підрозділ, який формує НПЕБ, його штатний розклад; придбано відповідне технічне й програмне забезпечення, зокрема спеціалізований сканер для оцифровки документів та програми для перегляду документів віддаленими користувачами без можливості їх завантаження за винятком продукції бібліотеки.

„Концепція веб-порталу Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського як єдиної точки доступу до галузевих інтегрованих ресурсів” та пояснювальна записка до неї визначають мету та основні принципи створення веб-порталу, загальні характеристики і структуру, шляхи та етапи створення, організаційне, інформаційне та програмно-технічне забезпечення порталу, а також очікувані результати. Дана концепція встановлює загальні засади, умови і напрями створення порталу. Деталізація структури, розробка дизайну, вибір виконавця мають бути виконані робочою групою. Питання щодо розробки дизайну, програмно-технічного забезпечення, локалізації та хостінгу порталу

має бути вирішено на подальших етапах, виходячи із наявних фінансових та кадрових ресурсів.

З метою втілення вищезазначеного, колективом ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського у межах НДР було розроблено й удосконалено комплекс організаційно-управлінських документів, методичні рекомендації, які втілювались у практику роботи як ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського так і провідних книгозбірень мережі. Всього розроблено та доопрацьовано **31** документ, з них: **14** положень, **13** інструкцій, **3** технологічні карти, сигли для ідентифікації бібліотек мережі (**1 док.**). Зокрема:

Положення:

1. „Положення про науково-педагогічну електронну бібліотеку Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського”;
2. „Положення про електронну доставку документів Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського”;
3. „Положення про зведену базу даних дисертацій з питань освіти, педагогіки та психології”;
4. „Положення про колекції у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського”;
5. „Положення про відділ наукового опрацювання документів і організації каталогів”;
6. „Положення про відділ наукового і прикладного бібліотекознавства ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”;
7. „Положення про відділ науково-документного забезпечення ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”;
8. „Положення про сектор соціокультурних комунікацій відділу науково-документного забезпечення ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”;
9. „Положення про сектор рідкісних видань відділу наукової організації та зберігання фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”;

10. „Положення про сектор обслуговування користувачів, міжбібліотечного та персонального абонементу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”;

11. „Положення про МБА відділу науково-документного забезпечення ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”;

12. „Положення про загальний читальний зал сектору обслуговування користувачів, персонального абонементу та МБА ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”;

13. „Положення про дисертаційний читальний зал сектору обслуговування користувачів, персонального абонементу та МБА ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”;

14. „Положення про Фонд В. О. Сухомлинського ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”.

Інструкції

- „Інструкція про ЕДД відділу науково-документного забезпечення ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”;
- „Шлях документів у відділі наукового формування фонду документів іноземними мовами Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського”;
- „Замовлення документів через електронний каталог Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського”;
- „Обмін бібліографічними записами документів для створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу на засадах кооперування”;
- „Створення бібліографічних записів для зведеної бази даних дисертацій”;
- „Інструкція щодо заповнення полів у базі даних „Читач” ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”;
- „Заповнення полів у базі даних „Періодика” електронного каталогу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”;
- „Інструкція з правил заповнення полів у БД „Рідкісна книга”;

- „Формування бази даних Авторитетного файлу „Предметні заголовки” електронного каталогу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”;
- „Створення бібліографічних записів для зведеної бази даних дисертацій”;
- „Посадова інструкція завідувача сектору рідкісних і цінних видань відділу наукової організації та зберігання фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”;
- „Посадова інструкція провідного бібліотекаря відділу наукової організації та зберігання фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”;
- Паспорт колекції „Мініатюрна книга”.

Технологічні карти

1. „Технологічні карти на основні процеси роботи з неперіодичними виданнями у відділі наукового комплектування фондів Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського”;
2. „Ретрокаталогізація періодичних видань. Технологічні карти на основні процеси роботи у відділі наукового опрацювання документів і організації каталогів”;
3. „Технологічні карти на основні процеси роботи з фондом рідкісних і цінних видань”.

Сигли

1. „Сигли бібліотек-учасниць зведеного електронного каталогу”.

Упродовж 2011–2013 рр. науковці бібліотеки взяли активну участь у **128** наукових і науково-практичних міжнародних, всеукраїнських і регіональних заходах (у т.ч. з виїздом у відрядження), серед яких **42** заходи проведені іншими установами, організаціями, закладами. На цих заходах було виголошено **215** доповідей і виступів, присвячених розвитку сучасного інформаційного простору та створення ІГР.

Результати наукових досліджень також висвітлювались у наукових статтях з опублікуванням у збірнику наукових праць ДНПБ України

ім. В. О. Сухомлинського, фахових періодичних виданнях тощо. Усього з теми дослідження підготовлено та оприлюднено **197** документів.

II. ВИВЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОТРЕБ КОРИСТУВАЧІВ В ІНТЕГРОВАНОМУ ГАЛУЗЕВОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ РЕСУРСІ

Було здійснено моніторинг фахових інформаційних потреб користувачів для їх повноцінного інформаційного забезпечення через використання ІГІР у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України; проводився аналіз діяльності веб-порталу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та сайтів бібліотек мережі на їх відповідність інформаційним потребам науковців і практиків освітянської галузі України; досліджувався ІГІР у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського на його відповідність потребам користувачів. Згідно із завданнями НДР було проведено моніторинги:

– **Стану забезпеченості інформаційних потреб користувачів ІГІР** та створення широкого спектру послуг бібліотеки. За результатами дослідження підготовлено аналітичні довідки. Аналіз анкетування дозволив зробити відповідні висновки. Зокрема, відзначено зростання інтересу користувачів до електронних ресурсів, у зв'язку з чим зросла кількість віддалених користувачів, які отримують інформацію з веб-порталу бібліотеки, електронного каталогу тощо. Дослідження показало, що необхідно посилити рекламу сайту бібліотеки, активніше демонструвати переваги віртуального обслуговування й виховувати інформаційну культуру користувачів.

Результати анкетування дозволили прослідкувати, як змінюються уподобання читачів, їх вимоги до бібліотечного сервісу, підтвердили доцільність створення ІГІР. Бібліотека має розвиватися як електронна бібліотека й інформаційний центр, та як центр дистанційної доставки документів. Поєднання традиційних та електронних технологій повніше задовольнятиме потреби всіх категорій користувачів.

– **Використання неперіодичних (книг) і періодичних (журналів) видань іноземними мовами у фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського на основі статистичних даних.** За результатами дослідження підготовлено аналітичну довідку. Дослідження проводилося на основі читацьких запитів у читальному залі документів іноземними мовами бібліотеки. У результаті дослідження встановлено, що найбільш запитуваними виявилися періодичні видання з питань загальної педагогіки та освіти дошкільників і дітей молодшого шкільного віку. За мовною ознакою найбільшим попитом користуються періодичні видання англійською, німецькою та польською мовами. Результати аналізу запитів користувачів свідчать про недостатню кількість документів іноземними мовами у фонді бібліотеки, а саме з питань порівняльної педагогіки, двомовної освіти як педагогічної проблеми, адаптації студентів до роботи в школі та сучасних підручників з французької мови.

Завдяки моніторингу було зроблено висновок, що для задоволення інформаційних потреб користувачів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського варто активізувати роботу щодо популяризування інформаційного ресурсу іноземними мовами на веб-порталі бібліотеки, зокрема, постійно оновлювати та поповнювати веб-сторінку з інформацією про нові надходження до фонду, організувати тематичні виставки, створювати віртуальні книжкові виставки, комплектувати фонд сучасною фаховою літературою іноземних видавництв шляхом цілеспрямованого виділення коштів, залученням до співпраці міжнародних організацій, доброчинних фондів тощо.

– **Використання галузевих періодичних видань ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (у головному приміщенні та Філії № 1).** Підсумовуючи результати дослідження, можна зазначити, що стан використання періодики і рівень задоволеності її репертуаром залежать від ряду чинників, що визначають процес відбору журналів для передплати, їхню кількість та відповідність потребам читачів, систему обслуговування періодичними виданнями. Аналіз отриманих статистичних даних дав змогу

вивчити відкритий фонд періодичних видань читальних залів бібліотеки і надати рекомендації щодо поліпшення якості його формування та популяризації. Було виявлено, що у фонді щороку збільшується репертуар періодичних видань психолого-педагогічної тематики. Це сприяє більш повноцінному інформаційному забезпеченню користувачів. Встановлено, що незважаючи на затримку у надходженнях до бібліотеки періодичних видань, за показником обертаності фонд періодичних видань залишається активним у використанні читачами. Дослідження ядра журнальної періодики показало, що спектр читацьких потреб досить багатогранний і суттєво відрізняється поміж різних категорій користувачів. Матеріалами дослідження доведено, що у цілому інтерес користувачів превалює до науково-методичних журналів, які висвітлюють питання середньої освіти. Довідково-інформаційні та теоретично-методологічні видання з питань вищої освіти з року в рік найменш запитувані. Було виявлено, що збільшилась кількість користувачів, які запитують науково-практичні видання, присвячені питанням дошкільної освіти. Науково-теоретичні журнали щорічно використовуються практично однаково.

Аналізуючи категорії читачів, які користуються означеними періодичними виданнями, можемо констатувати, що як і раніше основний сегмент користувачів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, зокрема фонду періодичних видань складають науковці. Друге місце займають студенти, працівники освітніх закладів та бібліотечні фахівці, їх практично рівною мірою цікавлять періодичні видання з питань педагогіки, психології та освіти.

Отже, здійснені моніторинги дозволили визначити перелік найбільш затребуваних періодичних видань для повноцінного забезпечення інформаційних потреб різних категорій користувачів. Також дав можливість зробити корекцію передплати та виробити стратегію максимально ефективного забезпечення читацьких запитів в умовах обмеженого фінансування.

– Проведено аналіз статистики **відвідуваності веб-порталу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського** у 2010–2013 рр. Моніторинг відвідуваності сторінок веб-порталу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського проводився щомісячно. Аналізувалось використання користувачами електронних ресурсів різних видів, сформованих колективом ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, зокрема, електронного каталогу, повнотекстових БД, інформаційно-бібліографічних ресурсів „Видатні педагоги України та світу”, „Видатні бібліотекознавці, бібліографознавці, книгознавці України та світу” та ін.

Проведений аналіз статистики відвідуваності порталу у 2011–2012 рр. показав загальне падіння кількості відвідувань за всіх категоріях пошуку у першій половині поточного року, що, загалом, є результатом різкого погіршення хостинга, забезпечуваного Інститутом інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України. Зниження трендів за 2010–2012 роки спостерігається, починаючи з січня-березня 2011 року. Однак, в результаті зміни хостингу у травні–липні місяці 2012 р. (провайдер – державне підприємство „Науково-телекомунікаційний центр „Українська академічна і дослідна мережа” Інституту фізики конденсованих систем НАН України (УАРНЕТ), із зміною мережевої адреси на www.dnprb.gov.ua) динаміка відвідуваності сайту покращилась і, хоч не вдалось досягнути запланованого, в останнє півріччя 2013 р. щоденно портал бібліотеки відвідують понад 400 користувачів.

На основі статистичних даних проведено аналіз діяльності веб-порталу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського за одинадцять місяців 2013 р. Загальна кількість відвідувань (хітів) за цей період – 83944. Після природного спаду у літні місяці демонструється зріст та стабільність у вересні–листопаді. Результати свідчать про збільшення відвідуваності користувачами порталу, яке спостерігається протягом 11 місяців 2013 р. При цьому динаміка змін має хаотичний характер.

Отже, результати аналізу свідчать про те, що незважаючи на значне падіння у 2012 р., відвідуваність порталу у 2013 р. відновилася і демонструє подальше зростання. На фоні цього незрозумілим є значне падіння відвідуваності таких важливих сторінок як „Реферативна база” та „Електронний каталог”. Натомість значно зросла відвідуваність Гостьової сторінки. При цьому значна частина звернень на цю сторінку містить прохання щодо отримання бібліографічної довідки. Це може свідчити про недостатній рівень інформування про послуги бібліотеки на головній сторінці порталу. В цілому слід відзначити, що портал виконав свої завдання, вичерпав свої можливості і потребує заміни. У результаті моніторингів були визначені перспективи, а саме: спрямовувати зусилля на створення та просування нового порталу з розміщенням на ньому ІГІР; на новому порталі відображати стан педагогічної науки в світі й забезпечення інформаційних потреб освітянської спільноти; запровадити контент-аналіз як складову процесів моніторингу майбутнього порталу; забезпечити реєстрацію майбутнього порталу в каталогах і рейтингах, а також проведення інших заходів популяризації поталу.

– Однією із важливих складових порталу є **ресурс „Видатні педагоги України та світу”**. У рамках НДР проаналізовано використання даного ресурсу для виявлення шляхів та напрямків його удосконалення. Зроблено висновок, що, у пошуку інформації пріоритет надається повнотекстовим версіям документів.

Виявлено, що у 2013 р., у порівнянні з 2012 р. відвідування сторінок майже не змінилось. Найбільш відвідують сторінки, на яких висвітлені повнотекстові документи, бібліографія праць видатних педагогів та публікації про життя і діяльність персоналій.

Констатовано, що формування вищезазначеного ресурсу дозволить у кінцевому результаті мати багатогранний інформаційно-бібліографічний ресурс в електронній формі, який складатиметься з довідкових, бібліографічних та інших документів, які сприятимуть глибокому розкриттю

тієї чи іншої особистості, її внеску у розвиток науки й практики та стане вагомою складовою електронної бібліотеки ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

– У зв'язку з невеликим часовим проміжком моніторинг **відвідуваності ІГІР** не дав підстави для більш детальних висновків. За чотири місяці 2013 р. (з моменту підключення статистичного лічильника) ІГІР відвідало: зведені бази даних дисертацій та періодики відвідало – близько 5,5 тис. користувачів; НПЕБ – понад 8,5 тис. користувачів. Загальна кількість відвідувань ЕК становить понад 80 тис.

– Моніторинг **змісту сайтів бібліотек мережі** на предмет виявлення ресурсів освітнього спрямування та наявності їх в електронній формі дав підстави для висновку, що фонди бібліотек не отримують на їх сайтах гідного відображення у більшості випадків. Такий стан не дозволяє створити ІГІР з цими бібліотеками та відкрити доступ широкому загалу користувачів до фундаментальних знань з теорії та практики освіти. Результати дослідження виявили наступне:

1. Існує певна тенденція спеціалізації сайтів і порталів щодо надання доступу до прикладних або фундаментальних знань.

2. Портали освітнього спрямування в основному поділяються на такі, що побудовані за принципом електронної бібліотеки з розвиненою системою пошуку, і такі, що є лише переліком посилань (лінків) на певні джерела в Інтернеті, тобто Інтернет-навігаторами.

3. Окремо стоять портали, побудовані за принципом єдиного вікна, яке поєднує особливості електронної бібліотеки і навігатора.

4. В Інтернеті існує безліч порталів, спрямованих на інтегрування інформаційних ресурсів бібліотек, переважно університетських (академічних), але жоден з них не ставить за мету відображення галузевого сегменту освітнього простору, що є пріоритетом і основним завданням наукової бібліотеки державного або національного рівня, зокрема ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

Отже, здійснені моніторинги дали змогу: вивчити потреби користувачів в традиційному та електронному ІГР; виділити перелік найбільш затребуваних періодичних видань для повноцінного забезпечення інформаційних потреб різних категорій користувачів; зробити корекцію передплати та виробити стратегію максимально ефективного забезпечення читацьких запитів в умовах обмеженого фінансування; окреслити напрямки щодо формування ІГР та створення комплексу заходів на покращення умов праці користувачів.

ІІІ. ВИЗНАЧЕННЯ НАПРЯМІВ І МЕТОДІВ СТВОРЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО ГАЛУЗЕВОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО РЕСУРСУ В ДНПБ УКРАЇНИ ІМ. В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

3.1. Створення традиційного інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Розроблялися напрями і методи створення ІГР у традиційній формі. Зокрема, було зосереджено увагу на наступному: 1) визначенні учасників створення ІГР; 2) єдиних формах обліку традиційних бібліотечних фондів як у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського так і у бібліотеках мережі; 3) створенню методичних матеріалів з перевірки бібліотечних фондів та інших інструктивних документів; 4) повноті комплектування традиційного галузевого ресурсу у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та у бібліотеках мережі; 5) структуризації фонду, формуванні колекцій, збереженні фонду.

Під час визначення учасників створення ІГР було з'ясовано, що видання документів психолого-педагогічного напрямку здійснює 2 450 видавництв і видавничих організацій. До ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського на кінець 2011 р. свої видання надсилали 1 342 установи, що в порівнянні з 2010 р. (1210 установ) на 132 установи більше. З них:

1. видавництв – 878 (2010 р. – 776);

2. ВНЗ I–IV р. а. – 227 (2010 р. – 213);
3. ІППО – 18 (2006 р. – 18);
4. установ НАПН України – 19 (2006 р. – 17);
5. інших установ і організацій – 200 (2010 р. – 184).

Отже, завдяки проведеному моніторингу виявлено, що кількість установ, які надсилають до фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського свої документи, збільшилася на 6 % і становить 55 %. Завдання наблизити кількість вище зазначених установ до 100 % залишається актуальним.

Для створення ІГР необхідна уніфікація ведення сумарного обліку фондів як у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського так і в освітянських книгозбірнях. Для визначення стану сумарного обліку було проведено анкетування 68 провідних бібліотек мережі, які беруть участь у створенні ІГР, зокрема 37 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілю, 25 бібліотек ІППО та 6 бібліотек інститутів НАПН України. Як свідчать зібрані анкетні дані 58 установ: 44 з них виокремлюють у Книзі сумарного обліку із загального надходження документи з питань педагогіки та психології, 14 таким поділом не займаються, оскільки дані бібліотеки в період свого становлення не ставили перед собою такої мети і цього не вимагалось в документації про облік бібліотечних фондів. Основна проблема – це відсутність відповідних граф у Книзі сумарного обліку, де розкривається фонд бібліотеки за змістом, що не дає можливості головній педагогічній бібліотеці вивчити рівень галузевого інформаційного ресурсу в бібліотеках мережі. Практично всі бібліотеки, де існує поділ документів, в яких розкриваються питання з педагогіки та психології, самостійно додали такі графи, розуміючи важливість формування фонду своєї бібліотеки як спеціальної.

У зв'язку з тим, що уніфікація сумарного обліку бібліотек мережі ведеться по різному, фахівцями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського у межах НДР був підготовлений методичний лист **„Уніфікація сумарного обліку бібліотечних фондів освітянських бібліотек МОНмолодьспорту України та НАПН України”**, в якому рекомендується внести зміни до граф чинної Книги сумарного

обліку бібліотеки відповідно до КСО, розробленої ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, щоб в повному обсязі висвітлювати якість галузевого ресурсу вищезазначених книгозбірень, які надалі спільно будуть формувати ІГР. У зв'язку з впровадженням на сучасному етапі в бібліотечну роботу різних видів САБ дозволяється формування Книги сумарного обліку в електронному вигляді, де можливо розкрити формування фонду відповідно її видової приналежності.

У межах цього піднапрямку НДР також приділялась увага розробленню нормативно-інструктивних і методичних документів з питань створення ІГР на традиційних носіях інформації. З цією метою здійснювалось вивчення інструктивно-методичних документів щодо перевірки або інвентаризації бібліотечних фондів у провідних бібліотеках України. За результатами було визначено, що у бібліотеках освітянської мережі відсутні вищезазначені документи. У зв'язку з цим було підготовлено **методичні рекомендації „Перевірка бібліотечних фондів”**, які надіслані до бібліотек мережі.

Для надання методичної допомоги з питань формування інформаційного ресурсу з бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства та інформаційної діяльності в традиційній та електронній формах та для здійснення кооперативної роботи у провідних освітянських бібліотеках у звітному році було підготовлено і надіслано до бібліотек мережі **методичні рекомендації „Створення інформаційного ресурсу з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства та інформаційної діяльності в традиційній та електронній формах в освітянських бібліотеках”**, у яких були визначені основні принципи, критерії, нормативи, напрями формування інформаційного ресурсу з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства та інформаційної діяльності; охарактеризовані особливості формування фонду електронних ресурсів та розкриття змісту інформаційного ресурсу з означених питань; розкрито мету та завдання кооперативної діяльності освітянських бібліотек у формуванні повноцінного інформаційного ресурсу з названої тематики.

Методичні рекомендації сприятимуть оптимізації діяльності освітянських бібліотек з формування інформаційного ресурсу з бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства та інформаційної діяльності, який створюється у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та бібліотеках мережі з метою сприяння підвищенню кваліфікації їх працівників та сприятимуть розвитку кооперативної взаємодії у формуванні фондів бібліотекознавчої літератури у бібліотеках освітянської мережі.

З метою оптимізації роботи по формуванню ІГР з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства та інформаційної діяльності на базі кабінету бібліотекознавства ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського у рамках НДР було здійснено наступне: у 2011 р. вивчено питання обміну бібліографічними записами з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства документознавства та інформаційної діяльності між ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та книгозбірнями мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України, за результатом дослідження підготовлено **аналітичну довідку „Вивчення питання обміну бібліографічними записами з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства документознавства та інформаційної діяльності між ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та книгозбірнями мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України”**. Рекомендації подані у довідці сприятимуть подальшій співпраці КБ з провідними освітянськими книгозбірнями та бібліотеками загальнодержавного значення у обміні бібліографічними записами із зазначених питань; у 2013 р. проведено аналіз сучасного стану інформаційного ресурсу КБ (станом на 1.01.2014 р. книжковий фонд складає 8560 прим.), за результатами дослідження підготовлено аналітичну довідку **„Стан інформаційного ресурсу Кабінету бібліотекознавства ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства та інформаційної діяльності”**. Рекомендації подані у довідці сприятимуть удосконаленню процесів формування, використання, та популяризації фонду КБ;

у 2013 р. для оптимізації процесу формування бібліотекознавчих ресурсів у провідних освітянських бібліотеках мережі підготовлено методичні рекомендації **„Створення освітянськими бібліотеками інформаційного ресурсу з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства та інформаційної діяльності в традиційній та електронній формах”**. Визначені у методичних рекомендаціях основні принципи, критерії, нормативи, напрями формування інформаційного ресурсу з даних питань та особливості формування фонду електронних ресурсів сприятимуть розкриттю змісту інформаційного ресурсу провідних освітянських бібліотек з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства та інформаційної діяльності

За звітний період розроблялися нормативно-інструктивні та методичні документи, які зібрано у збірник **методичних матеріалів „Наукове опрацювання документів і організація каталогів”**, що надійшов до бібліотек мережі. У процесі роботи було визначено методичні рішення, що на сьогодні не втратили своєї актуальності, деякі з них доопрацьовано, деякі вперше підготовлено. Методичні рішення ухвалювалися з таких проблем: бібліографування документів українською та російською мовами на різних носіях інформації, описування видань колективних авторів, колекцій, матеріалів групового опрацювання тощо; використання класифікаційних таблиць у процесі систематизації документів; особливості застосування спеціальної методики в процесі систематизації документів за УДК з питань освіти, педагогіки, психології, бібліотечної справи, літературознавства, а також документів різних видів, жанрів, читацького призначення; організація карткових абеткових і систематичних каталогів тощо.

Упродовж виконання НДР проводився аналіз повноти комплектування фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, зокрема, обов'язковим вітчизняним примірником документів, працями інститутів НАПН України, тощо. Дослідження проводилося у 2012, 2013 роках шляхом звіряння надходжень до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з показниками „Нові видання України”, які видає

Книжкова палата України ім. І. Федорова. Серед відібраних документів для звірки особлива увага приділялася документам з розділів „159.9 Психологія”, та „37.0 Освіта”. Вибірково звірялися розділи „Математичні науки та природничі науки. Загальні питання фізико-математичних, природничих та хімічних наук”, „Прикладні науки. Медицина. Техніка”.

Проаналізувавши повноту комплектування фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського за джерелам комплектування обов'язкового примірника за 2010–2012 рр., було з'ясовано, що не в повному обсязі надіслати свою друковану продукцію 407 видавництв та видавничих організацій. Найбільша кількість обов'язкового примірника за цей період не надійшла від таких видавництв, як „Основа” (Харків), „Ранок” (Харків), „Росток А. В.Т.” (Суми), ВКФ „БАО” (Донецьк), „Українська книжкова мережа” (Харків) та ін.

Відсутність документів у фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського пояснюється тим, що не всі видавничі структури виконують Постанову Кабінету Міністрів України від 10 травня 2002 р. „Про порядок доставляння обов'язкового примірника документів”; на сьогодні не всі видавничі організації мають кошти на пересилку своєї друкованої продукції; видання, які вийшли друком малим тиражем та видання, випущені за кошти авторів або спонсорів, в більшості випадків не потрапляють до фонду бібліотеки; на теперішній час ще не розроблено механізму стягування штрафів за недоставляння обов'язкового примірника документів відповідно до постанови від 12 січня 2012 року „Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо доставляння обов'язкового примірника документів”.

Отже, дослідження повноти надходження обов'язкового примірника до фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського за 2012 рік в порівнянні з 2010–2011 рр. згідно бібліографічних показників „Нові видання України” виявило, що у порівнянні з 2010 роком, у 2011–2012 рр. відбулося зменшення надходження обов'язкового примірника до фонду бібліотеки; у 2012 році збільшився обсяг надходження документів з питань психології, освіти, навчання та виховання, в порівнянні з 2011 роком на 8% і складає 60% від загального масиву документів

цієї тематики; надходження обов'язкового примірника до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського на сьогодні залишається одним із основних джерел поповнення фонду бібліотеки. Після закінчення аналізу та виявлення лакун були відправлені листи до видавництв, які нехтують виконанням постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2002 року № 608 „Про порядок доставляння обов'язкових примірників документів”.

У межах вищезазначеного піднапряму проводилось дослідження щодо **повноти комплектування фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського підручниками для загальноосвітніх навчальних закладів, рекомендованих або затверджених Міністерством освіти та науки України**, метою якого було виявлення лакун у надходженні підручників для ЗНЗ до фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Під час моніторингу було виокремлено із загального списку літератури, зазначеної у бібліографічному покажчику книг та брошур „Нові видання України” за 2010–2013 рр., підручники 2010–2012 рр. видання, рекомендовані МОН України для використання в початковій, основній та старшій школі в кількості 552 назви. Усі документи звірялися з електронним каталогом бібліотеки. Як свідчать статистичні дані, найбільша наповнюваність фонду бібліотеки підручниками відбувалась у 2011 році.

Проведений моніторинг підручників для початкової школи виявив незначні лакуни в надходженні підручників до бібліотеки в 2010 та 2011 роках, укомплектованість фонду становила 96% і 90% відповідно. У 2012 році фонд бібліотеки був укомплектований підручниками для початкової школи лише на 79% від загальної кількості виданих документів.

Аналіз підручників для основної та старшої школи проводився окремо і показав такі результати: у 2010 році фонд бібліотеки був укомплектований підручниками для основної та старшої школи на 83%, у 2011 році на 94%, у 2012 році на 80%. Проаналізувавши репертуар підручників, виданих у 2010–2012 рр. для основної та старшої школи за галузями знань, варто підмітити, що підручники з таких галузей знань, як „Філософія. Психологія” за 2010 рік, „Комп'ютерні науки” за 2011 рік зовсім не надходили до фонду бібліотеки, підручники з

„Мовознавства. Літературознавства” тільки на 56% від усіх виданих у 2012 році з цієї галузі знань. З інших галузей знань за роками було виявлено незначні лакуни в надходженні підручників. Під час дослідження надходжень підручників для профільного навчання до фонду книгозбірні з'ясувалося, що найвищий показник облікованих підручників цього рівня у 2011 році і складає 95% – надійшло 94 назви документа з 99 виданих підручників профільного рівня. У 2010 та 2012 роках ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського отримала 80% виданих підручників для профільного навчання.

Таким чином, проведений моніторинг надходження підручників для загальноосвітніх навчальних закладів 2010–2012 року видання до фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського встановив, що повнота комплектування цими документами складає 89% від загальної кількості виданих підручників. Також виявлено ряд видавництв та видавничих організацій, які не в повному обсязі виконали Постанову Кабінету Міністрів України „Про порядок доставляння обов'язкового примірника документів”.

У контексті піднапрямку згідно з планами НДР було здійснено аналіз інформаційного ресурсу кабінету бібліотекознавства ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, підготовлено **аналітичну довідку „Аналіз інформаційного ресурсу з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства та інформаційної діяльності кабінету бібліотекознавства ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”**. Головною метою дослідження було виявлення складу інформаційного ресурсу КБ та підготовка рекомендацій щодо його оптимізації й ефективності використання відповідно до завдань бібліотеки й читацьких інтересів.

Було вироблено наступні рекомендації: оптимізувати роботу з комплектування фонду шляхом постійного моніторингу виданих документів з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства та інформаційної діяльності; поповнювати фонд кабінету бібліотекознавства копіями електронних видань, які знаходяться у широкому доступі мережі Інтернет; удосконалювати роботу з передачі до КБ видавничої

продукції бібліотекознавчої тематики провідних освітянських бібліотек країни; створити окрему бібліотекознавчу повнотекстову базу даних; створити базу даних „Бібліотекознавство” в електронному каталозі бібліотеки; налагоджувати взаємовигідні зв'язки з провідними освітянськими бібліотеками та провідними бібліотеками України загальнодержавного значення з метою створення та спільного використання корпоративних бібліографічних інформаційних ресурсів для повнішого і оперативнішого обслуговування користувачів; підготувати методичні рекомендації по комплектуванню фондів провідних освітянських бібліотек документами з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, документознавства та інформаційної діяльності; удосконалювати довідково-пошуковий апарат КБ; впроваджувати у роботу КБ послуги – електронна доставка документів; залучати нових користувачів до КБ шляхом популяризації його фондів серед працівників бібліотек інших систем та відомств; співпрацювати з національними та державними бібліотеками інших систем і відомств у питаннях створення та використання бібліотекознавчих ресурсів.

Фахівцями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського здійснювався аналіз фондів провідних бібліотек мережі. Станом на 01.01.2012 р. інформаційний ресурс провідних освітянських бібліотек налічував понад 19 млн. примірників документів, що на 147 тис. прим. більше у порівнянні з 2010 роком, на 01.01.2013р. він становить **17,8** млн. примірників.

Велику увагу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського спрямовує на укомплектованість бібліотеки творчими доробками науковців НАПН України. У 2013 році проведено **аналіз повноти надходження документів до бібліотеки з НАПН України** за 2012 рік у порівнянні з 2010–2011 роками та повноти надходження документів за 3 роки (2010–2012 рр.) з відділень НАПН України.

Виявлено, що для створення повноцінного ІГР в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського фахівці бібліотеки тісно співпрацювали з усіма науковими установами 5-ти відділень НАПН України, видавнича діяльність яких здійснюється переважно на засадах взаємовигідних науково-творчих контактів з іншими установами та організаціями. На підставі аналізу надходження наукової

продукції до фонду бібліотеки від науковців відділень НАПН України за 3 роки (2010–2012 рр.) з'ясовано, що із 2408 виданих наукових видань до бібліотеки надійшло 1681 наукове видання – 70%. Не надійшло 727 наукових праць, що складає 30%. Зокрема, було встановлено, що у 2012 р. з 771 виданої співробітниками НАПН України наукової продукції до бібліотеки надійшло тільки 604 документа, тобто 78% від усіх виданих наукових праць за звітний період, що становить найвищий показник у порівнянні з 2010 та 2011 роками, коли відбувалось наповнення фонду відповідно на 70% та 61%.

Варто зазначити, що аналітична довідка була оприлюднена на засіданні Президії НАПН України, що стало поштовхом для активізації передачі наукових доробків учених до фондів бібліотеки.

У дослідженні зазначено, що головною і основною причиною неповноти надходження наукових видань до фонду бібліотеки є небажання наукових працівників виконувати Постанову Президії НАПН України від 14 листопада 2006 року про отримання ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського від структурних підрозділів НАПН України обов'язкового примірника документів, оскільки документи друкуються практично за рахунок самих авторів.

Впродовж виконання НДР проводився аналіз руху документів у обмінно-резервному фонді бібліотеки у 2011–2013 рр. як джерела додаткового комплектування фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та мережі освітянських бібліотек.

Згідно з проведеним аналізом, кількість видань, отриманих ОРФ за 3 роки співпраці з провідними бібліотеками України, становить 5711 примірників документів. Але, як свідчить статистика, кількість отриманої саме з книгообміну літератури у 2013 році зменшилась на 745 примірників у порівнянні з 2012 роком і становить 1327 примірників документів. Найвищий показник надходження документів з книгообміну від провідних бібліотек м. Києва в 2011 році, який становить 2312 примірників документів. Це пояснюється тим, в останні роки в економічній політиці стався інформаційний вибух, результатом якого є швидкі темпи нарощування електронних ресурсів і, як наслідок, книжковий ринок значно

скоротив обсягу тиражів видань. Тому на сьогодні значно зменшилось надходження документів до обмінно-резервних фондів бібліотек.

Дари від організації та приватних осіб також виступають джерелом поповнення обмінно-резервного фонду. У порівнянні з 2011 роком, у 2012 році кількість отриманих з цього джерела видань зросла на 708 примірників і становила 897 документів. На кінець 2013 року до ОРФ в дар було передано 557 примірників документів.

Крім вищезазначених джерел комплектування, внутрішнім джерелом поповнення ОРФ був і залишається відділ наукового комплектування фондів, який упродовж 2011–2013 рр. передав непрофільні та дублетні документи в загальній кількості 17952 примірників для подальшого перерозподілу.

Вибуття літератури з обмінно-резервного фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського впродовж 2011–2013 рр. становить 30422 примірника документів. Серед цього масиву вибуття 622 примірника документів передано до відділу наукового комплектування фондів; 6338 примірників документів з ОРФ ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського отримала мережа освітянських бібліотек, причому найвищий показник передачі документів до освітянських бібліотек у 2013 році, який складає 16% (2359 примірників) від всього вибуття за рік. Для поповнення фонду Педагогічного музею впродовж 2011–2012 рр. було передано 3774 дублетних примірника документів педагогічної тематики кінець XIX– середини XX століття.

Слід зазначити, що в 2013 році 2 примірники документів „Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Вип. 3” було надіслано до НПБ ім. К. Д. Ушинського м. Москви та в бібліотеку Казанського федерального університету. Важливою особливістю книгообміну, яка впливає на рух документів, є затребуваність літератури, наявної у обмінному фонді для подальшого її розподілення між бібліотеками. Підвищеним попитом серед мережі освітянських бібліотек користуються: шкільні та вузівські підручники, програмна література, періодичні видання та методичні посібники з педагогіки та психології. На жаль, ОРФ не може задовольнити всі подібні запити

через недостатнє наповнення такими виданнями. Бібліотеки національних, державних та публічних бібліотек України знаходяться в кращій ситуації, оскільки можуть брати у свій фонд книги з різних галузей знань. Для активізації руху документів та пошуку нових партнерів по книгообміну на порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського розміщено періодично поновлюваний список видань, які пропонує обмінно-резервний фонд для книгообміну. Впродовж 2013 року було укладено угоди на співпрацю з Науковою бібліотекою Одеського Національного університету імені І. І. Мечникова, з Львівською Національною науковою бібліотекою імені В. Стефаника та з Харківською Державною науковою бібліотекою імені В. Г. Короленка. У 2012 році діяльність ОРФ ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського дала змогу взяти участь у благодійній акції „Книжка під подушку” для вихованців дитячих будинків.

Отже, ОРФ був і залишається важливим джерелом комплектування фонду бібліотеки. Співпраця з провідними бібліотеками м. Києва та інших бібліотек України дає можливість ліквідувати лакуни у фонді бібліотеки. Книгообмін з провідними бібліотеками України допомагає інформувати широкий загал науковців про наукові доробки ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

У межах НДР проводилася робота з виявлення та налагодження зв'язків із міжнародними організаціями та благодійними фондами, що можуть долучатися до комплектування фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського документами іноземними мовами зарубіжних видавництв, зокрема США, Великобританії, Німеччини, Польщі та ін. За звітний період надіслано листи директора до Британської Ради в Україні, Французького культурного центру в Україні, відділу „Інформація та бібліотека” Гете-Інституту в Україні та іншим із проханням про сприяння в наданні ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського наукової, довідкової та навчальної літератури іноземними мовами. Як засвідчили отримані відповіді, вищезгадані організації не готові надавати допомогу в поповненні фонду бібліотеки документами іноземними мовами безкоштовно. У той же час до фонду бібліотеки надійшли періодичні видання видавництв Німеччини за минулі роки („Pädagogik”, „Spielen und Lernen”) від Німецького культурного центру Гете-

інституту. Продовжується співпраця з українсько-американським благодійним фондом „Сейбр-Світло”, Центром інформаційних ресурсів Посольства США, Американською бібліотекою. За результатами дослідження підготовлено аналітичну довідку.

З метою створення ІГР науковцями бібліотеки проводилося дослідження стану поповнення фондів освітянських бібліотек документами іноземними мовами зарубіжних видавництв. На початковому етапі дослідження було розроблено анкету та проведено анкетування, яким було охоплено 76 провідних освітянських бібліотек України. Результати проведеного дослідження узагальнено в аналітичній довідці та в статті „Стан фондів документів іноземними мовами в освітянських бібліотеках України”. Дослідження виявило, що у згаданих бібліотеках відсутня передплата на періодичні видання з питань педагогіки, психології та освіти іноземними мовами зарубіжних видавництв. На протигагу цьому ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського передплачувала 5, а з 2012 р. передплачує 11 назв журналів з США, Великої Британії, Нідерландів, Німеччини, Франції та Польщі. Усі журнали аналітично розписуються в БД „Періодика” ЕК ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, до всіх статей складаються анотації українською мовою. Тому одним із пріоритетних напрямів роботи Бібліотеки є надання доступу до цих видань через розміщення інформації на порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, сайтах і веб-сторінках освітянських бібліотек, а також електронну доставку документів (ЕДД) віддаленим користувачам.

З метою забезпечення збереження та ефективного використання традиційного галузевого інформаційного ресурсу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського у межах НДР було проведено аналіз фонду головного приміщення і Філії № 1 ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

Велика увага приділялась виявленню та формуванню колекцій. Для цього було розроблено 2 нормативно-інструктивні документи:

- Положення про колекції у фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (0,4 д. а.) – **положення**;

– Паспорт колекції (0,1 д. а.) – **інструкція.**

На підставі цих документів у фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського було виділено колекції та складено Паспорти цих колекцій: **„Дарунок документів М. Д. Ярмаченка у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”, „Твори Івана Боднарчука і література про нього”, „Подарункові видання Тараса Гунчака”, „Мініатюрна книга”, „Дарунки президента НАПН України В. Г. Кременя”.** Колекції введено як в традиційний так і в електронний каталоги бібліотеки. Про стан колекції „Мініатюрна книга” було підготовлено аналітичну довідку, в якій представлено історію формування фонду колекції, проаналізовано її зміст, кількісний склад, подано рекомендації щодо зберігання документів, перспективних напрямів роботи з колекцією.

З метою забезпечення збереження та ефективного використання традиційного галузевого інформаційного ресурсу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського за звітний період була проведена **інвентаризація.** У 2011–2013 р. проаналізовано, виконано аналітико-синтетичний опис цих документів, продовжено роботу над створенням топографічної картотеки фонду головного книгосховища (інвентарна перевірка фонду – 2011 р. – 61646 пр. гол. фондосховище, 827 пр. ч/з В.О. Сухомлинського, 15781 пр. автореферати; 2012 р. – 62564 пр. гол. фондосховище; 2013 р. – 30000 пр. гол. фондосховище). Всього перевірено й написано карток до топографічної картотеки –170808 документів/карток.

Згідно з технічним завданням НДР з метою модернізації технологічних процесів у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського здійснювалося дослідження сучасних технічних засобів обліку та використання документів. У ході дослідження було проаналізовано понад 39 праць науковців і практиків у галузі бібліотекознавства та на цьому підґрунті було підготовлено аналітичну довідку **„Вивчення питання щодо сучасних методів автоматизованої ідентифікації та впровадження їх у діяльність бібліотеки”,** у якій зазначені переваги RFID-технології перед штриховим кодуванням та визначені основні напрями впровадження автоматизованої ідентифікації у діяльність Бібліотеки. Реалізація

проекту автоматизації діяльності бібліотеки на базі радіочастотної ідентифікації вирішить більшість нагальних питань при обліку фондів, проведення інвентаризацій і забезпеченні повної безпеки фондів. Крім того, на відміну від штрихового кодування, ця технологія вже включає захисну систему, тому, навіть враховуючи досить високу ціну радіоміток багаторазового використання, радіо-ідентифікація документів є ефективнішою за штрихову.

Велику увагу колектив бібліотеки під час НДР приділяв дослідженню фонду рідкісних і цінних видань як своїх так і бібліотек мережі з метою його введення в ІПР та національний реєстр РЦВ. Найважливішими завданнями у цьому напрямку були: проаналізувати стан формування фонду РЦВ у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, його виокремлення; продовжити роботу щодо зберігання й оприлюднення наукового об'єкта „Документи психолого-педагогічного та історико-культурного напрямку ХІХ – поч. ХХ ст. (1850–1917 рр.)”, що становить національне надбання України.

За результатами аналізу фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського у бібліотеці було виокремлено фонд РЦВ і сформовано колекції (підфонди); сформовано список-перелік документів наукового об'єкта „Документи психолого-педагогічного та історико-культурного напрямку ХІХ – поч. ХХ ст. (1850–1917 рр.)”, що становить національне надбання України (всього **28 081** документів).

У фонді РЦВ сформовано колекції (підфонди): „Педагогіка” – 5866 прим. док., „Психологія” – 591 прим. док., „Шкільні підручники і навчальні посібники 1748–1998 рр. ” – близько 25 тис. прим. (у 1998–2013 рр надійшло до бібліотеки 2,5 тис. шк. підручників); 1327 прим. шкільних підручників становить нац. надбання –1748–1917 рр. видання, „Періодичні видання 1807–1917 рр. ” –194 назви журналів – 6712 номерів.

Інформація про рідкісні і цінні видання у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського представлена у картковому алфавітному, систематичному і електронному каталогах бібліотеки, на порталі бібліотеки. У відділі формується топографічна картотека РЦВ (на 1.01. 2014 р. – **4000** карток).

З метою узагальнення інформації про РЦВ ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, що зберігаються у головному приміщенні та фонді філії здійснювалась робота з їх виявлення у 2-х приміщеннях. Було проаналізовано історію надходження до фонду філії РЦВ, встановлено їх кількісний склад, розкрито зміст документів, шляхом створення традиційної картотеки РЦВ філії, а також здійснено звіряння РЦВ філії щодо наявності їх у головному приміщенні. За результатом дослідження науковцями підготовлено аналітичну довідку, в якій узагальнено інформацію про РЦВ філії та сформульовано рекомендації щодо перспективних напрямів роботи, зокрема, передачі до головного приміщення деяких документів РЦВ філії, які відсутні у головному приміщенні для подальшої роботи з ними, зокрема введення їх до БД „Рідкісні книги” електронного каталогу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

Для оприлюднення фонду РЦВ та його збереження ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського здійснено наступне:

- оцифровано **337** видань (всього **957** документів), доступ до яких надається у локальній мережі книгозбірні;
- виконано планові роботи з мікрофільмування;
- реставровано та оправлено **67** документів (всього **343** док.).

З метою збереження фонду бібліотеки проводився аналіз його фізичного стану. Досліджено забезпечення фізико-хімічних умов збереження фондів головного приміщення та Філії № 1. Проводилось щоденне спостереження за температурно-вологісним режимом у книгосховищах. На основі отриманих даних зроблено узагальнюючі висновки, зокрема, з метою покращення умов збереження фонду розроблено рекомендації в яких зазначено, що необхідно провести у головному приміщенні наступне:

- замінити психометричні гігрометри-ВІТ-1 сучасними приладами для вимірювання температурно-вологісного режиму;
- обладнати книгосховище припливно-витягувальною вентиляцією

Стратегічними завданнями ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського щодо збереження фонду є – побудова нового приміщення Бібліотеки та сучасне

обладнання фондосховища згідно з стандартами; розміщення документного фонду за форматною системою (економія розстановочних площ до 30 %).

З метою створення ІГР досліджувався фонд РЦВ в освітянських бібліотеках. Для цього здійснювалася робота з виявлення таких документів у фондах освітянських бібліотек і стан їх переведення в електронну форму. Згідно з планом роботи було розроблено дві анкети (2011, 2013) та поширено їх серед бібліотек мережі. Анкета, розроблена у 2011 р. носила ознайомлюючий характер з РЦВ у бібліотеках освітянської мережі, анкета 2013 р. більш конкретизована, включено питання про: кількість РЦВ у фонді (книг і періодичних видань); кількість оцифрованих документів; відображення у ДПА: традиційному, електронному каталогах; яке програмне забезпечення використовується при бібліографічному описі документів; висвітлення РЦВ на веб-сторінці тощо.

У бібліотеки освітянської мережі розіслано 76 анкет. Відповіді одержали з 71 бібліотеки. За даними анкетних опитувань, що проводились у травні–червні 2013 року, рідкісні і цінні видання зберігаються у 58 бібліотеках: спеціальних наукових та науково-педагогічних бібліотеках, бібліотеках вищих навчальних закладів III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілю, державних та національних університетах класичного типу, обласних інститутах підвищення педагогічної освіти (ОППО). У шкільних бібліотеках такі видання відсутні.

Дослідження виявили, що найбільше РЦВ зберігається в бібліотеках ВНЗ – понад 125 тис. прим. У наукових бібліотеках НАПН України лише у бібліотеці інституту психології ім. Г. Костюка зберігається велика кількість РЦВ, але вони не виділені в окремий підфонд і робота з ними не проводиться. У бібліотеках ОППО рідкісні видання практично відсутні. Незначний відсоток РЦВ оцифровано, але робота тільки розпочалась. Дослідження дало підстави для такого висновку: ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського необхідно проводити цілеспрямовану роботу серед бібліотек мережі щодо оцифрування своїх найцінніших видань для їх подальшого інтегрування в галузевий ресурс і надання до них доступу.

У результаті дослідження також виявлено, що не у всіх бібліотеках робота з такими виданнями здійснюється на належному рівні: лише у 6-ти бібліотеках РЦВ виокремлено у структурний підрозділ, у інших – виокремлено підфонд у загальному книгосховищі. Незначна кількість документів РЦВ відображена в електронних каталогах бібліотек. Не ведеться облік РЦВ. Слід відзначити, що підхід до питання відбору РЦВ у бібліотеках різний, хронологічні рамки не обмежуються 1917 роком (1918, 1919, 1945, 1950 рр.). Усе це мало сприятиме інтегруванню РЦВ у галузевий інформаційний ресурс.

Проведені дослідження виявили інформацію щодо використання програмного забезпечення у бібліотеках мережі та визначили можливих учасників із створення інтегрованого галузевого ресурсу РЦВ.

Результати дослідження роботи з РЦВ зумовили підготовку фахівцями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського інструктивно-методичного листа **„Формування та зберігання фонду рідкісних і цінних видань в освітянських бібліотеках МОНмолодьспорту України та НАПН України”**, у якому викладено основні аспекти роботи з РЦВ, зокрема їх організацію, зберігання та використання, і який надіслано до бібліотек мережі.

Отже, за період виконання НДР була проведена значна робота з бібліотечним фондом ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та бібліотек мережі: аналізувалось формування, збереження та використання традиційного ресурсу, зокрема РЦВ для подальшого його введення в ІГР (велась робота по упорядкуванню виокремленого фонду РЦВ, оцифровано документи, які доступні для використання читачами у медіацентрі бібліотеки, проведено реставраційні роботи з відновлення рідкісних видань, створено колекції, аналізувався стан збереження фонду); розроблялись нормативно-інструктивні і методичні документи з питань створення ІГР на традиційних носіях інформації; організаційні й науково-методичні засади створення повноцінного інформаційного ресурсу з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, бібліографознавства та інформаційної діяльності на базі кабінету бібліотекознавства ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

3.2. Створення електронного інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

З метою створення ІГР у електронній формі було проведено роботу в таких напрямках: 1) розроблялись організаційні, науково-методичні та технологічні засади створення електронного галузевого інформаційного ресурсу у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; 2) обґрунтовувалися основні принципи створення й функціонування оновленого порталу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як інтегратора галузевого інформаційного ресурсу бібліотек мережі в єдину інформаційно-бібліотечну систему; 3) розроблялись організаційно-методичні засади щодо створення ЕБ в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; 4) проводилась перевірка експериментальним шляхом функціонування ІГР та електронної бібліотеки у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; 5) проводився аналіз діяльності бібліотек мережі з питань стану і перспектив створення інтегрованого електронного галузевого інформаційного ресурсу на базі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

Розробленню організаційних, науково-методичних та технологічних засад створення електронного галузевого інформаційного ресурсу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського сприяла підготовка **5** нормативно-інструктивних документів, зокрема:

- Положення про електронний каталог ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (оновлено) – **положення;**
- Положення про бібліографічну зведену базу даних дисертацій (далі - ЗвБД дисертацій) – **положення;**
- Ретрокаталогізація періодичних видань у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського – **інструкція;**
- Заповнення полів у базі даних „Періодика” електронного каталогу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського – **інструкція;**

- Обмін бібліографічними записами документів для створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу на засадах кооперування – **інструкція**

У межах дослідження підготовлений проект „**Технічного завдання на створення Порталу Інтегрованого Галузевого Інформаційного Ресурсу (ІГІР) мережі освітянських бібліотек НАПН України та МОНмолодьспорту України**”, який призначений для ІГІР у просторі Інтернет і надання доступу до нього широкого кола користувачів в Україні й за рубежом. Його метою є створення єдиної точки доступу до ІГІР у просторі Інтернет для науковців й викладачів вищих навчальних закладів, працівників системи освіти, вчителів, працівників освітянських бібліотек, молоді, що навчається та їхніх батьків.

У ході дослідження вивчалась відповідна документація щодо роботи САБ ІРБІС64, розроблена інструкція щодо обміну бібліографічними записами документів для створення ІГІР та проводилася експериментальна робота щодо її використання. Отримано у цілому позитивний відгук від фахівця Науково-педагогічної бібліотеки м. Миколаєва Картузова К. М. та інших установ. Для подальшої роботи та удосконалення інструкції її розіслано бібліотекам-учасницям майбутнього кооперативного проекту.

Для обґрунтованого планування, наукової організації праці та нормування робіт у відділі наукового опрацювання документів і організації каталогів розроблено поопераційні технологічні карти на процеси ретрокаталогізації періодичних видань, що здійснюється в автоматизованому режимі в АБІС ІРБІС, БД „Періодика” – „**Ретрокаталогізація періодичних видань. Технологічні карти на основні процеси роботи у відділі наукового опрацювання документів і організації каталогів**”. Ці технологічні карти є логічним продовженням раніше виконаних робіт з нормування праці. Їх упровадження сприятиме раціональному використанню робочого часу працівниками відділу. Дані карти буде впроваджено у роботу бібліотек мережі.

З метою обґрунтування підходів та принципів щодо формування і функціонування НПЕБ ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського було

підготовлено аналітичну довідку **„Наукова електронна бібліотека Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського: принципи створення та функціонування”**, у якій зазначено ряд проблем, що стосуються створення та розвитку електронних бібліотек як однієї з найважливіших форм інтегрування інформаційних ресурсів з використанням ІКТ. Було проаналізовано стан формування НПЕБ у провідних бібліотеках України та запропоновано перспективні напрями роботи щодо її створення у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

З метою впровадження Концепції створення НПЕБ ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського було розроблено тимчасове **Положення про НПЕБ**, яке відображає її сучасний стан.

З метою створення репозитарію наукових праць співробітників установ НАПН України, зокрема фахівців бібліотеки на порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського проводилося вивчення програмного забезпечення (ПЗ) „Greenstone”. Планувалось перехід на його іншу версію, яке дало б змогу використати повнотекстовий пошук в усіх БД цього ПЗ.

У зв'язку з впровадження Інститутом інформаційних технологій та засобів інституційного репозитарію праць співробітників НАПН України виникає питання доцільності дублювання цієї роботи. Тому запропоновано створювати репозитарій праць співробітників бібліотеки, а також окремих праць співробітників мережі на базі ЕБ ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

Протягом звітнього періоду було проведено перевірку експериментальним шляхом функціонування електронної бібліотеки ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, на підставі якої було підготовлено **аналітичну довідку „Перевірка експериментальним шляхом функціонування електронної бібліотеки ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”**.

НПЕБ ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського була створена наприкінці липня 2013 року, на 01.01.14 р. вона містить **1383** документа, з них: 956 книг; 37 окремих номерів періодичних та продовжуваних видань; 390 аналітичних статей. НПЕБ складається із трьох розділів з підрубриками, а саме: книжкові пам'ятки –

860 БГЗ., із них: педагогіка – 404, психологія – 58; навчальні посібники – 748; сухомлиністика – 210 док., з них: 6 книг та 204 статті; продукція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського – 32 док., із них: збірники наукових праць та матеріалів наукових заходів – 7, вторинна продукція – 17.

За звітний період на веб-порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського на сторінці „Бібліографічна продукція мережі освітянських бібліотек МОН та НАПН України” було проаналізовано інформацію про бібліографічні покажчики, надіслані до ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського згідно зі „Зведеними планами науково-інформаційної й видавничої діяльності освітянських бібліотек України та основних заходів бібліотек, спрямованих на підвищення професійної майстерності бібліотечних працівників освітянської галузі України”. Виявлено 11 науково-допоміжних бібліографічних покажчиків від мережі освітянських бібліотек, зокрема: Вінницького державного пед. ун-ту ім. Михайла Коцюбинського – 1; Науково-педагогічної б-ки м. Миколаєва – 1; Української інженерно-педагогічної академії – 9. Продовжується формування розділу „Продукція мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України”.

На сьогодні доступ до повних текстів в НПЕБ з можливістю їх завантажування мають тільки авторизовані користувачі, ідентифікація здійснюється за прізвищем та номером читацького квитка.

Сучасні технології надають можливість використовувати НПЕБ як віртуальний читальний зал бібліотеки, враховуючи вимоги чинного законодавства з авторських та суміжних прав. З цією метою на заключному етапі бібліотекою було придбано спеціалізоване програмне забезпечення (ПЗ) DC-Visu, яке дозволяє обмежити можливості користувачів тільки переглядом документів. За допомогою цього програмного забезпечення у Європейській Електронній бібліотеці „Europeana” (<http://www.europeana.eu>) представлено 12 оцифрованих РЦВ із фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського .

Наприкінці серпня 2013 р. стало можливим відслідковувати відвідуваність БД. Так, за неповних 4 місяця загальна кількість відвідувань БД ЕК становить **68252**, НПЕБ відвідало тільки **2921** користувачі, що склало тільки **3%**. На жаль,

невеликий термін моніторингу відвідуваності НПЕБ не дає підстави для більш детальних висновків.

Експериментальне впровадження НПЕБ виявило наступні проблеми:

- Наобхідність активного накопичення неопрацьованого масиву оцифрованих документів, у т. ч. відсканованих для служби електронної доставки документів.
- Відсутність нормативно-технічної документації щодо формування НПЕБ.
- Виконання умов чинного законодавства у галузі авторських та суміжних прав у т. ч. договорів з правовласниками.
- Технічні труднощі щодо формування запитів для відображення документів з інших БД для неявного завдання колекцій.
- Вивчення та застосування нового програмного забезпечення.
- Відсутність працівника для наукового опрацювання електронних документів.

Отже, виконання завдань із створення електронного ІГР в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського сприяло розробці методичних та інструктивних документів різних видів щодо формування електронного ІГР, які були втілені в практику бібліотек мережі. Було визначено напрями створення електронного ІГР на базі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та проведена перевірка експериментальним шляхом функціонування ІГР та НПЕБ у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

ІV. РОЗКРИТТЯ ЗМІСТУ ІНТЕГРОВАНОГО ГАЛУЗЕВОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО РЕСУРСУ В ДНПБ УКРАЇНИ ІМ. В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Відповідно до завдань НДР у межах дослідження увага приділялась створенню вторинних документів різних видів у традиційній та електронній формі як ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського так і провідними бібліотеками мережі. Було розроблено нормативний документ – „**Положення про біобібліографічні серії Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О.**

Сухомлинського”, яким визначено мету, основні завдання серій „Видатні педагоги світу”, „Академіки НАПН України”, „Ювіляри НАПН України”, „Майстри бібліотечної справи України”, функції, права й обов’язки ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як засновника серій, порядок підготовки біобібліографічних покажчиків, особливості інформування про випуски серій та їх впровадження у практику роботи закладів освіти шляхом розповсюдження на безоплатній основі серед провідних освітянських бібліотек МОН України та НАПН України, державних та національних бібліотек.

З метою аналізу стану цього напрямку було підготовлено **аналітичний огляд бібліографічної продукції мережі освітянських бібліотек України.**

Дослідження бібліографічної продукції здійснювалось шляхом аналізу „Зведеного плану науково-інформаційної й видавничої діяльності освітянських бібліотек України та основних заходів бібліотек, спрямованих на підвищення професійної майстерності бібліотечних працівників освітянської галузі України у 2010–2011 рр.”. Проаналізовано розділ II „Вторинні документно-інформаційні ресурси мережі освітянських бібліотек” зведеного плану, де акумульовано інформацію про бібліографічні видання, підготовлені провідними бібліотеками мережі та надходження даної вторинної продукції до фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Аналіз дав підстави для таких висновків: до фонду головної педагогічної книгозбірні бібліографічні покажчики надходять не від усіх провідних книгозбірень мережі. Зокрема, згідно із „Зведеним планом...” у 2011 р. бібліотеками мережі було заплановано підготувати 156 бібліографічних посібників з актуальних психолого-педагогічних питань, з них 59 планувалось видати типографським способом, 97 – в електронній і принтерній формі. Натомість ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського надійшло лише 46 покажчиків у традиційній формі, електронних і принтерних – жодного примірника. Водночас аналіз сайтів мережі освітянських книгозбірень показав, що власна бібліографічна продукція бібліотек майже усіх провідних книгозбірень не представлена у повнотекстовому форматі на сторінках їх сайтів. Тобто, віддалений користувач не має доступу до даного виду продукції ні на сайті ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, ні на

сайтах ВНЗ, на створення якої бібліотеками витрачається чимало зусиль, і яка сприяє інформаційному забезпеченню розвитку освіти, фахових потреб освітян, популяризації фондів даних книгозбірень. Вторинна продукція бібліотек мережі, що надійшла до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського оприлюднюється не тільки в каталогах ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, а і в окремому розділі порталу бібліотеки – „Бібліографічна продукція мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України”.

Зміст ІГІР у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського розкривався також через створення наступного: а) вторинних бібліографічних документів у традиційній та електронній формі; б) матеріалів про персоналії для віртуальних інформаційно-бібліографічних ресурсів; в) віртуальних книжкових виставок; г) культурно-просвітницьких заходів.

З метою інформаційного забезпечення фахових потреб науковців і практиків освітянської галузі, відображення сучасного стану розвитку педагогічної науки, освіти і практики, інформаційного супроводу наукових досліджень НАПН України, розкриття ІГІР здійснювалася підготовка вторинної продукції з актуальних питань педагогіки та психології різних типів і видів у традиційній та електронній формі. Зокрема, колективом бібліотеки підготовлено до друку і видано всього: **15** бібліографічних покажчиків, з них **9** – біобібліографічних; **3** – науково-допоміжних; **3** – рекомендаційних.

Біобібліографічні:

1. **„Микола Самійлович Вашуленко – мовознавець, учений, методист”** із серії „Академіки НАПН України”, вип. 19 (6,7 д.а.);
2. **„Микола Іванович Пирогов – видатний хірург, педагог і громадський діяч”** із серії „Видатні педагоги світу, вип. 7” (6 д.а.);
3. **„Сава Христофорович Чавдаров: до 120-річчя від дня народження”** у серії „Видатні педагоги світу, вип. 8” (10 д.а.);
4. **„Василь Григорович Кремень – філософ, учений, освітянин, державний діяч”** (3-тє видання, доповнене) (до 65-річчя від дня народження) із серії „Академіки НАПН України, вип. 20” (10 д.а.);
5. **„Науковий простір академіка Олександри Савченко”**. Фахівцями бібліотеки було підготовлено розділи („Література про життя та діяльність О. Я. Савченко” та „Допоміжний покажчик праць О. Я. Савченко”) до видання. (5,0 д.а.).

6. **„Павла Іванівна Рогова – вчений-бібліотекознавець, педагог, директор Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського”** у серіях „Майстри бібліотечної справи, вип. 1” та „Ювіляри НАПН України” (10 д.а.);

7. **„Яків Феофанович Чепіга (Зеленкевич) – видатний педагог, психолог, громадський діяч”** у серії „Видатні педагоги світу, вип. 9” (10 д.а.);

8. **„Семен Устимович Гончаренко”** із серії „Академіки НАПН України, вип. 21” (6 д.а.);

9. **„В. О. Сухомлинський. Біобібліографія: 2008–2013 рр.”** із серії „Видатні педагоги світу”, вип. 10. (15 д.а.).

Науково-допоміжні бібліографічні покажчики:

1. **„Вища освіта України в умовах трансформації суспільства: стан, проблеми, тенденції розвитку, 2007–2011 рр.”** (вип. 2) (заг. обсяг 20 д.а.);

2. **„Позашкільна освіта України (2007–2011 рр.)** (4,5 д.а.);

3. **„Бібліотека навчального закладу в контексті інформатизації суспільства”** (науково-допоміжний) із серії „На допомогу професійній самоосвіті працівників освітянських бібліотек” (3 д.а.).

Три рекомендаційних покажчика **„Календар знаменних і пам’ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки”** (22,5 д.а), були надруковані окремими виданнями та у періодичному виданні „Шкільна бібліотека плюс” і розміщено на порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Інформація про „Календар...” доведена до бібліотек мережі в інформаційному листі, надісланому на їхні адреси.

Для популяризації фонду та інформаційного забезпечення науковців, освітян і бібліотечних працівників у їхніх дослідженнях з питань історії розвитку освіти, вітчизняного підручникотворення, бібліотечної справи було підготовлено бібліографічний посібник **„Підручники і навчальні посібники з гуманітарних дисциплін для початкових і середніх навчальних закладів (1918–1945 рр.) з фонду Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського”** : каталог. (25 д.а.).

Науково-інформаційне забезпечення досліджень з актуальних питань педагогіки та психології вторинними бібліографічними документами різних видів здійснювалось у традиційній та електронній формі. Зокрема, підготовлено: **36** випусків бюлетеня „Нові надходження до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського” та **18** бібліографічних списків нових надходжень до

читального залу документів іноземними мовами з представленням їх на веб-порталі бібліотеки та поширенням серед установ НАПН України і МОН України, управлінь освіти в електронній формі; **4** анотовані списки нових надходжень до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з питань педагогіки та психології з публікацією у „Педагогічній газеті”; тематичний список до круглого столу „Науково-педагогічна діяльність Миколи Петровича Тименка”; **4** рекомендаційних анотованих списків до Року дитячої творчості з публікацією у фахових виданнях („Педагогічна газета” та ін. виданнях), **3** рекомендаційних анотованих списків нових надходжень до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з питань початкової освіти з публікацією у журналі „Початкова школа”; **3** рекомендаційних бібліографічних списки для вчителів предметників (для вчителів англійської мови; для вчителів німецької мови; для вчителів французької мови); рекомендаційний список за темою: „Сучасний урок: традиційні та інноваційні підходи”, який опубліковано в газеті „Шкільна бібліотека плюс” та представлено на веб-порталі бібліотеки (документи іноземними мовами); підготовлено інформацію про нові надходження іноземного ресурсу у „Педагогічну газету”; **6** бібліографічних списки нових надходжень з питань початкової освіти з публікуванням у журналі „Початкова школа”; інформаційний бібліографічний список „Реформування освіти: зарубіжний досвід” з публікацією в газеті „Освіта”; підготовлено **4** анотованих списки нових надходжень до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з питань педагогіки та психології, **3** бібліографічні списки нових надходжень з питань початкової освіти, **4** списки літератури для індивідуального обслуговування (ВРІ): („Наукова інноваційна діяльність в Україні та за кордоном”; „Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів в Україні та за кордоном”; „Економіка і управління вищою освітою в Україні та зарубіжних країнах”; „Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів в Україні та за кордоном”). Диференційоване бібліографічне інформування науковців НАПН України в режимі ВРІ здійснювалось за такими напрямками: Інформаційна, методична, науково-дослідна діяльність бібліотек; Теоретичні засади формування інформаційних ресурсів в т.ч.

електронних; Особливості становлення і розвитку форм соціально-психологічного мислення. Протягом звітнього періоду було підготовлено та надіслано абонентам **12** бібліографічних списків. Здійснювався інформаційний супровід науково-дослідницької теми відділу підтримки обдарованості та міжнародного співробітництва Інституту обдарованої дитини Національної Академії педагогічних наук України „Науково-методичні засади підтримки обдарованих дітей схильних до наукової діяльності”. Підготовлено **4** бібліографічні списки.

Протягом звітнього періоду зміст ІГР ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського розкривався у науково-інформаційному забезпеченні досліджень з питань сухомлиністики вторинними бібліографічними документами. Проводилось диференційоване бібліографічне інформування науковців НАПН України в режимі ВРІ: упорядковано **12** списків нових надходжень до читального залу Фонду В. О. Сухомлинського.

За звітний період було підготовлено **20** комплектів матеріалів про видатних діячів, зокрема про **13** педагогів для віртуального інформаційно-бібліографічного ресурсу „**Видатні педагоги України та світу**” – Х. Д. Алчевську, Т. М. Бугайко, М. Х. Бунге, М. П. Драгоманова, О. В. Духновича, Я. А. Коменського, І. О. Сікорського, Г. С. Сковороду, Ф. В. Фребеля, Селестена Френе, С. Х. Чавдарова, П. Р. Чамати, П. Д. Юркевича та комплекти матеріалів до віртуального інформаційно-бібліографічного ресурсу „**Видатні бібліотекознавці, бібліографознавці, книгознавці України та світу**” до ювілею **7** видатних бібліотекознавців М. Дьубі, Ю. О. Меженка, Поля Отъє, М. О. Рубакіна, Ф. К. Сарани, С. О. Сірополка, Л. Б. Хавкіної.

Здійснювалось розкриття ІГР через віртуальні книжкові виставки, **18** з яких сформовано і представлено на порталі бібліотеки, а саме:

1. „Визнаний авторитет у царині педагогічної науки”;
2. „Державна освітня політика: міжнародний досвід”;
3. „Впровадження ІКТ в освіту в зарубіжних країнах”;
4. „Іван Огієнко український педагог, мовознавець, історик – невтомний працівник українського Ренесансу (1882–1972) (до 130-річчя від дня народження)”;
5. „Поборник національної справи” (до 80-річчя українського

- вченого-історика, політолога, доктора філософії Т. Гунчака);
6. „Плин вічності крізь слово Кобзаря” (до 198-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка);
 7. „Практичний досвід професійної підготовки вчителів у Польщі”;
 8. „Ян Амос Коменський – видатний педагог, великий інформатор школи, мислитель, гуманіст” (до 420-річчя від дня народження від дня народження);
 9. „[Від учителя – до вченого](#)” (до 70-річчя від дня народження О. Я. Савченко);
 10. „Кремень Василь Григорович – філософ, учений, освітянин, державний діяч” (до 65-річчя від дня народження В. Г. Кременя);
 11. „Життя за законами педагогіки добра” (до 75-річчя від дня народження І. А. Зязюна);
 12. „Духовний простір Василини Миколаївни Хайруліної” (до 70-річчя від дня народження);
 13. „Науково-педагогічний феномен академіка С. У. Гончаренка” (до 85-річчя від дня народження);
 14. „Фахівець у галузі навчання і виховання молодших школярів” (до 65-річчя від дня народження Бібік Надії Михайлівни);
 15. „Педагогічна скарбниця України” (до 90-річчя від заснування (1923 р.) профспілкової педагогічної бібліотеки Київського будинку працівників освіти);
 16. „П. Р. Чамата – основоположник досліджень самосвідомості особистості” (до 115-річчя від дня народж.);
 17. „Борис Грінченко – великий українець, народний учитель, педагог” (до 150-річчя від дня народження);
 18. „Підручники на допомогу студентам англійської філології”.

Для досягнення якісно нового рівня повноти і задоволення інформаційних потреб користувачів та можливості кооперативної взаємодії між освітянськими бібліотеками при аналітико-синтетичному опрацюванні документів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського у звітному році вела активну роботу по створенню інтегрованих галузевих ресурсів, а саме **зведених та розподілених баз даних**, які розміщуються на порталі бібліотеки.

З метою наукового обґрунтування створення зведеної бази даних періодичних видань, що передплачуються ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та освітянськими бібліотеками на веб-порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, здійснювався аналіз сайтів бібліотек ВНЗ III-IV р. а. педагогічного, інженерно-педагогічного профілю, бібліотек ІППО та

бібліотек установ НАПН України на предмет представлення на них переліку періодичних видань, що передплачує бібліотека. У результаті було підготовлено аналітичну довідку **„Організаційні засади щодо створення зведеної бази даних періодичних видань, що передплачуються ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та освітянськими бібліотеками на веб-порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”**. Для здійснення аналізу відображення передплачених періодичних видань на сайтах бібліотек освітянської мережі було залучено 68 книгозбірень, з них 37 книгозбірень ВНЗ, 25 бібліотек ІППО, 6 бібліотек установ НАПН України, Миколаївська науково-педагогічна та Львівська обласна науково-педагогічна бібліотеки. Аналіз сайтів цих бібліотек показав, що всього 75% освітянських бібліотек подає на своїх сайтах або сторінках інформацію про передплачувані періодичні видання. Як бачимо, для досягнення нового рівня повноти й оперативності задоволення інформаційних потреб фахівців освітянської галузі та для розширення можливості взаємовикористання фахових періодичних видань, наявних в різних бібліотеках держави, на порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, як координаційному центрі мережі освітянських бібліотек, створено **„Зведену базу даних періодичних видань”**, що було важливим заходом у контексті формування ІГІР.

Активно велась робота зі створення **„Зведеної бази даних дисертацій з питань освіти, педагогіки та психології”**, що зберігаються в освітянських бібліотеках України, зокрема ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, бібліотеках установ НАПН та ВНЗ III–IV р.а. пед. профілю. Для цього виконано наступне:

- розроблено **„Типовий договір про науково-інформаційне співробітництво”** та **„Додаткову угоду про створення ЗвБД дисертацій”** до „Типового” договору;
- інструкцію **„Створення бібліографічних записів для ЗвБД дисертацій”** та **сигли** для бібліотек мережі, що дозволило уніфікувати підходи до

створення зведеної бази дисертацій, що знаходяться у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та у бібліотеках Інститутів НАПН України;

- розроблено **„Положення про бібліографічну ЗвБД дисертацій”**;
- підготовлено та відправлено листи на ім'я ректорів вищих навчальних закладів України (**12** ВНЗ) з пропозицією про приєднання до проекту створення ЗвБД дисертацій на порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського;
- сформовано і розіслано комплект документів для створення ЗвБД дисертацій;
- оформлено **„Паспорт-характеристику бібліографічної ЗвБД дисертацій з питань освіти, педагогіки та психології електронного каталогу Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського”**;

За результатами роботи підготовлено **аналітичну довідку „Бібліографічна ЗвБД дисертацій з питань освіти, педагогіки та психології – складова інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу”**. У даному проекті беруть участь всього **12** бібліотек, з них: **4** наукові бібліотеки інститутів НАПН України (з трьома з них підписано договори про співпрацю) та **8** вищих навчальних закладів, які мають АБІС ІРБІС. На 01.01.2014 р. договори про співпрацю надіслали **5** університетів: Маріупольський державний університет, Республіканський вищий навчальний заклад „Кримський гуманітарний університет”(м. Ялта), Республіканський вищий навчальний заклад „Кримський інженерно-педагогічний університет” (м. Сімферополь), Кіровоградський державний педагогічний університет ім. Володимира Винниченка, Житомирський державний університет ім. Івана Франка. З іншими ВНЗ договори перебувають у стадії підписання.

На 01.01.2014 р. ЗвБД дисертацій нараховує **7 790** БЗ.

У ході роботи від бібліотек – учасниць проекту протягом звітного періоду було отримано **5 082** БЗ дисертацій.

Незважаючи на відсутність електронного каталогу, бібліотека Інституту вищої освіти НАПН України також надала перелік дисертацій з питань педагогіки та психології в кількості **150**, які було включено до ЗвБД дисертацій.

Маріупольський державний університет і Республіканський вищий навчальний заклад „Кримський інженерно-педагогічний університет” (м. Сімферополь) записи до ЗвБД дисертацій ще не надсилали.

У 2013 р. з електронного каталогу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського до ЗвБД дисертацій було конвертовано **227** БЗ.

Таким чином, протягом звітнього періоду отримано, проаналізовано, відредаговано і конвертовано до ЗвБД дисертацій **5 309** БЗ.

У процесі роботи фахівцям бібліотек – учасниць проекту надавалася методична допомога, зокрема з питань заповнення полів ЕК, експорту-імпорту БЗ тощо.

Для активізації формування ІГІР з питань освіти, педагогіки та психології шляхом кооперації ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з бібліотеками мережі, було проведено ряд заходів з організації обміну аналітичними бібліографічними записами зі збірників наукових праць, а саме:

1. визначено потенційних учасників обміну аналітичними БЗ зі збірників наукових праць (11 бібліотек);
2. підготовлено і розіслано листи директорам цих бібліотек з пропозиціями щодо співпраці з обміну аналітичними БЗ;
3. визначено перелік і сформовано комплект документів для організації обміну аналітичними БЗ зі збірників наукових праць;
4. в експериментальному режимі було отримано перші БЗ від Кіровоградського ДПУ (5 збірників, 211 статей), Української інженерно-педагогічної академії (1 збірник, 58 статей), Кримського гуманітарного університету (зміст 26 збірників), Кримського інженерно-педагогічного університету (69 статей з 9 збірників);
5. відпрацьовувалася технологія експорту-імпорту бібліографічних записів в САБ „ІРБІС” через FTP-сервер.

За результатами роботи підготовлено **аналітичну довідку „Організація обміну аналітичними бібліографічними записами із збірників наукових праць в САБ „ІРБІС” з освітянськими бібліотеками України”**, в якій зроблено висновок, що організація обміну аналітичними БЗ статей із збірників наукових праць з освітянськими бібліотеками себе не виправдала з ряду причин, головна серед яких – відсутність у фондах бібліотек цих видань і, відповідно, відсутність потреби в бібліографічних записах на них. Натомість перспективною виявилася співпраця зі створення **зведеної бібліографічної бази даних наукових збірників з аналітичним розкриттям їхнього змісту**, про що свідчать результати проведеного експерименту. Створення у подальші роки зведеної бази даних наукових збірників дозволить об'єднати зусилля освітянських бібліотек – учасниць проекту для створення ІГР на якісно іншому рівні, і, як результат, поліпшити опрацювання збірників наукових праць, скоротити трудовитрати бібліотек на їх опрацювання, поліпшити рівень задоволення інформаційних потреб користувачів за рахунок надання їм вільного і багатоаспектного доступу до інформаційного ресурсу. Роботу зі створення зведеної бази даних збірників наукових праць планується здійснити у 2014 р., залучивши до співпраці інші бібліотеки мережі, у першу чергу ті, що працюють у програмному забезпеченні САБ „ІРБІС”.

Для розширення можливостей інформаційного пошуку користувачів у 2013 році на веб-порталі бібліотеки були представлені **„Розподілені БД ІРБІС-Корпорації”**. Ця система пропонує засоби пошуку по БД електронних каталогів інших бібліотек, але тільки тих, які мають веб-модуль ІРБІС. У звітному році до системи було підключено **13** бібліотек, зокрема ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського, НБУ ім. В. І. Вернадського, ДНПБ ім. К. Д. Ушинського та інших освітянських бібліотек.

Упродовж НДР фахівцями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського було проведено значну організаційну роботу щодо модернізації діяльності бібліотек Інститутів НАПН України та створення спільно з ними 2-х зведених баз даних.

Розкриття ІГР здійснювалось через широку культурно-просвітницьку діяльність ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, яка здійснювалась в межах НДР. З цією метою був проведений аналіз культурно-просвітницької діяльності бібліотеки за 2010–2012 рр., за результатами якої підготовлена аналітична довідка. Моніторинг показав, що для забезпечення освітніх, інформаційних, соціокультурних, естетичних та культурно-дозвіллевих потреб користувачів бібліотекою суттєво збільшено кількість проведених культурно-просвітницьких заходів: у 2010 р. проведено – 35, у 2011 р. – 43, у 2012 р. – 70 заходів. Розширились зміст та форми культурно-просвітницької роботи, зокрема, були започатковані нові бібліотечні заходи: студії молодого науковця, наукові сесії історико-педагогічних студій, флеш-моби і майстер-класи.

Здійснений аналіз засвідчив також, що для формування в суспільстві успішного іміджу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як всеукраїнського галузевого інформаційного центру, установи інформаційного типу найвищого рівня в індустрії сучасної інформації та в системі інформаційних послуг за 2010–2012 рр. про заходи бібліотеки було надруковано 52 статті в педагогічній пресі, представлено електронні презентації на порталі бібліотеки на 43 сторінках. Налагоджено зовнішні комунікації з установами НАПН України, освітніми закладами, управліннями освіти, бібліотеками, громадськими організаціями, творчими особистостями, що сприяло укладенню угод про співпрацю й плануванню спільних проєктів.

Дослідження показало, що культурно-просвітницькі заходи також сприяють й поповненню бібліотечного фонду. Під час проведення круглих столів, літературних і художньо-мистецьких презентацій їх учасники, а саме: науковці, педагоги, письменники передають свої праці до фонду Бібліотеки. Моніторинг культурно-просвітницької діяльності Бібліотеки показав, що цей напрямок все більше утворює вагомий роль ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як головного інформаційного центру галузі, духовного і культурно-просвітницького центру освітян України.

Отже, зміст ІГР в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського розкривався через створення вторинних документів різних видів у традиційній та електронній формі; науково-інформаційне забезпечення досліджень з актуальних питань педагогіки і психології вторинними бібліографічними документами різних видів у традиційній та електронній формі; створення зведених та розподілених баз даних; науково-інформаційне забезпечення досліджень з питань сухомлиністики.

V. НАДАННЯ ДОСТУПУ ДО ІНТЕГРОВАНОГО ГАЛУЗЕВОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО РЕСУРСУ В ТРАДИЦІЙНІЙ ТА ЕЛЕКТРОННІЙ ФОРМІ

5.1. Надання доступу до інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського в традиційній формі

З метою удосконалення роботи з фондом РЦВ фахівцями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського вивчався стан і досліджувалася джерельна база з питань каталогізації рідкісних і цінних видань. Розпочато роботу з підготовки **методичних рекомендацій з питань каталогізації РЦВ**, було підготовлено інструкцію з правил заповнення полів у БД „Рідкісні книги” ЕК ДНПБ України ім. В.О.Сухомлинського та інструктивно-методичні рекомендації **„Формування та зберігання фонду рідкісних і цінних видань в освітянських бібліотеках МОНмолодьспорту України та НАПН України”**, які були розіслані в освітянські бібліотеки (електронний варіант) для втілення їх у практичну роботу; науково-методичні засади з ретроспективної каталогізації рідкісних і цінних видань та єдині форми і методи роботи з рідкісним фондом, а саме: **„Методичне рішення щодо організації та наукового опрацювання фонду рідкісних і цінних видань у Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського”**; технологічні карти на основні бібліотечні процеси роботи з фондом РЦВ.

Згідно з планом НДР проводився аналіз стану виконання роботи (2011–2013 рр.), з виокремлення та формування фонду РЦВ зокрема, наукового об’єкта „Документи психолого-педагогічного та історико-культурного напрямку ХІХ –

поч. ХХ ст. (1850–1917 рр.)”, що становить національне надбання України для створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу, обліку та надання доступу до ресурсу в читальних залах бібліотеки та віддаленим користувачам через портал бібліотеки. Результатом цієї роботи стала **аналітична довідка „Аналіз фонду, облік та надання доступу до документів наукового об’єкта, що складає національне культурне надбання”** яка засвідчила, що робота з рідкісними і цінними виданнями проводилась системно, згідно з плановими завданнями. На 01.01.2014 р. із загального фонду бібліотеки виокремлено **28 081** примірник РЦВ:

1) сформовано **4 колекції**. До колекції „Педагогіка” відібрано із загального фонду **5866** документи (видання до 1917 р. включно), „Психологія” – **534** документи, колекція „Шкільні підручники і навчальні посібники” – **1320** документів, „Періодичні видання 1807–1917 рр. ” – **188** назв (**6712** прим.);

2) складено список-перелік **14572** РЦВ ХІХ– початку ХХ ст., що становлять нац. надбання України згідно „Інструкції про порядок відбору рукописних книг, рідкісних і цінних видань з бібліотечних фондів до Державного реєстру національного культурного надбання”;

3) до послуг користувачів (у читальних залах і територіально віддалених) пропонується створена на Веб-порталі бібліотеки сторінка про рідкісні і цінні видання, електронний та традиційні каталоги з бібліографічним описом документів,

4) оцифровано **957** видання (**275657** сторінок), доступ до яких надається у локальній мережі книгозбірні й частково на веб-порталі;

5) виконано планові роботи з мікрофільмування, реставрації та оправи РЦВ;

6) завершено роботу з упорядкування бібліографічного посібника „Підручники і навчальні посібники з гуманітарних дисциплін для початкових і середніх навчальних закладів (1918–1945 рр.) з фонду ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського”. Каталог.

7) у 2013 р. проведено 23 екскурсії: ознайомлення з бібліотечним фондом, зокрема з рідкісними і цінними виданнями;

8) проаналізовано стан температурно-вологісного режиму у фондосховищі, тощо.

Отже, завдяки злагодженій роботі адміністрації, господарського відділу, бухгалтерії, працівників відділу наукової організації та зберігання фонду виконано значний осяг робіт зі збереження РЦВ в т. ч. наукового об'єкту, що становить національне надбання.

У межах даного етапу продовжувалася робота з розроблення галузевих робочих *таблиць УДК Розділ 37 „Освіта. Виховання, Навчання. Дозвілля”*, що здійснюється спільно з Державною науковою установою „Книжкова палата України ім. Івана Федорова”. Удосконалювалася структура майбутнього видання, доповнювався текст методичних рекомендацій, уточнювалися складні індекси тощо. Було підготовлено виступ на науково-практичному семінарі „Особливості систематизації документів за таблицями УДК”, організованому Книжковою палатою, на тему „Галузеві робочі таблиці УДК, клас 37 „Освіта. Виховання. Навчання. Дозвілля”: особливості розроблення”.

Протягом звітнього періоду здійснювалося наукове опрацювання документів, як вітчизняних так і виданих за межами України українською, російською та іноземними мовами з їх відображенням у традиційному ДПА бібліотеки згідно з „Системою каталогів і картотек...”. Доступ до інформації про інтегрований галузевий інформаційний ресурс у традиційній формі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського представлено у картковому алфавітному, систематичному та електронному каталогах.

Для багатоаспектного розкриття змісту фондів бібліотеки у межах НДР продовжувалося поповнення традиційних карткових каталогів і картотек (всього поповнено на **241 484** картки). Станом на 1.01.2014 р. загальний обсяг ДПА бібліотеки становить **1 565 358** карток.

Для удосконалення традиційного ДПА протягом звітнього періоду здійснювалося систематизація документів як вітчизняних так і іноземними мовами та планове науково-методичне редагування ДПА бібліотеки, зокрема: центрального систематичного каталогу (ЦСК), каталогу та СКС читального залу

Фонду В. О. Сухомлинського, абеткового каталогу періодичних видань та систематичного каталогу документів іноземними мовами.

5.2. Надання доступу до інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського в електронній формі

З метою розробки лінгвістичного забезпечення щодо формування ЕК у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та у бібліотеках мережі було підготовлено практичний посібник **„Предметизація документів з питань освіти, педагогіки, психології”**; розроблено **проект методичних рекомендацій „Предметизація документів з питань освіти, педагогіки, психології”**, який було розповсюджено серед учасників Всеукраїнського науково-практичного семінару **„Роль освітянських бібліотек у формуванні інформаційного простору України”**, організованого ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського у 2012 р. для подальшого його обговорення і втілення в практику, а також надання практичних рекомендацій авторам; підготовлено нову редакцію методичних рекомендацій **„Індексування документів ключовими словами”**; продовжується створення спільно з Книжковою палатою України галузевих таблиць УДК. Розділ 37 **„Освіта. Виховання. Навчання. Дозвілля”**. Розроблялося лінгвістичне забезпечення електронного каталогу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Для цього було підготовлено практичний посібник **„Предметизація документів з питань освіти, педагогіки, психології”**.

З метою надання доступу до ІГР в електронній формі у межах НДР було розроблено інструкцію зі створення Авторитетного файлу **„Предметні заголовки”** ЕК ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського **„Формування бази даних Авторитетного файлу „Предметні заголовки” електронного каталогу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”**.

Упродовж 2013 р. розпочато ретроспективну каталогізацію фондів, створювався **імідж-каталог (ІК)** в якому відображено понад 300 тис. карток. Останнє поповнення карткових каталогів, що знайшло своє відображення в ІК, здійснено в серпні 2013 р. ІК – це складова інформаційно-пошукової системи

бібліотеки, який представлений у вигляді електронних копій карткових абеткових каталогів та складається з таких підкаталогів:

1. Центрального абеткового каталогу документів українською й російською мовами, що містить бібліографічні записи на книги, брошури, альбоми, атласи, а також інші документи українською й російською мовами, які зберігаються в центральному книгосховищі та у філії (з 2000 р.).
2. Абеткового каталогу документів українською й російською мовами філії 1 (до 2000 р.).
3. Абеткового каталогу документів іноземними мовами і складається з рядів, організованих за графікою (кирилиця й латиниця) без поділу на мови

Упродовж всього періоду НДР здійснювалося наукове опрацювання документів і створювалися бібліографічні записи в електронному каталозі бібліотеки, зокрема БД „Книги” поповнилась на **33 212** БЗ, з них введено до БД:

- **книг** (нових надходжень) **31 182** БЗ;
- ретрокаталогізовано **305** документів з колекції Т. Г. Гунчака;
- введено колекцію „Мініатюрна книга” до ЕК – **100** БЗ;
- введено колекцію „Дарунки президента НАПН України В. Г.

Кременя” – **593** БЗ;

- введено **974** книги іноземними мовами;
- продовжувалось конвертування записів документів з АІБС „MARC SQL” в САБ „ІРБІС” – повністю опрацьовано **1032** док. (100 %).

У БД „Книги” продовжувалося аналітичне розкриття змісту наукових збірників – науково опрацьовано **15 019** статей (систематизовано за УДК, визначено предметні рубрики та ключові слова, частково анотовано); крім того в ряді збірників, переважно непрофільної тематики, частково або повністю введено зміст; здійснено аналітичний розпис змісту збірників з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, документознавства та інформаційної діяльності (**101** стаття); здійснювався аналітичний розпис збірників наукових праць зарубіжних видавництв, зокрема видавництв Польщі (**272** статті);

На 1.01.14 р. БД „**Книги**” ЕК бібліотеки налічує всього **67 678** БЗ.

До БД „**Рідкісні книги**” в електронному каталозі введено **4002** записів і її обсяг на 01.01.2014 становить **4002** БЗ.

Протягом звітнього періоду БД „**Періодика**” поповнилась на **79 691** БЗ. У період виконання НДР здійснювалося аналітико-синтетичне опрацювання періодичних видань (у т.ч. **11** назв – іноземними мовами; **6** назв – документів з питань галузевого бібліотекознавства) і загальна кількість опрацьованих записів становить – **53 045** БЗ, з них: іноземними мовами (англійською, німецькою та польською) з питань педагогіки та освіти – **1130** записів; з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, документознавства та інформаційної діяльності – **3 077** записів.

На 1.01.14 р. БД „**Періодика**” налічує всього **151 202** БЗ.

Розпочато освоєння процесу введення дореволюційних видань у БД та створено базу даних „**Періодичні видання XIX – поч. XX ст.**”.

Фахівцями бібліотеки поповнювалися бази даних *Авторитетних файлів*: „*Індивідуальні автори*” – **151** БЗ (всього – 433 БЗ); „*Колективні автори*” – **152** БЗ (всього – 757 БЗ).

Розпочато ведення фактографічної БД „**Календар знаменних і пам’ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки**” в АБІС „ІРБІС”. За звітній період додано **782** записи та на 1.01.2014 р. дана база нараховує **870** записів про ювілейні дати у галузі освіти. На основі БД формується „Календар знаменних і пам’ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки”.

Отже, за звітній період загальний обсяг записів ЕК бібліотеки поповнився на **129 248** БЗ та на 1.01.14 р. становить **236 225** БЗ.

З метою популяризації інформаційного ресурсу іноземними мовами на порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського в *навігаторі* створено інформаційно-бібліографічний ресурс повнотекстових іноземних видань, який налічує **52** посилання з таких питань:

- педагогіка, психологія та освіта – 31 посилання;
- мовознавство та філологія – 18 посилань;

- бібліотекознавство, бібліографознавство – 3 посилання.

З метою популяризації та надання доступу до іноземного ресурсу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського було підготовлено та розіслано інформаційний лист в електронному варіанті до установ НАПН України, закладів та установ освітянських бібліотек мережі про передплатні періодичні видання іноземними мовами. Також підготовлено та розіслано інформаційний лист в електронному варіанті закладам та установам мережі, шкільним бібліотекам та установам НАПН щодо надання тестового доступу до іноземних баз даних, зокрема The Free Library by Farlex та EThos.

З метою надання тестового доступу до повнотекстових баз даних EBSCO PUBLISHING було розіслано листи, зібрано необхідну інформацію, надано консультації в телефонному режимі тощо. За період функціонування доступу результати статистичних даних засвідчили, що 130 користувачів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського скористались ним.

Задля повноцінного інформаційного забезпечення користувачів актуальною фаховою інформацією створено ІГР безкоштовних повнотекстових періодичних видань, до яких надається вільний доступ. Здійснено моніторинг використання повнотекстових інформаційних ресурсів іноземними мовами в *навігаторі* ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Результати моніторингу представлено у вигляді **аналітичної довідки „Аналіз та моніторинг повнотекстових ресурсів з психології, педагогіки та освіти іноземними мовами у навігаторі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”**, яка підтвердила доцільність створення аналізованого ресурсу. На основі здійсненого моніторингу визначено пріоритетні напрями підвищення ефективності обслуговування в електронному інформаційному середовищі, а саме:

- розширення репертуару ресурсів, зокрема репозитарію;
- удосконалення структури навігатора з метою забезпечення зручного пошуку необхідної інформації;
- розроблення та реалізація комплексних заходів щодо формування інформаційної культури користувачів;

– пошук нових форм і методів інформування користувачів про електронні ресурси відділу.

З метою надання доступу до ІГР та ресурсів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського колективом бібліотеки розроблялись організаційно-інструктивні засади введення в бібліотечну практику **он-лайн послуг**, а саме: а) замовлення документів через електронний каталог на бронеполіцію; б) електронна доставка документів (ЕДД); в) послуга „Запитай бібліотекаря”; г) редагування „Навігатора в Інтернет”.

У межах НДР були розроблені:

- **Інструкція** щодо заповнення полів у базі даних „Читач” ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського;
- **Інструкція** про ЕДД відділу науково-документного забезпечення ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

Згідно завдань НДР здійснювалося впровадження он-лайн послуги щодо замовлення документів через електронний каталог бібліотеки, яке проводилось у 3 етапи. Було підготовлено інструкцію **„Замовлення документів через електронний каталог ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”**.

На першому етапі вивчався досвід впровадження цієї послуги як в Україні, так і за кордоном, зокрема структура, налаштування й механізм замовлення та його виконання у АРМах „Книговидача” та „Читач” САБ „ІРБІС64”. У процесі роботи виникли проблеми у налаштуванні файлів „ІРБІС64” та робочих місць „Книговидача”. Тому для навчання користувачів бібліотеки і співробітників підготовлено тимчасову технологічну інструкцію „Замовлення документів через електронний каталог Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського”, яка дає наочне уявлення організації замовлень документів користувачами та їх виконання співробітниками бібліотеки в АРМах.

Наступним кроком у організації послуги було експериментальне впровадження опрацювання замовлень, у якому брали участь окремі співробітники відділу наукового книгозберігання, читального залу головного приміщення та черговий бібліограф. Метою цього етапу було відпрацювання

шляху замовлень, визначення взаємозв'язку між місцями збереження та видачі документів, удосконалення технологічного налаштування „ІРБІС” та навчання співробітників і користувачів інноваційним методам роботи.

У першому півріччя 2013 р. реалізовано третій етап впровадження цієї послуги – організація замовлень через веб-модуль ЕК, розташованого на порталі бібліотеці, для віддалених користувачів, що теж потребувало відповідного технічного та технологічного налаштування.

На 1.01.2014 р. документи замовляються, як у локальній мережі бібліотеки так і через електронний каталог ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

Вивчення досвіду впровадження цієї послуги, зокрема у Національній бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, та консультації з розробниками показали, що ці проблеми є загальними і є різні шляхи їх вирішення, які висвітлюються на форумі розробників. У зв'язку з тим, що впровадження у діяльність бібліотеки нової послуги проводилась вперше, налаштування файлів потребувало багато часу. Завдяки консультаціям з розробниками та фахівцями фірми-постачальника деякі проблеми були усунені, але у процесі експлуатації продовжують виявлятися недоліки. Зазначене вище показало необхідність продовження навчання співробітників, зокрема філії, Кабінету бібліотекознавства, та вирішення окремих технічних та технологічних проблем, наприклад: врегулювання технологічного процесу зміни місця зберігання; обмеження користувачам кількості місць книговидачі при їх реєстрації; заповнення в ЕК поля „Розділ знань”.

За темою дослідження було вивчено питання та підготовлена **аналітична довідка щодо впровадження он-лайн послуги: ЕДД у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського**, що дало змогу зробити наступні висновки:

- ЕДД поки ще існує у небагатьох провідних бібліотеках України;
- у більшості цих бібліотек ЕДД базується на електронній пошті і не використовується спеціальне програмне забезпечення. Виключенням є НБ ВУНУ ім. Даля (Луганськ);

– існує спеціальне програмне забезпечення для ЕДД, яке призначено для автоматизації обліку, збору статистики, здійснює функції керування сканером та поштового сервера.

Для втілення ЕДД в практику роботи Бібліотеки були розроблені організаційні засади та відповідні документи, зокрема: „**Правила користування ЕДД ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського**” та представлені на порталі Бібліотеки; **форма замовлення документів через ЕДД**; „**Журнал реєстрації замовлень через ЕДД**”. З грудня 2012 року ЕДД діє в бібліотеці. Упровадження ЕДД у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського забезпечує інформаційні потреби віддалених користувачів і підвищує авторитет бібліотеки у освітянському просторі України.

З метою надання швидкого доступу до галузевого інформаційного ресурсу іноземними мовами ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, РЦВ, повнотекстових іноземних журналів, передплатних періодичних видань іноземними мовами, на порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського були створені окремі сторінки.

Під час реалізації організаційних засад щодо надання доступу до ІГІР, було здійснено науково-організаційну роботу по оновленню та наповненню електронними адресами розділ порталу бібліотеки „**Навігатор в Інтернет**”. Завдяки удосконаленню Навігатора створено оптимальну структуровану систему пошуку, що забезпечує користувачам зручність орієнтування серед освітніх інформаційних систем і сайтів.

У Навігаторі також створено нову веб-сторінку ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, зокрема „*Повнотекстові електронні журнали іноземними мовами*” з наступних питань:

- педагогіки, психології та освіти – **10** гіпер-посилань;
- мовознавства та філології – **8** гіпер-посилань;
- бібліотекознавства, бібліографознавства – **1** гіпер-посилання.

Доцільність створення даної веб-сторінки обумовлена необхідністю надання безкоштовного доступу до світових повнотекстових електронних ресурсів.

Отже, завдяки розробці методичних, інструктивно-методичних рекомендацій, рішень, введенню в технологічні процеси бібліотеки наукових та інноваційних методів і напрямів роботи, продовженню роботи по формуванню електронних ресурсів та наданню до них доступу через портал бібліотеки та он-лайн послуги, удосконалився доступ віддалених користувачів як до фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського вітчизняного та іноземного, так і до ІГР. Розроблені методичні, інструктивні та організаційні засади щодо вищезазначеного втілювались в практику діяльності бібліотек мережі.

VI. НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МЕРЕЖІ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК МОН УКРАЇНИ ТА НАПН УКРАЇНИ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО ГАЛУЗЕВОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО РЕСУРСУ

Науково-методична робота в межах НДР була спрямована на аналітичну діяльність, інформаційну, консультаційно-методичну допомогу бібліотекарям, підвищення кваліфікації.

У даному напрямі здійснювався аналіз діяльності бібліотек мережі, науково-методичний супровід інноваційної діяльності вищезазначених книгозбірень, аналізувався стан та координування науково-інформаційної й видавничої діяльності бібліотек мережі, проводилася аналітична діяльність, організовувались та проводились міжнародні та всеукраїнські науково-практичні конференції та семінари, на яких втілювались в практику розробки НДР, що сприяло удосконаленню діяльності бібліотек мережі, їх модернізації, підвищенню професійного рівня їх працівників. При наданні консультативно-методичної допомоги бібліотекам освітянської мережі застосовувався диференційований підхід, що враховував специфіку роботи освітянських бібліотек різних видів.

6.1. Аналітична діяльність

З метою оптимізації діяльності освітянських бібліотек у межах НДР здійснювався щорічний науковий аналіз статистичних показників освітянських бібліотек різних видів і типів за певний період у контексті їхніх основних

напрямів роботи (формування інформаційного ресурсу, інформаційно-бібліографічне обслуговування, науково-методична діяльність, кадрове забезпечення тощо), що відображалось у наукових статтях, виступах на наукових конференціях, семінарах.

З метою оптимізації процесу систематичного моніторингу динаміки змін, що відбуваються у бібліотеках освітянської мережі та прийняття відповідних рішень щодо удосконалення їхньої роботи, а також підготовки оперативної аналітичної та статистичної інформації про діяльність ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Львівської та Миколаївської науково-педагогічних бібліотек, спеціальних педагогічних бібліотек наукових установ НАПН України, бібліотек ОППО, бібліотек ВНЗ III-IV р. а. педагогічного та інженерно педагогічного профілів у 2011р. започатковано роботу з щорічної підготовки збірника аналітичних та статистичних даних **„Провідні освітянські бібліотеки України в дзеркалі статистики”**. Нове видання (за кожен рік) має на меті більш оперативне, детальне висвітлення результатів динаміки змін, що відбулися у провідних освітянських бібліотеках. На підставі статистичної інформації, укладаються зведені таблиці і готуються окремі аналітичні огляди по діяльності кожного з видів провідних освітянських бібліотек, які з висновками та рекомендаціями входять окремими розділами до збірника „Провідні освітянські бібліотеки України в дзеркалі статистики”. Важливим нововведенням є те, що у збірник включено розділ „Загальна характеристика діяльності провідних книгозбірень мережі освітянських бібліотек”, у якому подається аналітична інформація по діяльності мережі освітянських бібліотек у цілому, зокрема аналіз стану інформаційного ресурсу та його використання, впровадження ІКТ, довідково-бібліографічну діяльність, методичну роботу, кадрове забезпечення, корпоративну діяльність бібліотек та рекомендації які сприятимуть їх інноваційному розвитку, посиленню координації та взаємодії серед бібліотек мережі. За 2011–2012 рр. підготовлено 3 випуски збірника „Провідні освітянські бібліотеки України в дзеркалі статистики” (2010 р., 2011 р., 2012 р.), які представлено на порталі бібліотеки, а також надіслано до бібліотек мережі.

З метою виявлення динаміки розвитку наукових бібліотек НАПН та бібліотек ОППО у рамках НДР було проведено моніторингові дослідження тенденцій їх розвитку протягом трьох років і підготовлено інформаційно-аналітичний огляд **„Діяльність спеціальних наукових бібліотек установ Національної академії педагогічних наук України у 2007-2010 рр.”** та **„Діяльність бібліотек ОППО у 2010-2012 рр.”**. Ознайомлення з результатами моніторингового дослідження керівників установ, яким підпорядковуються дані бібліотеки сприятиме вирішенню існуючих проблем, а також інноваційному розвитку бібліотек.

Для оптимізації роботи з аналізу статистичної інформації, яка щорічно подається різними видами освітянських бібліотек, зокрема з питань створення ПІР удосконалено форму щорічного статистичного звіту провідних освітянських бібліотек, що сприятиме отриманню від провідних освітянських бібліотек більш повної статистичної інформації, яка характеризує розвиток їх традиційних та електронних бібліотечно-інформаційних ресурсів.

У рамках НДР з метою підвищення якості науково-методичної та інформаційної роботи ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, спрямованої на інноваційний розвиток бібліотек освітянської мережі, у 2011 р. було проведено моніторингове дослідження ефективності інформаційного та методичного забезпечення бібліотек освітянської мережі головним координаційним науково-методичним центром. Досліджено наступні питання: науково-методичне забезпечення мережі освітянських бібліотек, зведене планування, моніторинг діяльності бібліотек, інформаційне забезпечення, підвищення кваліфікації, кооперативна діяльність, використання веб-порталу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. За результатами дослідження підготовлено аналітичну довідку **„Ефективність інформаційного та методичного забезпечення бібліотек освітянської мережі головним координаційним науково-методичним – ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”**.

Для представлення мережі освітянських бібліотек у загальнодержавній бібліотечній системі щорічно подається статистична інформація за основними

показниками діяльності освітянських книгозбірень до статистичного збірника „Бібліотечна Україна в цифрах”.

Отже, аналітична діяльність ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського щодо інноваційного розвитку мережі освітянських бібліотек – це не тільки накопичення та аналіз цінної інформації про діяльність означених книгозбірень, а й важливий важіль впливу на їхній розвиток, на систему формування їхнього інформаційного ресурсу, а в кінцевому результаті – на повноцінне забезпечення фахових інтересів спеціалістів освітянської галузі України.

6.2. Інформаційна діяльність

ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського продовжувала започатковану у 2006 р. Роботу з підготовки **„Зведеного плану науково-інформаційної й видавничої діяльності освітянських бібліотек України та основних заходів бібліотек, спрямованих на підвищення професійної майстерності бібліотечних працівників освітянської галузі України”**. Головною метою підготовки Зведеного плану є координація, узагальнення та поширення інформаційної продукції бібліотек освітянської мережі МОН України на НАПН України щодо створення наукових видань, збірників наукових праць, бібліографічних посібників, інструктивно-нормативних матеріалів, які щорічно плануються учасниками Зведеного плану, а також інформування про найбільш значущі заходи, спрямовані на забезпечення розвитку педагогічної науки, освіти і практики, підвищення професійного рівня бібліотечних працівників освітянської галузі. Здійснення поставленої мети щодо створення вторинних ресурсів з педагогічних і психологічних питань для повноцінного інформаційного забезпечення освітян передбачає: вчасний збір, аналіз та систематизацію інформації від бібліотек освітянської галузі щодо їхньої інформаційно-видавничої діяльності та основних заходів з підвищення кваліфікації працівників, що сприяє удосконаленню системи інформаційного забезпечення. До участі у підготовці Зведеного плану залучені провідні освітянські бібліотеки України. Необхідно також відзначити, що дана робота сприяє налагодженню координаційних зв'язків між освітянськими книгозбірнями з метою кооперування їхніх інформаційних

ресурсів. І хоча інформаційно-видавнича діяльність мережі освітянських бібліотек сьогодні поки що не представлена різними видами методичних посібників, їхня тематика не охоплює всіх аспектів сучасного розвитку національної освіти та основних напрямів діяльності освітянських книгозбірень, позитивним є те, що фахівці, готуючи зазначені матеріали, хоча і частково, але забезпечують інформаційні потреби освітян і бібліотекарів на регіональному, обласному та місцевому рівнях.

У Зведеному плані також представлено інформацію про заходи з підвищення кваліфікації, що дозволяє бібліотечним працівникам заздалегідь ознайомитися з темами актуальних для них заходів і спланувати участь в їхньому проведенні. Зведений план щорічно виставляється на веб-порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського де користувачі, завдяки віддаленому доступу, мають змогу ознайомитися з ним.

У даній НДР підготовлено три випуски Зведеного плану (2011, 2012, 2013 рр.). Зведений план 2011 р. Включав 597 позицій і його учасниками були 36 провідних освітянських бібліотек, у 2012 р. – 791 позицію за участі 38 провідних освітянських бібліотек, у 2013 р. – 791 позицію – 46 учасників. Наведені цифри свідчать про те, що кожного року спостерігається збільшення кількості бібліотек учасниць Зведеного плану. Зведений план щорічно виставляється на веб-порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського де користувачі, завдяки віддаленому доступу, мають змогу ознайомитися з ним. Також користувачі на порталі бібліотеки у рубриці „Науково-інформаційна діяльність” можуть ознайомитись з інформацією про видання, підготовлені провідними освітянськими бібліотеками за різні роки.

Для формування повноцінного інформаційного ресурсу вторинних документів з актуальних питань освіти на базі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та якісному бібліотечно-інформаційному забезпеченню науковців і практиків України протягом звітнього періоду проводився збір видавничої продукції, підготовленої освітянськими бібліотеками (відповідно до

Зведеного плану) (Всього 100 видань, з них: у 2011 р. Отримано 44 видання, 2012 р. – 15 видань, 2013 р. – 41 видання).

У 2012 р. Здійснено аналіз інформації, представленої в Зведеному плані, щодо підготовки провідними освітянськими бібліотеками науково-методичних матеріалів. За результатами аналізу підготовлено аналітичну довідку **„Аналіз науково-методичних матеріалів, підготовлених провідними освітянськими бібліотеками протягом 2007-2012р.р.”**. Аналізуючи інформацію, представлену у Зведених планах, можна зробити висновок, що на сьогодні провідні освітянські бібліотеки при підготовці методичних документів надають перевагу створенню методичних рекомендацій, практичних, методичних та інформаційно-методичних посібників, головною метою яких є надання допомоги працівникам освітянських бібліотек в удосконаленні їхньої діяльності. Найбільш актуальними темами підготовлених матеріалів є модернізація діяльності шкільних бібліотек, підвищення якості інформаційного обслуговування користувачів бібліотек, використання новітніх інформаційних технологій в роботі книгозбірень. Варто зазначити, що до фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського книгозбірнями мережі не передано жодного із представлених у Зведених планах документа, а це, в свою чергу, унеможлиблює зробити остаточні висновки щодо якості підготовлених матеріалів. Тому одним із головних завдань на шляху координування методичної продукції в мережі освітянських бібліотек є обов'язкове надсилання книгозбірнями галузі до фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського виданих матеріалів, що дасть можливість проаналізувати їх, визначити актуальність, рівень підготовки та розповсюдити кращі з них серед бібліотек галузі. Для удосконалення діяльності бібліотек галузі, впровадження інноваційних процесів в практику роботи, поглиблення співробітництва та обміну досвідом, налагодження координаційних зв'язків між освітянськими книгозбірнями з питань підготовки методичної продукції книгозбірням освітянської мережі необхідно активніше долучатись до підготовки Зведеного плану і надсилати до фонду ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського свої методичні видання.

Для поширення інформації про видавничу продукцію та заходи з підвищення кваліфікації ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського щорічно готувались пропозиції до Зведеного плану, який видає Національна парламентська бібліотека. Це надає можливість широкому загалу бібліотекарів різних систем і відомств використовувати у своїй діяльності науковий доробок ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, а також брати участь Міжнародних та Всеукраїнських конференціях, семінарах.

У 2013 р. У серії „На допомогу професійній самоосвіті працівників освітянських бібліотек” підготовлено 3-й випуск науково-допоміжного бібліографічного покажчика **„Бібліотека навчального закладу в контексті інформатизації суспільства”**, який сприятиме популяризації документів, що висвітлюють тенденції розвитку бібліотек як сучасних інформаційних центрів, розглядають актуальні питання теорії, методики та практики бібліотечної справи, організації роботи бібліотек, упровадження інформаційно-комунікаційних технологій в їхню діяльність тощо і надаватиме допомогу в самоосвітній діяльності фахівцям бібліотек загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладів, вищих навчальних закладів I–IV р. А.

З метою ознайомлення та творчого використання у практиці роботи бібліотек і закладів освіти спадщини науковців, видатних педагогів, діячів культури України й світу з часів античності до сьогодення, присвяченої питанням дитячого читання підготовлено бібліографічний огляд видань XIX–XXI століть із фондів ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського: **„Дитина і книга: погляд крізь призму часу”**, який висвітлює внесок вітчизняних і зарубіжних науковців, видатних педагогів, діячів культури України й світу в розробку проблеми дитячого читання задля глибинного ознайомлення з їхньою спадщиною і творчого застосування у практиці роботи бібліотек і закладів освіти.

6.3. Консультаційно-методична допомога бібліотекарям

Цей напрям науково-методичної діяльності ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського передбачає надання індивідуальних та групових консультацій бібліотечним працівникам, підготовку методичних рекомендацій,

інструктивно-методичних документів, інформаційних і рекомендаційних видань (показчиків), видань комплексного характеру тощо.

Протягом виконання НДР надавалася консультативна допомога бібліотечним працівникам освітянських книгозбірень різних типів і видів. Всього надано **1229** консультацій. У 2013 р. надана консультативно-методична допомога завідувачу новоствореної бібліотеки Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОН щодо розробки положення та правил користування бібліотекою, проведено стажування, надані консультації по удосконаленню роботи бібліотеки.

Важливою формою методичного забезпечення діяльності освітянських книгозбірень є укладання організаційно-управлінських та інструктивно-методичних документів, яке ґрунтується на результатах наукових досліджень і вивченні передового бібліотечного досвіду. Зокрема, протягом звітного періоду для оптимізації роботи бібліотек методичних кабінетів розроблено **„Положення про бібліотеку методичного кабінету районного (міського) відділу освіти”**.

Продовжувалась співпраця з МОН України, у 2013 р. оновлено і підписано договір про співпрацю між ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти України МОН України (далі Інститут). В рамках угоди щорічно розроблявся план спільних дій установ.

У березні 2012 р. спільно з МОН України проведено засідання науково-методичної ради з питань удосконалення діяльності мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України за темою „Науково-методичне забезпечення інноваційного розвитку шкільних бібліотек України”, на якому схвалено рекомендації щодо удосконалення діяльності шкільних бібліотек України, розроблені ДНПБ України ім. В.О.Сухомлинського. Спільно з фахівцями Інституту підготовлено проект наказу „Про вдосконалення діяльності бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів” та додаток до нього „Щоквартальний звіт про діяльність бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів” (наказ МОНмолодьспорту України від 06.07.2012 р. №111). В жовтні 2012 р. у м. Запоріжжя відбувся Всеукраїнський науково-практичний семінар „Неперервна освіта як чинник професійного і творчого зростання бібліотечних

працівників”, проведений спільно з Інститутом, Управлінням освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації, Комунальним закладом „Запорізький ОШПО” Запорізької обласної ради для методистів з бібліотечних фондів обласних управлінь освіти і науки та методистів ОШПО, які працюють із шкільними бібліотеками. В рамках заходу бібліотекою проведено науково-методичний семінар „Науково-методичне забезпечення інноваційного розвитку шкільних бібліотек України”.

Прийнято участь у засіданні робочої групи Інституту по обговоренню проекту Концепції Державної цільової програми „Шкільна бібліотека”. Подані бібліотекою зауваження та пропозиції по удосконаленню документа, враховані при його доопрацюванні. З метою висвітлення сучасного стану шкільних бібліотек та привернення уваги до їх проблем виголошено доповідь „Удосконалення діяльності шкільних бібліотек” на Всеукраїнському семінарі-практикумі „Комплектування бібліотечних фондів шкільних підручників: порядок та перспективи оновлення” проведеного у 2012р. МОН України (надано пропозиції щодо удосконалення діяльності шкільних бібліотек до рекомендацій семінару).

У 2013 р. організовано робочу групу з науковців бібліотеки та Інституту по вивченню наслідків експерименту по об’єднанню шкільних та публічних бібліотек у м. Рівне. Головною метою проведеного дослідження було вивчення наслідків десятирічного експерименту по об’єднанню публічних і шкільних бібліотек у сільській місцевості Рівненської області та доведення актуальності збереження та розвитку бібліотек ЗНЗ шляхом перетворення їх у сучасні бібліотечно-інформаційні центри. За результатами підготовлено аналітичну довідку **„Вивчення ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського наслідків експерименту з об’єднання шкільних та публічних бібліотек в сільській місцевості Рівненської області у централізовані бібліотечні системи з підпорядкуванням їх відділам культури райдержадміністрацій”**. Довідка містить висновки та рекомендації стосовно доцільності ліквідації шкільної бібліотеки шляхом перетворення на публічно-шкільну. Результати дослідження

по об'єднанню публічних і шкільних бібліотек було оприлюднено на спільному засіданні Вченої ради ДНПБ України ім. В.О.Сухомлинського та Інституту яке відбулося 24 квітня 2013р. в рамках угоди про співпрацю. Спільне засідання Вчених рад установ було присвячено питанню розвитку та модернізації шкільних бібліотек України та їх соціальної ролі у суспільстві.

З метою удосконалення діяльності бібліотек методичних кабінетів спільно з науковцями Інституту у рамках НДР було удосконалено та підготовлено до затвердження **„Положення про бібліотеку методичного кабінету районного (міського) відділу освіти”**.

Протягом звітнього періоду фахівці ДНПБ України ім. В.О.Сухомлинського приймали активну участь у проведенні започаткованого МОН України Всеукраїнського конкурсу „Шкільна бібліотека” зокрема, в роботі організаційного комітету та журі, було підготовлено пропозиції до оновленого проекту положення про конкурс.

Отже, співпраця ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з Інститутом сприяє інноваційному розвитку та удосконаленню діяльності шкільних бібліотек України, приверненню уваги до їх проблем з боку держави, МОН України, органів управління освітою і наукою.

З метою надання методичної допомоги у підвищенні професійної компетентності бібліотечних працівників освітянської мережі у рамках НДР проводилась відповідна інформаційна робота. Зокрема, за 2011–2013 рр. підготовлено **58** бібліографічних оглядів за новими надходженнями літератури з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства; **48** виставок нових надходжень літератури до кабінету бібліотекознавства; **50** тематичних книжкових виставки з питань бібліотекознавства.

На веб-сайті ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського постійно функціонує сторінка „Науково-методична діяльність”. Ресурси сторінки зорієнтовані на інформування бібліотечних фахівців та надання їм консультативної підтримки при вирішенні проблем практичної роботи освітянських бібліотек. З метою осучаснення сторінки у 2012 р. було розроблено проєкт удосконалення її

структури, що сприятиме покращенню ефективності інформування про науково-методичну діяльність ДНПБ України ім. В.О.Сухомлинського, розширенню кола користувачів веб-порталу та його популяризації.

Протягом звітнього періоду надавалась науково-методична допомога спеціальним науковим бібліотекам установ НАПН України щодо їх інноваційного розвитку. Готувались листи на директорів наукових установ НАПН України щодо удосконалення діяльності бібліотек цих установ та створення у них робочого місця читача (окремий комп'ютер, підключений до Інтернету); розроблено програму курсів підвищення кваліфікації на базі УМО НАПН України для працівників даних бібліотек (на 2013 р.); підготовлено і проведено 5 занять з підвищення професійної компетенції працівників бібліотек установ НАПН України, а також науково-практичний семінар „Спеціальні бібліотеки наукових установ НАПН України – важлива складова інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу (ІГІР)” (30.11.2012 р.). Підготовлено рекомендації, які сприятимуть удосконаленню роботи даних бібліотек у створенні ІГІР.

6.4. Підвищення кваліфікації

Усвідомлюючи важливість поставлених перед освітянськими бібліотеками завдань, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як головний науково-методичний центр приділяє велику увагу питанням розвитку та модернізації системи підвищення кваліфікації бібліотечних працівників. З цією метою було проведено дослідження стану підвищення кваліфікації працівників провідних книгозбірень мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України. За результатами дослідження підготовлено інформаційно-аналітичну довідку **„Дослідження стану підвищення кваліфікації бібліотечних працівників мережі освітянських бібліотек МОНмолодьспорту України та НАПН України”** в якій виявлено проблеми, зокрема, відсутність відомчих курсів підвищення кваліфікації, відсутність коштів на відрядження та заходи з підвищення кваліфікації, брак коштів на передплату професійних видань та придбання бібліотекознавчої літератури, тощо. Зроблені у довідці висновки та

рекомендації сприятимуть удосконаленню системи підвищення кваліфікації працівників освітянських бібліотек.

Підвищенню професійного рівня працівників освітянських книгозбірень, упровадженню інновацій в практику їхньої роботи сприяло втілення результатів НДР шляхом організації лекцій, семінарів, бібліотечних секцій, підготовки доповідей та виступів відповідно до теми дослідження тощо. Бібліотека приділяє значну увагу підвищенню кваліфікації фахівців бібліотек освітянської галузі (шкільних бібліотекарів, методистів з бібліотечних фондів).

Для підвищення професійно рівня бібліотечних фахівців м. Києва проведено 6 Днів фахівця, які відвідало близько 60 осіб. Фахівцям надавались консультації з питань бібліотечної роботи, під час яких бібліотекарі мали можливість обговорити питання, пов'язані з упровадженням інновацій у діяльність освітянських бібліотек, ознайомитися з новими надходженнями фахової літератури до кабінету бібліотекознавства ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, отримати методичну допомогу з актуальних питань бібліотечної роботи. До заходів було підготовлено: тематичні добірки матеріалів, виставки нових надходжень літератури до КБ, огляди актуальних публікацій з професійних видань.

Цей напрям також забезпечувався участю науковців бібліотеки у курсах підвищення кваліфікації (9 занять), які проходили на базі ДВНЗ „Університету менеджменту освіти” НАПН України, КОІППОПК (м. Біла Церква).

Для підвищення фахового рівня фахівців освітянських бібліотек формувался інформаційний ресурс кабінету бібліотекознавства новими документами з питань бібліотекознавства як книгами, так і фаховими періодичними виданнями, які підлягали аналітико-синтетичній обробці. (За 2010–2013 рр. усього надійшло 1 565 примірників документів).

Для надання допомоги у самоосвіті бібліотекарів освітянських книгозбірень на веб-порталі бібліотеки у сторінці „Науково-методична діяльність” функціонує постійно діюча рубрика „На допомогу професійній самоосвіті бібліотекарів освітянської галузі”. За звітний період. було підготовлено та

оприлюднено **15** списків нових надходжень з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства які надійшли до фонду КБ.

З метою надання практичної допомоги в удосконаленні бібліотечних процесів та операцій у діяльності освітянських бібліотек та впровадження в практику їх роботи результатів НДР ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, зокрема організаційно-управлінських, нормативно-інструктивних і методичних документів, укладено третій випуск збірника **„Організаційно-управлінські, нормативно-інструктивні і методичні документи для освітянських бібліотек Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України 2011-2013р.р.”**. Застосування розроблених документів у практиці роботи освітянських книгозбірень сприятиме підвищенню якості їх роботи та узгодженості дій всієї мережі у вирішенні загальних завдань.

Вагому роль у підвищенні кваліфікації фахівців бібліотек мережі відіграє науково-методичний часопис „Шкільна бібліотека плюс”, до редакційної ради якого входять науковці ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, і на шпальтах якого оприлюднювалися результати даної НДР. Зокрема, впродовж 2011–2013 рр. було оприлюднено 2 інформаційних та рекомендаційних списків літератури, 2 анотації на нові видання з фондів ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського, 1 регламентуючий документ, 13 статей, 3 бібліографічних огляди нових надходжень, покажчик, 2 методичних рекомендації, щорічно друкується „Календар знаменних і пам’ятних дат в галузі освіти і педагогічної науки”. У 2012 р. здійснено аналіз видання за десять років і підготовлено аналітичну довідку **„Удосконалення структури та змісту часопису Шкільна бібліотека плюс”**. Рекомендації, надані у довідці, сприятимуть оновленню структури та змісту видання у відповідності до сучасних тенденцій розвитку шкільних бібліотек а також активізації участі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського у інформаційному наповненні науково-методичного часопису, що сприятиме інформаційному забезпеченню учасників навчально-виховного процесу та підвищенню професійної компетенції фахівців загальноосвітніх навчальних закладів.

Успішне виконання завдань, що стоять перед бібліотеками, вимагає постійного підвищення кваліфікації фахівців шляхом створення відповідної системи заходів, зокрема проведення конференцій, семінарів, секцій, тренінгів, практикумів тощо, де розглядаються актуальні питання щодо науково-методичних та організаційних засад інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України, створення єдиного галузевого інформаційного ресурсу шляхом корпоративного аналітико-синтетичного опрацювання документів галузевої тематики та ін. За підтримки МОН України, НАПН України, обласних та міських управлінь освіти і науки бібліотека щорічно проводить всеукраїнські науково-практичні та методичні семінари, практикуми, круглі столи, стажування, Дні фахівця, засідання науково-методичної ради з питань удосконалення діяльності освітянських бібліотек. За звітний період відбулося **22** заходи, головною метою проведення яких було вивчення передового бібліотечного досвіду, його теоретичне осмислення, підготовка практичних рішень та рекомендацій. Участь працівників освітянських книгозбірень з доповідями або виступами у заходах з підвищення кваліфікації стимулює їхній професійний розвиток, сприяє оволодінню навичками методичної та дослідної роботи, допомагає аналізувати, узагальнювати та логічно викладати свої думки. За матеріалами науково-практичних семінарів уклалися збірники, які в електронній формі представлено на порталі бібліотеки.

За звітний період було проведено:

- **1** Міжнародну науково-практичну конференцію „**Інтегрований галуzeвий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу**” (2013 р.);
- **2** Всеукраїнські науково-практичні семінари: „**Формування єдиного галуzeвого інформаційного ресурсу шляхом корпоративного аналітико-синтетичного опрацювання документів галуzeвої тематики**” (2011 р.); „**Роль освітянських бібліотек у формуванні інформаційного простору України**” (2012 р.);

- **4** науково-методичні семінари: **„Інноваційна діяльність освітянських бібліотек в контексті розвитку освіти і науки”** в рамках XV ювілейної міжнародної виставки навчальних закладів „Сучасна освіта в Україні – 2012” (2012 р.); **„Роль інновацій у підвищенні роботи шкільного бібліотекаря”** в рамках договору про співпрацю ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з КОПОПК для шкільних бібліотекарів Вишгородського району (2012 р.); **„Інформаційна підтримка школи”** спільно з Рівненською ОУНБ (2013 р.); **„Науково-методичне забезпечення інноваційного розвитку шкільних бібліотек України”** спільно з Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, Управлінням освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації, Комунальним закладом „Запорізький ОППО” Запорізької обласної ради для методистів з бібліотечних фондів обласних управлінь освіти і науки та методистів ОППО, які працюють із шкільними бібліотеками (2012 р.);
- **2** локальних науково-практичних семінари: **„Взаємодія дитячих та шкільних бібліотек у реалізації основних положень Концепції Державної цільової програми підтримки та розвитку читання”** (2011 р.) спільно з Центральною бібліотекою ім. Т. Г. Шевченка для дітей м. Києва для заступників директорів з питань обслуговування дітей ЦБС районів м. Києва, методистів з бібліотечних фондів районних управлінь освіти і науки та шкільних бібліотекарів; **„Впровадження інноваційних форм роботи в діяльність спеціальних науково-педагогічних бібліотек установ НАПН України”** (2011 р.);
- **1** круглий стіл: **„Творче використання педагогічної спадщини щодо підтримки і розвитку інтересу дітей до читання на сучасному етапі”** (2011 р.) спільно з Центральною бібліотекою ім. Т. Г. Шевченка для дітей м. Києва для заступників директорів з питань обслуговування дітей ЦБС районів м. Києва, методистів з бібліотечних фондів районних управлінь освіти і науки та шкільних бібліотекарів;
- **4** бібліотечні секції в рамках **Міжнародних та Всеукраїнських педагогічних читань „Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю”**: 2011 р. – спільно з бібліотекою Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії в рамках

IV Міжнародних та XVIII Всеукраїнських педагогічних читань „Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: довкілля – початкова школа” проведено бібліотечну секцію для освітянських бібліотек Хмельниччини **„Використання педагогічної спадщини В.О.Сухомлинського в діяльності освітянських бібліотек”**; 2012 р. – спільно з бібліотекою Донецького ОППО в рамках V Міжнародних та XIX Всеукраїнських педагогічних читань „Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: здоров’я через освіту” на базі Роздольненської ЗОШ I-III ступенів Старобешівського району проведено секцію **„Просвітницька функція шкільної бібліотеки у формуванні здорового способу життя”**; 2013 р. – у рамках VI Міжнародних та XX Всеукраїнських педагогічних читань „Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: розвиток творчої особистості” на базі бібліотеки Кіровоградського державного педагогічного університету ім. В. Винниченка проведено бібліотечну секцію **„Роль шкільної бібліотеки у формуванні творчої особистості учнів”**. У роботі секцій брали участь науковці ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, керівники відділів освіти, директори та завідувачі провідних освітянських бібліотек, директори та заступники директорів ЗОШ, методисти з бібліотечних фондів, шкільні бібліотекарі (понад 160 фахівців). Проведені заходи сприяють популяризації спадщини та ідей видатного педагога В. О. Сухомлинського, а також інноваційному розвитку шкільних бібліотек;

– **1** творчу лабораторію: **„Інновації в бібліотеке: от теорії к практике, от практики – к успешной библиотеке”** в рамках Міжнародного фестивалю „Педагогіка XXI століття” (2012 р.);

– **1** засідання науково-методичної ради з питань удосконалення діяльності мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України: **„Управління розвитком освітянських бібліотек. Стан. Проблеми. перспективи”** (2011 р.); **„Науково-методичне забезпечення інноваційного розвитку шкільних бібліотек України”**. (2012 р.);

– **6** Днів фахівця.

Проведені заходи сприяли оприлюдненню та впровадженню в практику роботи освітянських бібліотек результатів НДР, а також інноваційного досвіду інших бібліотек, що дозволяє удосконалювати їхню діяльність зі створення ІГР.

Отже, у ході проведення НДР здійснювалось науково-методичне забезпечення діяльності мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України для створення ІГР, яке сприяло втіленню отриманих результатів у практику роботи бібліотек галузі, що, у свою чергу, впливало на якість системи інформаційного забезпечення розвитку педагогічної науки, освіти та практики.

**СПИСОК ОСНОВНИХ ПУБЛІКАЦІЙ
ВИКОНАВЦІВ НДР
НАУКОВА ПРОДУКЦІЯ**

у тому числі

КОНЦЕПЦІЇ

1. **Артемов Ю. І.** Концепція веб-порталу Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського як єдиної точки доступу до галузевих інтегрованих ресурсів [Електронний ресурс] / Ю. І. Артемов ; [наук. ред. Рогова П. І.] ; НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – Електрон. текст. дані. – К. : [б. в.], 2013. – 24 с. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/personal_lib_products/. – Назва з екрана. (1,0 д. а.).

2. **Вараксіна Н. В.** Концепція науково-педагогічної електронної бібліотеки Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського / Н. В. Вараксіна ; [наук. ред. Рогова П. І.] ; НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2013. – 24 с. (1,0 д. а.).

3. **Концепція створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського** [Електронний ресурс] / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [Рогова П. І., Артемов Ю. І., Вараксіна Н. В., Лобановська І. Г. ; наук. ред. Рогова П. І.]. – Електрон. текст. дані. – К. : [б. в.], 2012. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/personal_lib_products/. – Назва з екрана. (1,5 д. а.).

Те саме. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2013. – 36 с.

ЗБІРНИКИ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

4. **Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського.** Вип. 4. Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу [Електронний ресурс] / НАПН України, ДНПБ України

ім. В. О. Сухомлинського. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Режим доступу: http://www.dnrb.gov.ua/research_activity/personal_lib_products/. – Назва з екрана. (25 д. а.).

Із змісту: **Дитина і книга: погляд крізь призму часу** : бібліогр. огляд вид. із фондів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського / [упоряд. А. І. Рубан ; наук. консультант Л. М. Заліток ; літ. ред. І. П. Білоцерківець ; рецензент А. М. Фасоля]; **Діяльність бібліотек обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти у 2010–2013 роках** : інформ.-аналіт. огляд / [уклад. А. В. Копилова ; наук. ред.: П. І. Рогова, І. І. Хемчян]; **Предметизація документів з питань освіти, педагогіки, психології** : практ. посіб. [уклад. І. Г. Лобановська, Н. Є. Зоріна].

5. **Роль освітянських бібліотек у формуванні інформаційного простору України** [Електронний ресурс] : зб. наук. пр. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – К., 2012. – Режим доступу: http://www.dnrb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (9,0 д. а.).

ІНШЕ

6. **Діяльність спеціальних наукових бібліотек установ Національної академії педагогічних наук України у 2007–2010 рр.** : інформ.-аналіт. огляд / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад. А. В. Копилова ; наук. ред.: П. І. Рогова, І. І. Хемчян]. – К., 2011. – 62 с. (2 д. а.).

7. **Організаційно-управлінські, нормативно-інструктивні і методичні документи для освітянських бібліотек Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України (2011–2013 рр.)** [Електронний ресурс] : [збірник] / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: І. І. Хемчян, А. В. Копилова ; наук. ред. П. І. Рогова]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Режим доступу:

http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/personal_lib_products/. – Назва з екрана. (10,0 д. а.).

Із змісту: **Індексування документів ключовими словами** : метод. рек. [уклад. І. Г. Лобановська]; **Перевірка бібліотечних фондів** : метод. рек. [упоряд. А. М. Доркену ; наук. ред. І. Г. Лобановська ; рецензенти: Л. В. Савенкова, Т. Ф. Букшина ; літ. ред.: С. М. Зозуля, І. П. Білоцерківець]; **Створення інформаційного ресурсу з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства та інформаційної діяльності в традиційній та електронній формах в освітянських бібліотеках** : (метод. рек.) [упоряд. А. І. Рубан ; наук. консультант, наук. ред. П. І. Рогова ; відп. за вип. І. І. Хемчян]; **Формування та зберігання фонду рідкісних та цінних видань в освітянських бібліотеках МОНмолодьспорту України та НАПН України** : інструкт.-метод. лист [упоряд.: Мацібора Н. Г., Бондарчук О. Б., Палійчук Р. І.].

8. **Провідні освітянські бібліотеки України в дзеркалі статистики** : зб. аналіт. і стат. даних за 2012 р. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: Л. О. Біла, А. В. Копилова ; наук. ред.: П. І. Рогова, І. І. Хемчян]. – К., 2013. – 102 с. (4,0 д. а.).

9. **Провідні освітянські бібліотеки України в дзеркалі статистики** : зб. аналіт. і стат. даних за 2011 р. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: Л. О. Біла, А. В. Копилова ; наук. ред.: П. І. Рогова, І. І. Хемчян]. – К., 2012. – 93 с. (4,0 д. а.).

10. **Провідні освітянські бібліотеки України в дзеркалі статистики** : зб. стат. даних за 2010 р. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: Л. О. Біла, А. В. Копилова ; наук. ред.: П. І. Рогова, І. І. Хемчян]. – К., 2011. – 173 с. (6,1 д. а.).

ДОВІДКОВА ПРОДУКЦІЯ

у тому числі

СЛОВНИКИ

1. **Інформаційні ресурси.** Словник законодавчої та стандартизованої термінології [Електронний ресурс] / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: П. І. Рогова, Я. О. Чепуренко, І. Г. Лобановська, С. М. Зозуля]. – К., 2011. – 258 с. – Режим доступу: <http://www.dnpb.gov.ua/datas/upload/files/522952267.pdf>. (15 д. а).

Te same. – К. : Нілан-ЛТД, 2012. – 283 с.

КАТАЛОГИ

2. **Підручники і навчальні посібники з гуманітарних дисциплін для початкових і середніх навчальних закладів (1918–1945 рр.) з фонду Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського** [Електронний ресурс]: каталог / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Мацібора Н. Г., Бондарчук О. Б., Іващенко В. М., Палійчук Р. І. ; наук. консультант Сухомлинська О. В. ; наук. ред. Рогова П. І. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О. ; літ. ред. Домбровська Л. В.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/scientific_information_work/bib_prod/. – Назва з екрана. (25 д. а.).

ІНШЕ

3. **Зведена база даних дисертацій з питань освіти, педагогіки та психології** [Електронний ресурс] // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Режим доступу: http://194.44.12.98/cgi-bin/irbis64r_12/cgiirbis_64.exe?LNG=&C21COM=F&I21DBN=DB1&P21DBN=DB1&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=&S21CNR=. – Назва з екрана. – Дата звернення: 01.01.14.

4. **Зведена база даних періодичних видань** [Електронний ресурс] // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Режим доступу: <http://194.44.12.98/cgi->

[bin/irbis64r_12/cgiirbis_64.exe?LNG=&C21COM=F&I21DBN=DB2&P21DBN=DB2&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=&S21CNR=.](bin/irbis64r_12/cgiirbis_64.exe?LNG=&C21COM=F&I21DBN=DB2&P21DBN=DB2&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=&S21CNR=) – Назва з екрана. – Дата звернення: 01.01.14.

5. Зведений план науково-інформаційної й видавничої діяльності освітянських бібліотек України та основних заходів бібліотек, спрямованих на підвищення професійної майстерності бібліотечних працівників освітянської галузі України у 2011 році / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: І. І. Хемчян, Л. О. Біла ; наук. ред. П. І. Рогова]. – К., 2011. – 89 с. (4 д. а.).

6. Зведений план науково-інформаційної й видавничої діяльності освітянських бібліотек України та основних заходів бібліотек, спрямованих на підвищення професійної майстерності бібліотечних працівників освітянської галузі України у 2012 році / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: Л. О. Біла, І. І. Хемчян ; наук. ред. П. І. Рогова]. – К., 2012. – 113 с. (4 д. а.).

7. Зведений план науково-інформаційної й видавничої діяльності освітянських бібліотек України та основних заходів бібліотек, спрямованих на підвищення професійної майстерності бібліотечних працівників освітянської галузі України у 2013 році / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: Л. О. Біла, І. І. Хемчян ; наук. ред. П. І. Рогова]. – К., 2013. – 89 с. (4,0 д. а.).

Бібліографічні видання

8. Бібліотека навчального закладу в контексті інформатизації суспільства [Електронний ресурс] : наук.-допом. бібліогр. покажч. для б-к загальноосвіт., проф.-техн. навч. закл., вищ. навч. закл. I–IV р. а. Вип. 3 / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд. А. І. Рубан ; наук. ред. Л. О. Пономаренко ; наук. консультант П. І. Рогова ; відп. за вип. І. І. Хемчян]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – (Серія „На допомогу професійній самоосвіті працівників освітянських бібліотек” ; вип. 13). –

Режим
доступу:

екрана. (3,0 д. а.).

9. **Микола Самійлович Вашуленко – мовознавець, учений, методист** : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Айвазова Л. М., Пєєва С. П., Пономаренко Л. О., Стельмах Н. А. ; наук. ред.: Рогова П. І., Пономаренко Л. О. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О. ; літ. ред. Білоцерківець І. П.]. – К. : Вид-во Глухів. ун-ту, 2011. – 103 с. – (Серія „Академіки НАПН України” ; вип. 19). (5 д. а.).

10. **Вища освіта України в умовах трансформації суспільства: стан, проблеми, тенденції розвитку, 2007–2011 рр.** : наук.-допом. бібліогр. покажч. Вип. 2 / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Ін-т вищ. освіти ; [упоряд.: Пономаренко Л. О., Стельмах Н. А., Пєєва С. П., Айвазова Л. М., Бублик Н. М. ; наук. консультант і авт. вступ. ст. Корольов Б. І. ; наук. ред. Рогова П. І. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.]. – К. : Нілан-ПТД, 2012. – 663 с. (20 д. а.).

11. **Семен Устимович Гончаренко** : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Стельмах Н. А., Айвазова Л. М. ; наук. ред. Заліток Л. М. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.]. – К. : Нілан-ЛТД, 2013. – 195, [4] с. – (Серія „Академіки НАПН України” ; вип. 21). – На пошану пам’яті Семена Устимовича Гончаренка. (6,0 д. а.).

12. **Календар знаменних і пам’ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки на 2012 рік** / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Л. І. Ніколюк, Л. О. Дубова ; наук. ред.: П. І. Рогова, Л. О. Пономаренко ; відп. за вип. Л. О. Пономаренко ; літ. ред. І. П. Білоцерківець] // Шкіл. б-ка плюс. – 2011. – Листоп. (№ 21/22). – С. 1–63 ; Шкіл. світ. – 2011. – Груд. (№ 45). – С. 3–96. (7,5 д. а.).

13. **Календар знаменних і пам’ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки на 2013 рік** : реком. посіб. / НАПН України, ДНПБ

України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд. Л. І. Ніколюк ; наук. ред. П. І. Рогова]. – К. : Корзун Д. Ю., 2012. – 187 с. (7,5 д. а.).

14. **Календар знаменних і пам'ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки на 2014 рік** : [реком. посіб.] / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд. Ніколюк Л. І. ; наук. ред. Рогова П. І. ; відп. за вип. Пономаренко Л. О. ; літ. ред. Петік Ю. В.]. – К. : Нілан-ЛТД, 2013. – 207, [4] с. – Бібліогр.: с. 203–207. – До 15-річчя ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. (7,5 д. а.).

Te same // Шкіл. б-ка плюс. – 2013. – Жовт. (№ 19/20). – С. 1–63.

15. **Василь Григорович Кремень – філософ, учений, освітянин, державний діяч** : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Пономаренко Л. О., Пеева С. П., Айвазова Л. М. ; вступ. стаття Ткаченко Л. І. ; наук. ред. Рогова П. І. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.]. – 3-тє вид., доповн. – К. : Знання України, 2012. – 295 с. – (Серія „Академіки НАПН України” ; вип. 20). (10 д. а.).

16. **Науковий простір академіка Олександри Савченко** / [упоряд.: Я. П. Кодлюк, Т. Я. Довга, Л. М. Заліток, О. С. Покусова ; за ред. Я. П. Кодлюк]. – К. : Богданова А. М., 2012. – 312 с. – Из змісту: Розд. 2 : Науковий доробок ученого. – С. 9–68 ; Розд. 5 : Література про життя та діяльність О. Я. Савченко. – С. 258–279 ; Розд. 6 : Допоміжні покажчики праць О. Я. Савченко. – С. 280–309. (5 д. а.).

17. **Микола Іванович Пирогов – видатний хірург, педагог і громадський діяч** : до 200-річчя від дня народження : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Пономаренко Л. О., Стельмах Н. А., Пеева С. П. ; наук. консультант і авт. вступ. ст. Бондар Л. С. ; наук. ред. Рогова П. І.]. – К. : Пед. думка, 2011. – 124 с. – (Серія „Видатні педагоги світу” ; вип. 7). (6 д. а.).

18. **Позашкільна освіта України (2007–2011 рр.)** : наук.-допом. бібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Центр творчості дітей та юнацтва „Шевченківець” ; [упоряд.: Доркєну А. М.

та ін. ; наук. ред. Заліток Л. М. ; наук. консультант Пустовіт Г. П. ; бібліогр. ред. Самчук Л. І. ; літ. ред. Зозуля С. М.]. – К. : Нілан-ЛТД, 2012. – 137 с. – Із змісту: Від упорядників. – С. 4–8 ; Розд. 1 : Законодавча та нормативна база з питань позашкільної освіти в Україні. – С. 18–32 ; Розд. 2 : Управління в системі позашкільної освіти в Україні. – С. 33–43 ; Розд. 3 : Зміст і напрями діяльності позашкільної освіти. – С. 44–101 ; Іменний покажчик. – С. 131–136. (4,5 д. а.).

19. **Павла Іванівна Рогова – вчений-бібліотекознавець, педагог, директор Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського** : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Пономаренко Л. О., Ніколюк Л. І., Білоцерківець І. П., Стельмах Н. А. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.]. – К. : Нілан-ЛТД, 2012. – 204 с. – (Серія „Майстри бібліотечної справи України” ; вип. 1). (10 д. а.).

20. **В. О. Сухомлинський. Біобібліографія: 2008–2013 рр.** [Електронний ресурс] : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; упоряд.: Л. М. Заліток ; наук. консультант О. В. Сухомлинська ; наук. ред. П. І. Рогова. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – (Серія „Видатні педагоги світу” ; вип. 10). – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/scientific_information_work/bib_prod/. – Назва з екрана. (15 д. а.).

21. **Сава Христофорович Чавдаров** : до 120-річчя від дня народж. : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Пономаренко Л. О., Пєєва С. П., Айвазова Л. М. ; авт. вступ. ст.: Березівська Л. Д., Бондар Л. С. ; наук. консультант Березівська Л. Д. ; наук. ред. Рогова П. І.]. – К., 2012. – 128, [2] с. – (Серія „Видатні педагоги світу” ; вип. 8). (10 д. а.).

22. **Яків Феофанович Чепіга (Зеленкевич) – видатний педагог, психолог, громадський діяч** : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Лисиця Н. В., Айвазова Л. М.,

Бублик Н. М., Стельмах Н. А. ; наук. консультант і авт. вступ. ст. Березівська Л. Д. ; наук. ред.: Рогова П. І., Пономаренко Л. О. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.]. – К. : Нілан-ЛТД, 2013. – 135, [8] с. – (Серія „Видатні педагоги світу” ; вип. 9). (10,0 д. а.).

СТАТТІ

у тому числі

У НАУКОВИХ ФАХОВИХ ВИДАННЯХ

1. **Рогова П.** Бібліотечно-інформаційне забезпечення педагогічної науки і освіти у контексті інформатизації / Павла Рогова // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2012. – № 1. – С. 38–42. (0,5 д. а.).
2. **Рогова П. І.** Всеукраїнський галузевий інформаційний ресурс Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського: стан і шляхи розвитку / Рогова П. І. // Педагогічна і психологічна науки в Україні : [зб. наук. пр. : в 5 т.]. – К., 2012. – Т. 1 : Загальна педагогіка та філософія освіти. – С. 269–284. (0,7 д. а.).
3. **Рогова П. І.** Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського та її роль в інноваційному розвитку вітчизняної науки і освіти / Павла Іванівна Рогова // Бібл. форум України. – 2011. – № 1. – С. 55–60. – Бібліогр.: 13 назв. (0,5 д. а.).
4. **Рогова П. І.** Інноваційна діяльність освітянських бібліотек в епоху цивілізаційних змін / П. І. Рогова // Педагогіка і психологія. – 2011. – № 1. – С. 115–124. (0,6 д. а.).
5. **Рогова П. І.** Інтеграційні процеси у діяльності освітянських бібліотек МОН України і НАПН України в умовах інформатизації [Електронний ресурс] / Рогова Павла Іванівна // Інформаційні технології та засоби навчання. – Електрон. текст. дані. – К, 2013. – Т. 38, № 6. – С. 217–233. – Бібліогр.: с. 229–230 (24 назви). – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/937#.UtAn-fsITLM>. – Назва з екрана. (1,3 д. а.).

6. **Рогова П.** „Інформаційна підтримка школи”: (новий проект ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та нашого журналу) / Ольга Виговська, Павла Рогова, Людмила Заліток // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2012. – № 4. – С. 101–110. (0,5 д. а.).

7. **Рогова П. І.** Місія галузевої наукової бібліотеки в інформаційному середовищі: тези доповіді / П. І. Рогова, Ю. І. Артемов // Міжнародний науковий конгрес „Інформаційне суспільство в Україні”, 25–26 жовт. 2012 р. м. Київ: тези доповідей. – К., 2012. – С. 118–119. (0,16 д. а.).

8. **Рогова П. І.** Освітнянські бібліотеки України в системі інформаційних комунікацій сучасності / П. І. Рогова // Актуальні проблеми теорії соціальних комунікацій: матеріали наук.-звіт. конф. викл. каф. журналістики Ін-ту укр. філол. та літ. творчості ім. А. Малишка НПУ ім. М. П. Драгоманова: зб. наук. доп. / Ін-т укр. філол. та літ. творчості ім. А. Малишка НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К.: Ореол-Сервіс, 2013. – Вип. 3. – С. 30–34. (0,2 д. а.).

9. **Рогова П. І.** Перше видання в українській бібліографії про Софію Русову / П. І. Рогова // Вісн. Книжк. палати. – 2012. – № 4. – С. 10–14. (0,6 д. а.).

10. **Рогова П. І.** Про Концепцію створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу на базі Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського / Павла Рогова // Вісн. Книжк. палати. – 2013. – № 10. – С. 8–12 – Бібліогр.: 13 назв. (0,5 д. а.).

11. **Рогова П. І.** Роль С. О. Сірополка у розвитку вчительських бібліотек як спеціальних / П. І. Рогова // Вісн. Книжк. палати. – 2012. – № 8. – С. 37–40. (0,5 д. а.).

12. **Рогова П. І.** Роль С. О. Сірополка у становленні і розвитку вчительських бібліотек: до 140-річчя від дня народж. С. О. Сірополка – відомого укр. бібліотекознавця / П. І. Рогова // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. Івана Огієнка. Сер.: Бібліотекознавство. Книгознавство

/ Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, Наук. б-ка – Кам'янець-Подільський, 2013. – Вип. 3. – С. 61–67. – Бібліогр.: 16 назв. (0,5 д.а.).

13. **Рогова П. І.** Софія Русова в українській бібліографії / Рогова П. І. // Наук. зап. Психол.-пед. науки / Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2011. – № 8. – С. 90–94. (0,5 д. а.).

14. **Рогова П. І.** Співпраця освітянських бібліотек України у формуванні інформаційного простору держави: стан та перспективи / П. І. Рогова // Філософія освіти. – 2012. – № 1. – С. 12–20. (1 д. а.).

15. **Рогова П.** Формування всеукраїнського інформаційного ресурсу з психолого-педагогічних питань освіти: сучасний стан, шляхи розвитку / Павла Рогова // Бібл. вісн. – 2011. – № 4. – С. 58–61. (0,5 д. а.).

16. **Артемов Ю. І.** Аналіз деяких шляхів інтеграції бібліотечно-інформаційних ресурсів / Юрій Артемов // Вісн. Книжк. палати. – 2011. – № 11. – С. 17–20. (0,3 д. а.).

17. **Біла Л. О.** Інформаційні ресурси бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілю України: сучасний стан та перспективи розвитку (за результатами аналізу діяльності у 2012 році) / Людмила Олексіївна Біла // Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства : матеріали п'ятої наук.-практ. конф., Львів, 11–12 верес. 2013 р. / Нац. ун-т „Львівська політехніка”, Наук.-техн. б-ка. – Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2013. – С. 422–435. (0,6 д. а.).

18. **Біла Л. О.** Освітнянські бібліотеки у дзеркалі статистики / Людмила Олексіївна Біла, Анна Володимирівна Копилова // Вісн. Книж. палати. – 2013. – № 3. – С. 20–23. (0,4 д. а.).

19. **Бондарчук О.** Документи з бібліотеки Володимира Щербини у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського / Оксана Бондарчук // Вісн. Кн. палати. – 2012. – № 9. – С. 25–28. (0,5 д.а.).

20. **Вараксіна Н. В.** Моделювання як метод дослідження інформаційного ресурсу з питань педагогіки та психології / Н. В. Вараксіна

// Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – К, 2011. – Вип. 29 :
Управління бібліотечно-інформаційною діяльністю наукової бібліотеки. –
С. 210–217. (0,3 д. а.).

21. **Вараксіна Н. В.** Створення галузевої наукової електронної бібліотеки у Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського / Наталія Вараксіна // Бібл. вісн. – 2013. – № 5. – С. 3–9. – Бібліогр.: с. 8–9 (31 назва). (0,81 д. а.).

22. **Домбровська Л. В.** Внесок Степана Сірополка у вивчення шкільних бібліотек / Домбровська Л. В., Гулак В. М. // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. Івана Огієнка. Сер.: Бібліотекознавство. Книгознавство / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2013. – Вип. 3. – С. 74–78. – Бібліогр.: 14 назв. (0,53 д. а.).

23. **Домбровська Л. В.** Журнал „Літературно-науковий вісник” (Львів; Київ, 1898–1932) / Л. В. Домбровська., В. М. Гулак // Вісн. Книжк. палати. – 2013. – № 12. – С. 29–32. (0,62 д. а.).

24. **Домбровська Л. В.** Наукове дослідження з історії педагогічних бібліотек України другої половини ХІХ – 20-х рр. ХХ ст. / Лариса Домбровська // Бібл. форум України. – 2011. – № 4. – С. 5–8. (0,3 д. а.).

25. **Домбровська Л.** Просвітницька діяльність Олександра Кониського / Лариса Домбровська // Вісн. Книжк. палати. – 2012. – № 8. – С. 44–48. (0,7 д. а.).

26. **Доркену А. М.** Перший в Україні біобібліографічний посібник про Софію Русову / А. М. Доркену // Рідна шк. – 2011. – № 3. – С. 77–79. (0,4 д. а.).

27. **Доркену А. М.** Реалізація проекту „Видатні педагоги України і світу” в контексті розвитку суспільства знань / А. М. Доркену // Вісн. Книжк. палати. – 2011. – № 6. – С. 14–19. (0,97 д. а.).

28. **Залиток Л. М.** Взгляды В. Сухомлинского на книгу в воспитательном процессе школы / Л. М. Залиток // В. А. Сухомлинский в размышлениях современных украинских педагогов : монография / сост.:

О. В. Сухомлинская, А. Я. Савченко ; авт. коллектив: О. В. Сухомлинская, А. Я. Савченко, Л. М. Заліток [и др.]. – Луганск : Изд-во ГУ „ЛНУ имени Тараса Шевченко”, 2012. – С. 526–535. (0,5 д. а.).

29. **Заліток Л.** Ідеї В. О. Сухомлинського щодо збереження здоров'я дітей в умовах розвитку освіти : бібліогр. дослідження // Рідна шк. – 2012. – № 7. – С. 12–14. (0,8 д. а.).

Te same // Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: здоров'я через освіту : матеріали V Міжнар. та XIX Всеукр. пед. читань, 11–12 жовт. 2012 р. у м. Донецьку : [в 4 т.] / НАПН України, Укр. асоц. Василя Сухомлинського, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Донец. облас. ін-т післядиплом. пед. освіти. – Донецьк : Витоки, 2012. – Т. 4. – С. 307–320.

30. **Заліток Л. М.** Робота з книжкою в сучасній початковій школі крізь призму творчого розвитку ідей В. Сухомлинського / Л. М. Заліток // Пед. дискурс : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки НАПН України, Хмельниц. гуманіт.-пед. акад. ; [голов. ред. І. М. Шоробура]. – Хмельницький, 2011. – Вип. 10. – С. 167–172. – Бібліогр.: 8 назв. (0,5 д. а.).

31. **Заліток Л. В.** О. Сухомлинський про роль казки у вихованні та навчанні дітей з особливими потребами // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами : зб. наук. пр. – К. : Університет „Україна”, 2012. – № 9 (11). – С. 114–120. (0,35 д.а.).

32. **Заліток Л.** Українські педагоги про виховну роль книжки у спадщині В. О. Сухомлинського (Із фондів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) // Пед. освіта: теорія і практика : зб. наук. пр. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, Ін-т педагогіки НАПН України. – Кам'янець-Подільський : ПП Зволейко Д. Г., 2012. – Вип. 11. – С. 150–155. (0,5 д. а.).

33. **Зозуля С. М.** Англомовні словники архівної термінології: проблеми впровадження у вітчизняному архівознавстві / С. Зозуля // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Ін-т держ. управління ; [за заг. ред.

В. В. Бездрабко]. – К. : Четверта хвиля, 2011. – Вип. 5. – С. 106–112. (0,45 д. а.).

34. **Зозуля С. М.** До проблеми укладання галузевих словників (концепція термінологічного словника „Інформаційні ресурси”, розробленого на базі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) / Зозуля С. М. // Історія освіти, науки і техніки в Україні : матеріали VII Всеукр. конф. молодих учених та спеціалістів, 16 берез. 2012 р., м. Київ / НААН, ДНСГБ, ННу „Ін-т землеробства НААН”, Панфільська дослідна станція. – К., 2012. – Ч. 1. – С. 256–258. (0,15 д. а.).

35. **Зозуля С. М.** Рівень системної організації архівознавчих термінів / С. Зозуля // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики : зб. матеріалів VIII Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 17–19 травня 2011 р. / [наук. ред. М. С. Слободяник]. – К., 2011. – С. 218–220. (0,21 д. а.).

36. **Зозуля С. М.** Розвиток понятійного апарату архівознавства / С. Зозуля // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2011. – № 2. – С. 45–52. (0,78 д. а.).

37. **Зозуля С. М.** Термінографія в архівознавстві: стан розроблення / Зозуля С. М. // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Ін-т держ. управління і права ; за заг. ред. В. В. Бездрабко. – К. : Четверта хвиля, 2012. – Вип. 6. – С. 139–150. (0,73 д. а.).

38. **Зозуля С. М.** Термінологічна компетентність як важливий чинник становлення фахівця в інформаційному середовищі / С. М. Зозуля // Від XIX до XXI ст.: трансформація бібліотек у контексті розвитку суспільства : до 125-річчя Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 12–14 жовт. 2011 р. / Держ. закл. „Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка” ; [уклад. О. П. Куніч; редкол.: В. Д. Ракитянська та ін.]. – Х. : РА „ІРІС”, 2011. – С. 230–235. (0,31 д. а.).

39. **Іващенко В. М.** Зібрання рідкісних і цінних видань у фондах ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та мережі освітянських бібліотек: результати дослідження / В. М. Іващенко, Р. І. Палійчук // Вісн. Кн. палати. – 2013. – № 1. – С. 24–27. (0,62 д.а.).

40. **Іващенко В. М.** Праці Олександра Музиченка у фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського // Вісн. Книжк. палати. – 2011. – № 7. – С. 38–41. (0,1 д. а.).

41. **Іващенко В. М.** Українські періодичні видання 1918–1941 рр. у фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського / В. М. Іващенко, О. Б. Бондарчук // Бібл. форум України. – 2013. – № 4. – С. 14–19. (0,53 д.а.).

42. **Кирій С.** Культурно-просвітницька діяльність Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського як засіб розкриття інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу / С. Кирій // Бібл. вісн. – 2013. – № 4. – С. 47–53. (0,7 д. а.).

43. **Коваленко С. Г.** Зведена база даних дисертацій – складова інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу [Електронний ресурс] / С. Г. Коваленко // Інформаційні технології і засоби навчання. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Т. 38, № 6. – С. 257–267. – Бібліогр.: 10 назв. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/923#.UtAqxfsITLM>. – Назва з екрана. (0,8 д. а.).

44. **Коваленко С.Г.** Створення авторитетного файлу „Індивідуальні автори” на базі АБІС „ІРБІС” для електронного каталогу Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] / С. Г. Коваленко // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2012. – Том 27, № 1 (2012). – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/author/submission/591>. (0,6 д.а.).

45. **Лога Т. В.** Моніторинг використання галузевих журналів у філії Державної науково-педагогічної бібліотеки України

імені В. О. Сухомлинського / Т. В. Лога, І. М. Щочкіна // Вісн. Книжк. палати. – 2013. – № 9. – С. 19–22. (0,6 д. а.).

46. **Павленко Т. С.** Потреби користувачів як важливий чинник формування інформаційного ресурсу бібліотеки / Т. С. Павленко // Вища освіта України. – 2011. – № 4. – С. 15–18 (0,4 д. а.).

47. **Петі Т. О.** Механізми реалізації шкільної реформи у ФРН в контексті надання сучасних освітніх послуг органами публічного управління (на прикладі м. Берлін) / О. В. Карпенко, Т. О. Петі // Україна: події, факти, коментарі. – 2011. – № 12. – С. 64–72. (0,5 д. а.).

48. **Петі Т. О.** Реформування освітніх послуг органами місцевої влади (на прикладі шкіл Берліна) / О. В. Карпенко, Т. О. Петі // Педагогіка і психологія. – 2011. – № 2. – С. 126–134. – Бібліогр.: 7 назв. (0,5 д. а.).

49. **Покусова О. С.** Педагогічні засади шкільних бібліотек в Україні (друга половина XIX ст. – 20-ті рр. XX ст.): історіографічна і джерельна основа дослідження) / О. С. Покусова // Пед. дискурс : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки НАПН України, Хмельниц. гуманіт.-пед. акад. ; [голов. ред. Шоробура І. М. ; члени редакц. ради: Топузов О. М., Бібік Н. М. ... Савченко О. Я. та ін.]. – Хмельницький : [б. в.], 2013. – С. 563–568. – Бібліогр.: 43 назви. (0,5 д. а.).

50. **Пономаренко Л. О.** Бібліографічне забезпечення досліджень науково-педагогічної діяльності М. І. Пирогова у Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського / Л. О. Пономаренко // Українська біографістика = Biographistica Ukrainica : зб. наук. пр. Ін-ту біогр. дослідж. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; [редкол.: Т. І. Ківшар (голов. ред.) та ін.]. – К. : [б. в.], 2012. – Вип. 9. – С. 36–43. (0,6 д. а.).

51. **Пономаренко Л. О.** Біобібліографічні видання серії „Видатні педагоги світу” в інноваційному розвитку вітчизняної педагогічної науки і освіти / Пономаренко Л. О. // Історія освіти, науки і техніки в Україні :

матеріали VII Всеукр. конф. молодих учених та спеціалістів, 16 берез. 2012 р. / Держ. наук. с.-г. б-ка [та ін.]. – К., 2012. – С. 271–273. (0,15 д.а.).

52. **Пономаренко Л. О.** Нове біобібліографічне видання „Микола Іванович Пирогов – видатний хірург, педагог і громадський діяч” у серії „Видатні педагоги світу” / Пономаренко Л. О. // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2012. – № 4. – С. 49–50. (0,3 д. а.).

53. **Рубан А. І.** Дитина і книга: у пошуку вічних істин / Алла Іванівна Рубан // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2013. – № 4. – С. 73–75. (0,2 д. а.).

54. **Рубан А. І.** Дослідження інформаційних потреб користувачів: з досвіду роботи Кабінету бібліотекознавства Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського / А. І. Рубан // Українське бібліотекознавство в історичному вимірі: до 140-річчя від дня народження Л. Б. Хавкіної : за матеріалами Міжнар. наук. читань з нагоди 105-річниці від. бібліотекознавства / Держ. закл. „Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка” ; [уклад. О. П. Куніч]. – Х. : Фоліо, 2012. – С. 59–69. – Бібліогр.: 7 назв. (0,5 д. а.).

55. **Хемчян І. І.** Міжвідомча співпраця: шляхи взаємодії / І. І. Хемчян // Вісн. Книжк. палати. – 2011. – № 7. – С. 46–49 ; Шкіл. б-ка плюс. – 2011. – Трав. (№ 10). – С. 2–8. (0,6 д. а.).

У МІЖНАРОДНИХ ВИДАННЯХ

56. **Роговая П. И.** Виртуальный информационно-библиографический ресурс Государственной научно-педагогической библиотеки Украины им. В. А. Сухомлинского „Выдающиеся документоведы и деятели книжно-библиотечного дела Украины и мира”: опыт формирования и перспективы развития / П. И. Роговая, А. И. Рубан // Библиотечное дело. – 2012: библиотечно-информационная деятельность в пространстве науки, культуры и образования. Скворцовские чтения : материалы семнадцатой междунар. науч. конф. (25–26 апр. 2012 г.) / Моск. гос. ун-т культуры и искусств [и др.]. – М., 2012. – Ч. 1. – С. 199–203. (0,4 д. а.).

57. **Залиток Л.** Библиографические ресурсы в помощь изучению наследия известного педагога-гуманиста В. А. Сухомлинского // Вестн. Библиотечной Ассамблеи Евразии. – 2012. – № 1. – С. 77–82. (0,5 д.а.).

58. **Мацибора Н. Г.** Книжное наследие в ГНПБ Украины им. В. А. Сухомлинского: пути сохранения, популяризации и использования / Мацибора Н. Г. // Вестн. БАЕ. – 2013. – № 4. – С. 76–78. (0,5 д. а.).

59. **Мацибора Н. Г.** Сохранение и использование книжного наследия в Государственной научно-педагогической библиотеке Украины имени В. А. Сухомлинского / Мацибора Надежда Григорьевна, Бондарчук Оксана Борисовна // Здабытки: дакументальныя помнікі на Беларусі / Нацыянальная бібліятэка Беларусі. – Мінск, 2013. – Вып. 15. – С. 37–43. (0,5 д. а.).

60. **Мацибора Н. Г.** Сохранение и использование книжного наследия в Государственной научно-педагогической библиотеке Украины имени В. А. Сухомлинского / Мацибора Надежда Григорьевна, Бондарчук Оксана Борисовна // Материалы Международного конгресса „Национальная библиотека как феномен культуры”, приурочена к 90-летию Национальной библиотеки Беларуси [Электронный ресурс] / Нац. б-ка Беларуси; сост. А. А. Суша. – Электрон. текст., граф. данные и программа (19, Мб) – Минск : Национальная библиотека Беларуси, 2012. – 1 электронный оптический диск (CD-ROM). (0,4 д.а.).

У ІНШИХ ВИДАННЯХ

61. **Рогова П.** Інноваційна діяльність освітянських бібліотек України – важливий напрям у розвитку суспільства знань / Павла Рогова // Освіта. – 2012. – 8–15 серп. (№ 35). – С. 1. (0,5 д.а.).

62. **Рогова П. І.** Інформаційний простір держави та його розбудова освітянськими бібліотеками: стан та перспективи [Електронний ресурс] / П. І. Рогова // Роль освітянських бібліотек у формуванні інформаційного простору України : зб. наук. пр. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – К., 2012. – Режим доступу:

http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана.
(1 д. а.).

63. **Рогова П. І.** Інформаційно-комунікаційна взаємодія бібліотек освітянської мережі: стан та перспективи [Електронний ресурс] / П. І. Рогова // Формування єдиного галузевого інформаційного ресурсу шляхом кооперативного аналітико-синтетичного опрацювання документів галузевої тематики : матеріали всеукр. наук.-практ. семінару, 3 берез. 2011 р. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2011. – С. 6–16. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/datas/upload/files/316310512.doc>. – Назва з екрана. (0,7 д. а.).

64. **Рогова П. І.** Поборник національної справи [до 80-річчя Т. Г. Гунчака] / П. І. Рогова, Т. В. Лога // Освіта. – 2012. – 21–28 берез. (№ 14/15). – С. 10. (0,14 д. а.).

65. **Рогова П. І.** Роль Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського у формуванні галузевого сегменту інформаційного простору України. Стан та перспективи [Електронний ресурс] / П. І. Рогова, Ю. І. Артемов // Формування єдиного галузевого інформаційного ресурсу шляхом кооперативного аналітико-синтетичного опрацювання документів галузевої тематики : матеріали всеукр. наук.-практ. семінару, 3 берез. 2011 р. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2011. – С. 30–40. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/datas/upload/files/316310512.doc>. – Назва з екрана. (0,29 д. а.).

66. **Рогова П. І.** Стан і перспективи розвитку бібліотечно-інформаційного забезпечення педагогічної науки та освіти в Україні в контексті інформатизації / П. І. Рогова, Ю. І. Артемов // Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Вип. 3 : Науково-методичні та організаційні засади інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і

практики України: стан та перспективи / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2012. – С. 9–21. – (0,59 д.а.).

67. **Рогова П. І.** Формування інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу на базі Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського: стан та перспективи [Електронний ресурс] / П. І. Рогова // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,5 д.а.).

68. **Артемюв Ю. І.** Аналіз змісту деяких понять бібліотечного середовища [Електронний ресурс] / Ю. І. Артемюв // Формування єдиного галузевого інформаційного ресурсу шляхом кооперативного аналітико-синтетичного опрацювання документів галузевої тематики : матеріали всеукр. наук.-практ. семінару, 3 берез. 2011 р. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2011. – С. 41–48. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/datas/upload/files/316310512.doc>. – Назва з екрана. (0,23 д. а.).

69. **Артемюв Ю. І.** Аналіз структури педагогічних та освітніх інформаційних ресурсів в Інтернеті / Ю. І. Артемюв // Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Вип. 3 : Науково-методичні та організаційні засади інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України: стан та перспективи / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2012.– С. 148–155. (0,27 д.а.).

70. **Артемюв Ю. І.** Інформаційний простір і бібліотечне середовище: термінологічний дискурс [Електронний ресурс] / Ю. І. Артемюв // Наук. пр.

Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,25 д. а.).

71. **Артемів Ю. І.** Про деякі проблеми формування електронних інформаційних ресурсів у наукових бібліотеках [Електронний ресурс] / Ю. І. Артемів // Роль освітянських бібліотек у формуванні інформаційного простору України : зб. наук. пр. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – К., 2012. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,28 д. а.).

72. **Біла Л. О.** Інформаційні ресурси бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілю України: сучасний стан та перспективи розвитку (за результатами аналізу діяльності бібліотек ВНЗ III–IVр. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілю у 2010–2012 рр.) [Електронний ресурс] / Л. О. Біла // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,6 д. а.).

73. **Бублик Н. М.** Вища школа : бібліографія / Бублик Н. М. // Освіта. – 2013. – 27 листоп. – 4 груд. (№ 49). – С. 9. (0,5 д. а.).

74. **Вараксіна Н. В.** Створення галузевої наукової електронної бібліотеки у Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського / Н. В. Вараксіна // Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Вип. 3 : Науково-методичні та організаційні засади інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України: стан та перспективи / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2012. – С. 165–183. (0,81 д.а).

75. **Вараксіна Н. В.** Формування галузевого інформаційного ресурсу в контексті створення науково-педагогічної електронної бібліотеки Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] / Н. В. Вараксіна // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,3 д. а.).

76. **Вараксіна Н. В.** Шляхи створення електронної бібліотеки у Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] / Н. В. Вараксіна // Роль освітянських бібліотек у формуванні інформаційного простору України : зб. наук. пр. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – К., 2012. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,51 д. а.).

77. **Грудініна Н. Д.** Розширення інформаційного простору ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського на основі впровадження інформаційно-

комунікаційних технологій [Електронний ресурс] / Н. Д. Грудініна // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу: http://www.dnrb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,8 д. а).

78. **Доркену А. М.** Її життя лишається прикладом служіння українському народові [Софія Русова] / А. М. Доркену // Пед. газ. – 2011. – Трав. (№ 5). – С. 6. (0,21 д. а.).

79. **Доркену А. М.** Колекція мініатюрних книг у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] / А. М. Доркену // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу: http://www.dnrb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,74 д. а.).

80. **Жесткова А. А.** Педагогіка і психологія – іноземною / Аеліта Жесткова // Пед. газ. – 2011. – Серп. (№ 18). – С. 8. (0,2 д. а.).

81. **Заліток Л. М.** Виховання моральних цінностей / Людмила Заліток // Почат. освіта. – 2013. – Жовт. (№ 38/39). – С. 35–37. – Бібліогр.: 6 назв. (0,3 д. а.).

82. **Заліток Л. М.** Діалог шкіл Оренбуржжя з Василем Сухомлинським / Л. М. Заліток // Пед. газ. – 2013. – Черв. (№ 6). – С. 3. (0,1 д. а.).

83. **Заліток Л. М.** Загальнодержавна реферативна база даних „Україніка наукова” як один із сегментів популяризації сухомлиністики [Електронний ресурс] / Л. М. Заліток // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,4 д. а.).

84. **Заліток Л. М.** Інформаційний потенціал читального залу фонду В. О. Сухомлинського: проблеми становлення та розвитку / Заліток Л. М. // Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародного науково-практичного семінару „Актуальні проблеми вивчення педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського”, [Коломия, 26–27 верес. 2013 р.] / МОН України, ДВНЗ „Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника” [та ін.]. – Івано-Франківськ : [НАІР], 2013. – С. 131–134. – Бібліогр.: 5 назв. (0,3 д. а.).

85. **Заліток Л.** Світ шукає гуманізм, який завжди був у його творчості : (Педагоги зібралися на круглий стіл „Василь Сухомлинський і сучасність”) / Людмила Заліток // Пед. газ. – 2011. – Жовт. (№ 10). – С. 4. (0,1 д. а.).

86. **Заліток Л. М.** Українській асоціації Василя Сухомлинського – 20! / Заліток Л. М. // Шкіл. б-ка плюс. – 2011. – Жовт. (№ 19). – С. 2. (0,1 д. а.).

87. **Зозуля С. М.** Термінологічний словник з інформаційних ресурсів: розроблення та шляхи впровадження [Електронний ресурс] / С. М. Зозуля // Формування єдиного галузевого інформаційного ресурсу шляхом кооперативного аналітико-синтетичного опрацювання документів галузевої тематики : матеріали всеукр. наук.-практ. семінару, 3 берез. 2011 р. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2011. – С. 49–53. –

Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/datas/upload/files/316310512.doc>. – Назва з екрана. (0,32 д. а.).

88. **Зоріна Н. Є.** Аналітичне опрацювання статей із наукових збірників і організація електронного каталогу на засадах кооперування діяльності / Н. Є. Зоріна // Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Вип. 3 : Науково-методичні та організаційні засади інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України: стан та перспективи / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2012. – С. 183–192.

89. **Зоріна Н. Є.** База даних авторитетного файлу „Предметні заголовки” електронного каталогу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського – важливий елемент інтеграції [Електронний ресурс] / Н. Є. Зоріна // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,7 д. а.).

90. **Зоріна Н. Є.** Вивчення питання щодо можливості обміну або запозичення аналітичних бібліографічних записів статей зі збірників наукових праць [Електронний ресурс] / Н. Є. Зоріна // Формування єдиного галузевого інформаційного ресурсу шляхом кооперативного аналітико-синтетичного опрацювання документів галузевої тематики : матеріали всеукр. наук.-практ. семінару, 3 берез. 2011 р. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2011. – С. 112–122. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/datas/upload/files/316310512.doc>. – Назва з екрана. (0,45 д. а.).

91. **Зоріна Н. Є.** Кооперування діяльності з аналітичного опрацювання збірників наукових праць: проблеми і перспективи [Електронний ресурс] / Н. Є. Зоріна // Роль освітянських бібліотек у формуванні інформаційного простору України : зб. наук. пр. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – К., 2012. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,6 д. а.).

92. **Іващенко В. М.** Зібрання рідкісних і цінних видань у фондах Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського та мережі освітянських бібліотек: результати дослідження [Електронний ресурс] / Іващенко В. М., Палійчук Р. І. // Роль освітянських бібліотек у формуванні інформаційного простору України : зб. наук. пр. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – К., 2012. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,4 д. а.).

93. **Кемпе В. Ю.** Бібліотечні ресурси. Стан та перспективи / В. Ю. Кемпе // Методист. – 2013. – № 12. – С. 53–58. (0,5 д.а.).

94. **Кемпе В. Ю.** Повнота надходження підручників для загальноосвітніх навчальних закладів України 2010–2012 рр. до фонду Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] / В. Ю. Кемпе // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу:

- http://www.dnppb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,7 д. а.).
95. **Кирий С. В.** Відзначення 155-річчя від дня народження С. Ф. Русової / С. В. Кирий // Рідна шк. – 2011. – № 3. – С. 80. (0,14 д. а.).
96. **Кирий С.** Життєстверджувальний живопис італійки Марії Ожієр / [С. Кирий] // Пед. газ. – 2012. – Серп. (№ 8). – С. 8. (0,15 д. а.).
97. **Кирий С.** Заради їхньої усмішки : до Міжнар. дня захисту дітей / С. Кирий // Пед. газета. – 2013. – Черв. (№ 6). – С. 8. (0,08 д. а.).
98. **Кирий С. В.** „Звуки квітів” Михайла Яремківа / С. В. Кирий // Рідна шк. – 2011. – № 6. – С. 80. (0,09 д. а.).
99. **Кирий С. В.** Іміджева політика Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] / С. В. Кирий // Імідж наукових та бібліотечно-інформаційних установ – 2011 рік : матеріали Інтернет-конф. : електр. зб. НБУВ. – К., 2011. – Листоп. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/new/2011/11_imidzh.html. – Назва з екрана. (0,4 д. а.).
100. **Кирий С. В.** Іміджева політика Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського на сучасному етапі / С. В. Кирий // Шкіл. б-ка плюс. – 2012. – Берез. (№ 6). – С. 2–7. (0,5 д. а.).
101. **Кирий С.** Мальовничий світ петриківського розпису / С. Кирий // Пед. газ. – 2012. – Жовт. (№ 10). – С. 8. (0,1 д. а.).
102. **Кирий С.** Мистецькі реалії Михайла Яремківа / Світлана Кирий // Мистецтво та освіта. – 2012. – № 1. – С. 62. (0,14 д. а.).
103. **Кирий С. В.** Мистецькі реалії Михайла Яремківа / С. В. Кирий // Пед. газ. – 2011. – Черв. – № 6 (203). – С. 7 (0,1 д. а.).
104. **Кирий С. В.** Педагогічні ідеї Софії Русової в сучасній практиці / С. В. Кирий // Пед. газ. – 2011. – Берез. (№ 3). – С. 8 (0,14 д. а.).
105. **Кирий С.** Презентація живопису Таміли Новодворської / С. Кирий // Пед. газ. – 2012. – Січ. (№ 1). – С. 8. (0,11 д. а.).

106. **Кирий С.** Розвиток дітей через синтез мистецтв і наук / С. Кирий // Пед. газ. – 2013. – Трав. (№ 5). – С. 8. (0,09 д. а.).

107. **Кирий С. В.** Розкриття інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу через масову роботу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] / С. В. Кирий // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,7 д. а.).

108. **Кирий С.** Співець кохання і любові / Світлана Кирий // Пед. газ. – 2012. – Черв. (№ 6). – С. 8. (0,13 д. а.).

109. **Кирий С.** Сто сердечних одкровень Ярослава Камінецького / С. Кирий // Пед. газ. – 2012. – Квіт. (№ 4). – С. 8. (0,14 д. а.).

110. **Кирий С.** Творча співпраця двох установ НАПН України / С. Кирий // Пед. газ. – 2012. – Груд. (№ 12). – С. 8. (0,19 д. а.).

111. **Кирий С.** Ушанування пам'яті Януша Корчака / С. Кирий // Пед. газ. – 2012. – Листоп. (№ 11). – С. 8. (0,08 д. а.).

112. **Кирий С.** Феєрія кольору в живописних творах на склі Тетяни Грицай / С. Кирий // Рідна шк. – 2012. – № 3. – С. 40. (0,15 д. а.).

113. **Кирий С.** Через синтез мистецтв і наук : „круглий стіл” до Всеукр. фестивалю науки – 2013 у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського / С. Кирий // Рідна шк. – № 4/5. – С. 74. (0,09 д. а.).

114. **Кирий С. В.** Чудовий світ Надросся в картинах Івана Гречухи / С. В. Кирий // Пед. газ. – 2011. – Листоп. (№ 11). – С. 8. (0,11 д. а.).

115. **Коваленко С. Г.** До послуг науковця вже діє зведена база даних дисертацій – складова інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу / Світлана Коваленко // Освіта. – 2013. – 12–19 черв. (№ 29). – С. 5. (0,2 д. а.).

116. **Коваленко С. Г.** Зведена база даних дисертацій з педагогіки та психології: актуальність та перспективи створення [Електронний ресурс] / С. Г. Коваленко // Роль освітянських бібліотек у формуванні інформаційного простору України [Електронний ресурс] : зб. наук. пр. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – К., 2012. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,3 д. а.).

117. **Коваленко С. Г.** Зведена база даних дисертацій з питань освіти, педагогіки і психології – складова інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу [Електронний ресурс] / С. Г. Коваленко // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,6 д. а.).

118. **Коваленко С. Г.** Зведена база даних дисертацій – складова інтегрованого ресурсу / С. Г. Коваленко // Пед. газ. – 2013. – Трав. (№ 5). – С. 7. (0,1 д. а.).

119. **Кондратюк О. В.** Стан фондів документів іноземними мовами в освітянських бібліотеках України / О. В. Кондратюк // Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Вип. 3 : Науково-методичні та організаційні засади інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України: стан та перспективи / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2012. – С. 334–344. (0,5 д.а.).

120. **Копилова А. В.** Бібліотеки ОППО: сучасний стан та перспективи розвитку [Електронний ресурс] / А. В. Копилова // Наук. пр. Держ. наук.-пед.

б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (1,1 д. а.).

121. **Лисиця Н. В.** Бібліографічна продукція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як складова інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу [Електронний ресурс] / Н. В. Лисиця, Н. А. Стельмах // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,6 д. а.).

122. **Лобановська І. Г.** Кооперування й координування діяльності освітянських бібліотек у створенні інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу [Електронний ресурс] / І. Г. Лобановська // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,6 д. а.).

123. **Лобановська І. Г.** Лінгвістичне забезпечення електронного каталогу: комплексний підхід [Електронний ресурс] / І. Г. Лобановська // Роль освітянських бібліотек у формуванні інформаційного простору

України [Електронний ресурс] : зб. наук. пр. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – К., 2012. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,5 д.а.).

124. **Лога Т. В.** Заповіт національного героя польського народу : [про колекцію праць Януша Корчака та літератури про нього у фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського] / Т. В. Лога, Н. М. Сізінцева // Пед. газ. – 2011. – Лип. (№ 7). – С. 8. (0,19 д. а.).

125. **Лога Т. В.** Колекції визначних діячів української діаспори Івана Боднарчука й Тараса Гунчака у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського / Т. В. Лога // Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Вип. 3. Науково-методичні та організаційні засади інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України: стан та перспективи / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – К. : Нілан-ЛТД, 2012. – С. 344–357.

126. **Мацібора Н. Г.** Зберігання бібліотечного фонду: традиційні та новітні підходи / Н. Г. Мацібора, Л. В. Домбровська // Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Вип. 3 : Науково-методичні та організаційні засади інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України: стан та перспективи / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2012. – С. 232–244. (0,5 д.а.).

127. **Мацібора Н. Г.** Сучасний стан і напрями роботи з рідкісними виданнями у фондах освітянських бібліотек України [Електронний ресурс] / Н. Г. Мацібора // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований

галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,6 д. а.).

128. **Огер Ю. М.** Рекаталогізація як засіб відображення фонду періодичних видань у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] / Ю. М. Огер // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,5 д. а.).

129. **Павленко Т. С.** Інформаційні потреби користувачів як важливий чинник формування інформаційного ресурсу Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського / Т. С. Павленко // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2012. – Вип. 3 : Науково-методичні та організаційні засади інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України: стан та перспективи. – С. 306–315. (0,4 д. а.).

130. **Палійчук Р. І.** Освітньо-виховний аспект часопису „Дошкольное воспитание 1911–1917 рр.” / Руслана Палійчук, Любов Дунаєва // Почат. освіта. – 2013. – Жовт. (№ 38/39). – С. 29–34. – Бібліогр.: 10 назв. (0,56 д. а.).

131. **Покусова О.** Спеціальна педагогіка в режимі он-лайн / Світлана Литовченко, Олена Покусова // Пед. газ. – 2012. – Лип. (№ 7). – С. 3. (0,23 д. а.).

132. **Помчалова О. Г.** Заголовки індивідуальних авторів в авторитетних/нормативних записах як засіб підвищення доступності

інформації в електронному каталозі наукової бібліотеки [Електронний ресурс] / О. Г. Помчалова // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу: http://www.dnrb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,6 д. а.).

133. **Пономаренко Л. О.** Біобібліографічне видання про життя й діяльність М. І. Пирогова в інформаційно-бібліографічному забезпеченні Державною науково-педагогічною бібліотекою України імені В. О. Сухомлинського наукових педагогічних пошуків / Л. О. Пономаренко // Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Вип. 3 : Науково-методичні та організаційні засади інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України: стан та перспективи / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2012. – С. 292–305. (0,7 д.а.).

134. **Пономаренко Л. О.** Електронні бібліографічні ресурси Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського в інформаційному просторі: стан та проблеми розвитку [Електронний ресурс] / Л. О. Пономаренко // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу: http://www.dnrb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,5 д. а.).

135. **Пономаренко Л. О.** Освітнянські бібліотеки і інформаційний простір України / Пономаренко Л. О. // Пед. газ. – 2012. – Вересень (№ 9). – С. 7. (0,15 д. а.).

136. **Прохоренко О. М.** Сучасні технології обслуговування користувачів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського через МБА та ЕДД [Електронний ресурс] / О. М. Прохоренко // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу: http://www.dnrb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,4 д. а.).

137. **Рубан А. І.** Дитяче читання: погляди вчених, педагогів, письменників з давніх часів до сьогодення [Електронний ресурс] / А. І. Рубан // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу: http://www.dnrb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (1,2 д. а.).

138. **Рубан А. І.** Формування єдиного інформаційного ресурсу з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства та інформаційної діяльності шляхом кооперації провідних освітянських бібліотек [Електронний ресурс] / А. І. Рубан // Формування єдиного галузевого інформаційного ресурсу шляхом кооперативного аналітико-синтетичного опрацювання документів галузевої тематики : матеріали всеукр. наук.-практ. семінару, 3 берез. 2011 р. / НАПН України, ДНПБ

України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2011. – С. 123–128. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/datas/upload/files/316310512.doc>. – Назва з екрана. (0,2 д.а.).

139. **Ушакова Л. М.** Ретроспективна конверсія карткових каталогів і створення імідж-каталогу: технологічний підхід [Електронний ресурс] / Ушакова Л. М. // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. О. В. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,4 д. а.).

140. **Файфер Н. В.** Іноземні видання XVIII – поч. XX ст. у фондах ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та освітянських бібліотек мережі [Електронний ресурс] / Н. В. Файфер, О. В. Дроншкевич, І. П. Білоцерківець // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол. : П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,7 д. а.).

141. **Хемчян І. І.** Використання педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського в діяльності освітянських бібліотек : [про одноім. бібл. секцію для освітян. б-к Хмельниччини в межах IV Міжнар. та XVIII Всеукр. пед. читань „Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: довкілля – початкова школа”, 13 жовт. 2011 р., м. Хмельницький] / І. І. Хемчян // Шкіл. б-ка плюс. – 2011. – Груд. (№ 23). – С. 4–6 (0,18 д.а.).

142. **Хемчян І. І.** Вплив науково-методичної роботи Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського на

інноваційний розвиток освітянських бібліотек [Електронний ресурс] / І. І. Хемчян // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (1 д.а.).

143. **Хемчян І. І.** Засідання вчених рад установ, присвячене розвитку бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів України / Ірина Іванівна Хемчян // Шкіл. б-ка плюс. – 2013. – Трав. (№ 9/10). – С. 2–4. (0,2 д. а.).

144. **Хемчян І. І.** Зведене координаційне планування науково-дослідної, науково-методичної та науково-інформаційної діяльності мережі освітянських бібліотек МОНМС України та НАПН України [Електронний ресурс] / І. І. Хемчян // Формування єдиного галузевого інформаційного ресурсу шляхом кооперативного аналітико-синтетичного опрацювання документів галузевої тематики : матеріали всеукр. наук.-практ. семінару, 3 берез. 2011 р. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2011. – С. 129–136. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/datas/upload/files/316310512.doc>. – Назва з екрана. (0,3 д. а.).

145. **Хемчян І. І.** Круглий стіл „Творче використання педагогічної спадщини щодо підтримки і розвитку інтересу дітей до читання на сучасному етапі” / І. І. Хемчян // Шкіл. б-ка плюс. – 2011. – Серп. (№ 16). – С. 5–6. (0,2 д. а.).

146. **Хемчян І. І.** Науково-методичне забезпечення інноваційного розвитку шкільних бібліотек України / І. І. Хемчян // Шкіл. б-ка плюс. – 2012. – № 8. – С. 5–6. (0,3 д. а.).

147. **Хемчян І. І.** Науково-методичне забезпечення шкільних бібліотек України в умовах реформування системи національної освіти

[Електронний ресурс] / І. І. Хемчян // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: П. І. Рогова (голова), Л. М. Заліток (заст. голови) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – К., 2013. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. – Назва з екрана. (0,7 д. а.).

148. **Хемчян І. І.** Просвітницька функція шкільних бібліотек у формуванні здорового способу життя / Ірина Іванівна Хемчян // Шкіл. б-ка плюс. – 2013. – Берез. (№ 5/6). – С. 2–3. (0,2 д. а.).

149. **Хемчян І. І.** Результати паспортизації бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів України державної та комунальної форм власності / І. І. Хемчян // Шкіл. б-ка плюс. – 2011. – Серп. (№ 15). – С. 1–22. (2,1 д. а.).

ТЕЗИ

1. **Покусова О. С.** Педагогічні засади роботи шкільних бібліотек в Україні (друга половина ХІХ ст. – 20-ті роки ХХ ст.): історіографія питання / О. С. Покусова // Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки за 2012 рік : інформ. вид. / НАПН України, Ін-т педагогіки НАПН України ; [редкол.: Топузов О. М., Березівська Л. Д. ... та ін.]. – К. : Ін-т педагогіки, 2013. – С. 65–66. (0,05 д. а.).

Анотовані бібліографічні списки

1. **Дроншкевич О. В.** Нові надходження літератури іноземними мовами до ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського / Олеся Дроншкевич // Пед. газ. – 2013. – Січ. (№ 1). – С. 8. (0,2 д. а.).

2. **Кирий С. В.** Дитяча творчість та її розвиток учнів молодшого шкільного віку / Світлана Кирий // Освіта. – 2013. – 8–15 трав. (№ 22). – С. 8. (0,1 д. а.).

3. **Кирий С. В.** Дитяча творчість та її розвиток учнів середнього та старшого шкільного віку / Світлана Кирий // Освіта. – 2013. – 8–15 трав. (№ 22). – С. 8. (0,08 д. а.).
4. **Кирий С. В.** Нові надходження / С. Кирий // Освіта. – 2013. – 2–9 січ. (№ 1/2). – С. 6. (0,07 д. а.).
5. **Кирий С. В.** Нові надходження до Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського / Світлана Кирий // Пед. газ. – 2011. – Лип. (№ 7). – С. 8. (0,07).
6. **Кирий С. В.** Нові надходження до ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського / Світлана Кирий // Пед. газ. – 2011. – Серп. (№ 8). – С. 7. (0,06 д. а.).
7. **Кирий С. В.** Нові надходження до Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського / Світлана Кирий // Пед. газ. – 2011. – Верес. (№ 9). – С. 8. (0,03 д. а.).
8. **Кирий С. В.** Нові надходження до ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського / Світлана Кирий // Пед. газ. – 2011. – Листоп. (№ 11). – С. 8. (0,06 д. а.).
9. **Кирий С.** Нові надходження до Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського / С. Кирий // Пед. газ. – 2011. – Груд. (№ 12). – С. 7. (0,07 д. а.).
10. **Кирий С. В.** Розвиток творчих здібностей школярів : анот. інформ.-бібліогр. список статей із період. видань фонду Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / [упоряд. С. В. Кирий] // Рідна шк. – 2013. – № 4/5. – С. 78–79. (0,07 д. а.).
11. **Лога Т. В.** ДНПБ України інформує: до ювілею К. Д. Ушинського : бібліографія / Т. В. Лога // Рідна шк. – 2013. – № 6. – С. 77–80. (0,5 д. а.).
12. **Павленко Т. С.** Нові надходження до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з питань початкової освіти / Т. Павленко // Почат. шк. – 2013. – № 2. – С. 32, 63. (0,1 д. а.).

13. **Павленко Т. С.** Нові надходження до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з питань початкової освіти / Т. Павленко // Почат. шк. – 2013. – № 7. – С. 63. (0,1 д. а.).

14. **Печенежська О. А.** Нові надходження до Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського / О. А. Печенежська // Почат. шк. – 2011. – № 10. – С. 5. (0,1 д. а.).

15. **Реформування освіти: зарубіжний досвід**: [інформ. бібліогр. список] / [упоряд.: Вербова В. В., Кондратюк О. В. ; бібліогр. ред. Самчук Л. І.]. // Освіта. – 2011. – 8–15 лип. (№ 26/27). – С. 3. (0,1 д. а.).

ВИСНОВКИ

Упродовж 2011–2013 рр. колектив ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського розробляв НДР „Теоретичні та науково-практичні аспекти створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського” (наук. керівник – к. і. н., с. н. с. Рогова П. І.). Актуальність теми дослідження обумовлена важливістю розвитку в Україні інформаційного суспільства – „суспільства знань”, в якому ресурси та інноваційна діяльність бібліотек відіграють найголовнішу роль, а також у зв’язку з необхідністю створення у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як головної бібліотеки освітянської галузі України ефективної системи для інформаційного забезпечення освіти і науки, що складається з інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу (ІГР), сформованого спільними зусиллями вищезазначеної книгозбірні з бібліотеками освітянської мережі НАПН України та МОН України і створення єдиного вікна доступу до нього. Такий науковий проект вперше розроблявся в Україні взагалі і серед освітянських бібліотек України, зокрема. Поставлені завдання потребували розробки наукових, технічних, організаційних, науково-методичних засад й координаційних дій НАПН України, МОН України та ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського щодо втілення вищезазначеного у практику роботи бібліотек освітянської мережі. Адже відомо, що нині інтеграція та глобалізація, явища властиві сучасному суспільству, почали активно впливати на розвиток науки та освіти, а також і бібліотек. Інтеграція – це новий напрям діяльності бібліотек на сучасному етапі, під якою розуміється об’єднання ресурсів і сервісів у рамках єдиної інформаційної системи. Про це наголошують зарубіжні і вітчизняні вчені, вважаючи, що досвід інтеграції бібліотечних інформаційних ресурсів ґрунтується на створенні корпоративних автоматизованих бібліотечно-інформаційних систем. Виокремлюються такі основні види корпоративних бібліотечно-інформаційних систем: зведені каталоги, бібліотечні системи корпоративної каталогізації, інтегровані бібліотечно-інформаційні системи, які створюються як з зовнішніми партнерами,

що передбачає збір і розміщення ресурсів на одному із серверів корпорації, так і формування ресурсів у бібліотеці на базі єдиної платформи, наприклад АБІС ІРБІС. Зважаючи на зазначене вище, упродовж 3-х років колективом науковців ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського у межах даної НДР формувалась й аналізувалась джерельна база, яка станом 1.01.2014 р. становить **671** джерел. До неї увійшли наукові праці зарубіжних і вітчизняних бібліотекознавців, матеріали конференцій, законодавчі та нормативні акти, стандарти, термінологічні словники, актуальні матеріали з періодичних видань, довідники тощо.

Для здійснення наукового проекту було вивчено і узагальнено світовий і вітчизняний досвід щодо формування корпорацій, створення ІГР, проаналізовано терміносистему НДР. Учасниками НДР обґрунтовано і визначено основні її поняття.

Теоретичним підґрунтям щодо реалізації мети і завдань НДР було розроблення у межах даного наукового проекту **3-х концепцій**:

- Концепції створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського;
- Концепції науково-педагогічної електронної бібліотеки Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського;
- Концепції веб-порталу Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського як єдиної точки доступу до галузевих інтегрованих ресурсів.

З метою удосконалення організаційних та технологічних процесів щодо формування ІГР, електронного і традиційного ресурсів, фахівцями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського вперше було розроблено організаційні і науково-методичні засади формування ІГР, зокрема підготовлено понад 60 важливих документів, а саме, практичних посібників, методичних рекомендацій, інструкцій, технологічних карт, які надсилались до бібліотек мережі для введення їх в практику роботи даних книгозбірень.

Вперше в освітянській галузі України у межах даної НДР ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського спільно з бібліотеками мережі розпочато інтегрування ресурсів з розміщенням їх на порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського таким шляхом: а) створення централізованим способом зведених баз даних із зовнішніми партнерами, а саме з представниками мережі освітянських бібліотек; б) створення розподіленої системи локальних каталогів провідних бібліотек мережі; в) інтеграція ресурсів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського на базі єдиної платформи – АБІС ІРБІС (електронний каталог, електронна бібліотека тощо).

Таким чином, у межах НДР колективом ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського спільно з бібліотеками мережі вперше було створено такі інтегровані ресурси з психолого-педагогічних питань, що розташовано на веб-порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського: – зведена база дисертацій з психолого-педагогічних питань ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та бібліотек мережі; – зведена база періодичних видань ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та бібліотек мережі; – розподілена система локальних каталогів ДНПБ і провідних бібліотек мережі; – науково-педагогічна електронна бібліотека.

У створенні зведеної бази дисертацій з психолого-педагогічних питань, брали участь ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та 12 бібліотек мережі: з них 4 бібліотеки інститутів НАПН України та 8 бібліотек ВНЗ 3-4 р. а. педагогічного профілю. На 1.10.2014 р. зведена база дисертацій включає **7 790** записів, нею вже активно користуються освітяни.

Наступний інтегрований ресурс – зведена база сучасних фахових періодичних видань, що передплачують ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та бібліотеки мережі, яка розміщена також на порталі бібліотеки.

На порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського сформований ще один інтегрований ресурс – розподілена система локальних каталогів, до якої ввійшло 8 ЕК провідних бібліотек мережі, що мають веб-ІРБІС та ЕК ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, НБУВ, ДНПБ ім. К.Д.Ушинського РАО (Росія), корпорація бібліотек м. Миколаєва.

Четвертий інтегрований ресурс – науково-педагогічна електронна бібліотека, до якої ввійшли 4 розділи з підрубриками: книжкові пам'ятки (педагогіка, психологія, підручники); праці В. О. Сухомлинського та література про нього (книги В. О. Сухомлинського, статті В. О. Сухомлинського); наукова продукція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (збірники наукових праць та матеріали конференцій, вторинна продукція БНПБ України ім. В. О. Сухомлинського); наукова продукція мережі освітянських бібліотек України МОН України та НАПН України.

З метою надання доступу до вищезазначених ресурсів у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та у бібліотеках мережі вводились он-лайн послуги, зокрема такі: електронна доставка документів; замовлення документів через електронний каталог на броне полицю; віртуальна бібліографічна довідка; служба „запитай бібліотекаря” (чат, скайп (Skype), електронна пошта, телефон); навігатор в інтернет.

Формування повноцінного фонду у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як національного галузевого книгосховища, так і у бібліотеках мережі, надання широкого доступу до нього завдяки ІКТ – одне з головних завдань бібліотек мережі. Упродовж усього періоду НДР у бібліотеці здійснювалося наукове опрацювання документів і створювалися бібліографічні записи в ЕК бібліотеки, зокрема 4 БД „Книги”, „Періодика”, „Рідкісна книга”, „Бібліотечна справа”. Загальний обсяг записів ЕК ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського на 1.01.14 р. становить **236 225** БЗ. З метою створення повноцінного ЕК ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, а надалі повноцінного ІГР, у бібліотеці упродовж 2013 р. вперше розпочато ретроспективну каталогізацію фондів, на першому етапі створювався Імідж-каталог, який представлений на її порталі, де відображено **302 000** карток, що надалі будуть переведені в електронний каталог бібліотеки.

Упродовж 3-х років у межах НДР проводились моніторинги надходжень до фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Надходження обов'язкового примірника до бібліотеки залишається одним із основних джерел поповнення її

фонду. Дослідження показало, що обсяг надходжень документів з питань психології, освіти, навчання та виховання складає 60% від загального масиву документів цієї тематики; повнота комплектування підручників для загальноосвітніх навчальних закладів складає 89% від загальної кількості виданих; виявлено ряд видавництв та видавничих організацій, які не в повному обсязі виконують Постанову Кабінету Міністрів України „Про порядок доставляння обов’язкового примірника документів”; з’ясовано, що головною причиною відсутності надходжень наукових видань НАПН України до фонду бібліотеки є небажання наукових працівників виконувати Постанову Президії НАПН України від 14 листопада 2006 року про отримання ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського від структурних підрозділів НАПН України обов’язкового примірника документів, оскільки документи друкуються практично за рахунок самих авторів.

Для розкриття змісту ІГР у межах НДР готувалась вторинна продукція у традиційній та електронній формі, зокрема, колективом бібліотеки за три роки підготовлено до друку і видано **15** бібліографічних покажчиків, з них 9 – біобібліографічних; 3 – науково-допоміжних; 3 – рекомендаційних. Для популяризації фонду та інформаційного забезпечення науковців, освітян і бібліотечних працівників у їхніх дослідженнях з питань історії розвитку освіти, вітчизняного підручникотворення, бібліотечної справи було підготовлено бібліографічний посібник – каталог „Підручники і навчальні посібники з гуманітарних дисциплін для початкових і середніх навчальних закладів (1918–1945 рр.) з фонду Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського”. Це видання є першим виданням такого виду і тематики в Україні. Розкриття ІГР здійснювалось через віртуальні книжкові виставки, **18** з яких сформовано і представлено на порталі бібліотеки. За звітний період було підготовлено **20** комплексних матеріалів для віртуальних інформаційно-бібліографічних ресурсів „Видатні педагоги України та світу” та „Видатні бібліотекознавці, бібліографознавці, книгознавці України”. Дані ресурси вперше в Україні створила ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського і продовжує їх формувати.

Для підвищення кваліфікації бібліотекарів мережі освітянських бібліотек, для введення в діяльність цих бібліотек інновацій, колективом ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського упродовж 3-х років готувались методичні, бібліографічні матеріали і аналітичні огляди, здійснювалась низка інших заходів, зокрема: проводились курси підвищення кваліфікації для бібліотек НАПН України, всеукраїнські і локальні семінари, конференції, на порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ведеться сторінка „Науково-методична діяльність”, де представляються важливі методичні документи, нові надходження до Кабінету бібліотекознавства ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Вперше для бібліотек мережі започатковано підготовку у ДНПБ з 2010 р. щорічного збірника аналітичних і статистичних матеріалів „Провідні освітянські бібліотеки у дзеркалі статистики”, в якому аналізується стан розвитку вищезазначених книгозбірень. Збірник представлений на порталі бібліотеки і надсилається в електронному вигляді до книгозбірень мережі.

Відкриття на порталі ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського бази даних „Бібліотечна справа” сприяє популяризації бібліотекознавчих інформаційних ресурсів серед бібліотекарів освітянських книгозбірень і надає широкі можливості використовувати їх з метою підвищення свого професійного рівня та введення інновацій у роботу бібліотек мережі. Адже інновації в бібліотеках – важливий крок до модернізації книгозбірень мережі. Лідерами у інноваційному розвитку є: Миколаївська НПБ; бібліотеки ВНЗ (НПУ ім. М.П.Драгоманова; Хмельницького НУ; Української інженерно-педагогічної академії; Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка та ін.). Колектив ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського та провідні бібліотеки мережі будуть і надалі продовжувати даний напрям роботи, щоб досягти світового рівня бібліотечно-інформаційного забезпечення інноваційного розвитку вітчизняної педагогічної науки, освіти в умовах становлення суспільства знань.

За результатами дослідження у 2013 р. було проведено міжнародну науково-практичну конференцію **„Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу”**. Мета

наукового форуму полягала в аналізі теоретичних, науково-методичних та організаційних засад щодо створення ІГР на базі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, висвітленні практичних результатів, окресленні перспектив розвитку його формування у подальші роки й забезпечення доступу до нього. У роботі конференції взяли участь 145 фахівців серед них зарубіжні науковці, представники МОН України, УБА, керівники та науковці бібліотек мережі, науковці ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, методисти з бібліотечних фондів, бібліотекарі ЗНЗ. В рамках конференції проведені дві секції „Формування та використання галузевих інформаційних ресурсів: традиції та інновації” та „Інноваційний розвиток шкільних бібліотек України”. На пленарному та секційних засіданнях виголошено 64 доповіді.

Отже, у результаті створення ІГР на базі ДНПБ, відображення його в інформаційному просторі держави, наданні до нього вільного доступу незалежно від статусу та місця перебування користувачів шляхом реалізації принципово нових можливостей пошуку й використання, формуються умови для інтенсифікації науково-дослідної діяльності, навчально-виховного процесу в освітянській сфері України. Це сприятиме побудові суспільства знань, підвищенню якості щодо розвитку науки і освіти в Україні.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Нова парадигма освіти вимагає від бібліотек освітянської галузі нових організаційних, теоретичних, методичних та технологічних засад формування бібліотечно-інформаційних ресурсів і нових методів доступу до них. Питання щодо необхідності пошуку і створення нових методів бібліотечно-інформаційного забезпечення наукових досліджень і професійної діяльності в різних галузях неодноразово поставав у науковому і бібліотечному середовищі. Однак, стосовно освітянської галузі України сучасне бібліотекознавство конкретних відповідей на виклики сучасності не дає.

У той же час, ДНПБ України ім. В.О.Сухомлинського накопичила достатній досвід наукових досліджень у сфері бібліотекознавства і має достатній штат співробітників вищої наукової кваліфікації для виконання необхідних наукових робіт у зазначеній галузі.

З огляду на вище зазначене перед ДНПБ України ім. В.О.Сухомлинського поставлена нова мета і завдання. У зв'язку з цим впродовж 2014–2014 рр., фахівці бібліотеки будуть досліджувати нову наукову тему **„Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України”**, у якій планується проведення наукового аналізу особливостей галузевих інформаційних потреб користувачів як чинника формування системи бібліотечно-інформаційного забезпечення освітянської галузі, розроблення наукових засад аналізу змісту галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів освітянського спрямування, створення умов для функціонування корпоративної науково-інформаційної системи мережі освітянських бібліотек України.

У зв'язку з цим має бути здійснено наступне:

– виявлено рівень наукової розробки проблеми бібліотечно-інформаційного забезпечення галузі освіти в Україні;

- визначено пріоритетні напрями розвитку бібліотечно-інформаційного комплексу як соціокультурного об'єкта та основні тенденції його функціонального і технологічного оновлення;
- розроблено наукові засади бібліометричного аналізу документного потоку;
- розроблено наукові засади аналізу змісту та забезпечення широкого доступу користувачів до вітчизняних та іноземних електронних ресурсів;
- проведено аналіз стану бібліографічної продукції мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України;
- досліджено пріоритетні напрями розвитку бібліотечно-інформаційного комплексу як соціокультурного об'єкта та основні тенденції його функціонального і технологічного оновлення;
- досліджено методи аналізу інформаційних потреб користувачів у вітчизняній та світовій науковій галузевій інформації;
- розроблено науково-організаційні та науково-методичні засади аналізу особливостей галузевих інформаційних потреб користувачів як чинника формування системи бібліотечно-інформаційного забезпечення освітянської галузі;
- проведено моніторинг запитів користувачів щодо документів на традиційних носіях, в електронній формі та послуг, у тому числі – в режимі он-лайн;
- розроблено науково-організаційні принципи та створено галузевий інформаційний ресурс вторинних документів різних видів у традиційній та електронній формі;
- розроблено наукові засади аналітико-синтетичного опрацювання вхідного документного потоку до сукупного фонду освітянських бібліотек і формування на корпоративних засадах інтегрованого довідково-пошукового апарату;

– розроблено науково-організаційні засади та здійснено популяризацію наукової продукції ДНПБ України ім. В.О.Сухомлинського й мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України;

– досліджено шляхи підвищення ефективності використання інтегрованих інформаційних ресурсів у формі електронних бібліотек цифрових об'єктів відповідно до Положення про електронні освітні ресурси МОН України з метою забезпечення навчально-виховного процесу та наукових досліджень у педагогіці та освіті;

– координацію науково-інформаційної й видавничої діяльності книгозбірень мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антопольский, А. Б. Информационные ресурсы России : науч.-метод. пособие / А. Б. Антопольский. – М. : ЛИБЕРИЯ, 2004. – 423 с. – (Серия „Библиотекарь и время. XXI век”, № 14).
2. Воройський, Ф. С. Основи проектування автоматизованих бібліотечно-інформаційних систем / Ф. С. Воройський. – М. : ФИЗМАТЛИТ, 2008. – 453 с.
3. Горовий, В. М. Особливості розвитку соціальних інформаційних баз сучасного українського суспільства / В. М. Горовий ; НАН України, НБУ ім. В. І. Вернадського. – К. : [НБУВ], 2005. – 296 с.
4. Давидова, І. О. Бібліотекознавче виробництво в інформаційному суспільстві : монографія / І. О. Давидова; ХДАК. – Х.; 2005. – 294 с. – Бібліогр. 504 назв.
5. Ильганаева, В. А. Социальные коммуникации (теория, методология, деятельность) : словарь-справочник / [авт.-сост. В. А. Ильганаева]. – Х. : [б. и.], 2009. – 392 с.
6. Електронні інформаційні ресурси бібліотек у піднесенні інтелектуального і духовного потенціалу українського суспільства : [монографія] / [авт. кол.: О. С. Онищенко, Л. А. Дубровіна та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : НБУВ, 2011. – 247 с.
7. Концепція Державної цільової національної культурної програми створення єдиної інформаційної бібліотечної системи „Бібліотека – XXI” [Електронний ресурс]: [затв. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 серп.2011 р. № 956] // Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2/rada.gov.ua/laws/show/956-2011-%DO%BF/>. – Назва з екрана.
8. Концепція створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського / [Рогова П. І., Артемов Ю. А., Вараксіна Н. В., Лобановська І. Г. ; наук. ред. Рогова П. І.] ; НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – Вінниця, ТОВ „Налін-ЛТД”, 2013. – 20 с.

9. Лаврик, О. Л. Академические библиотеки: состояние и модель развития в современной информационной среде : автореф. дис. ... пед. наук : спец. 05.25.03 „Библиотековедение, библиографоведение и книговедение” / Лаврик Ольга Львовна. – Новосибирск, 2003. – 76 с.

10. Линдеман, Е. В. Особенности формирования и использования информационных ресурсов в области научно-технической и инновационной деятельности: взаимосвязь экономики, науки и образования / Е. В. Линдеман // Библиотеки и информационные ресурсы в современном мире науки, культуры, образования и бизнеса: материалы конф.– Электрон. дан. – М.: ГПНТБ России, 2010. – 1 электрон. опт. Диск (CD-ROM). – Систем. требования: IBM PC, Windows 2000 или выше. – Загл. с этикетки диска. – ISBN 978-5-85638-139-8.–гос. Регистрации 0321000673

11. Лобузiна, К. Сучаснi пiдходи до iнтеграцiї електронних iнформацiйних ресурсiв бiблiотек / Катерина Лобузiна // Вiсн. Кн. Палати. – 2012. – № 12. – С. 24–28. – Бiблiогр.: 22 назви.

12. Лобузiна, К. Технологiї органiзацiї знаннєвих ресурсiв у бiблiотечно-iнформацiйнiй дяльностi = Technologies for Knowledge Resources Organization in Library and Information Activities : монографiя / Катерина Лобузiна ; [вiдп. ред. О. С. Онищенко] ; Нац. б-ка України iм. В. I. Вернадського. – Київ : [б. в.], 2012. – 249, [1] с. – Бiблiогр.: с. 221–249.

13. Мар'їна, О. Розвиток корпоративних бiблiотечних проектiв в Україні / Олена Мар'їна // Вiсн. Кн. палати. – 2010. – № 1. – С. 22–25. – Бiблiогр.: 31 назва.

14. Самохiна, Ж. Пленарне засiдання конференцiї : [Мiжнародна наукова конференцiя „iнновацiйна модель наукової бiблiотеки XXI столiття”] /Жанна Самохiна // Бiбл. вiсн. – 2012. – № 6. – С. 41–46.

15. Сизов Б. Н. Информационно-образовательные ресурсы ГЕПБ им. К. Д. Ушинского: состояние и перспективы развития [Электроний ресурс] / Сизов Б. Н., Маркарова Т. С. // Библиотеки и информационные ресурсы в современном мире науки, культуры, образования и бизнеса:

материалы конф. – Электрон. дан. – М. : ГПНТБ России, 2005. – 1 электрон. опт. диск

16. Соколова Н. В. Интеграция информационно-библиотечных ресурсов и сервисов: вариативность решений в рамках общей концепции / Н. В. Соколова // Электронная библиотека: современные технологии информационных ресурсов: сб. науч. труд. – СПб., 2011. – С. 54–73.

17. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні : схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 трав. 2013 р. № 386 // Уряд. кур'єр. – 2013. – 13 черв. (№ 105). – С. 12–14.

18. Стратегія розвитку бібліотечно-інформаційного ресурсу Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] / [уклад. Ю. І. Артемов, П. І. Рогова, Н. В. Вараксіна ; наук. ред. П. І. Рогова] ; НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – Електрон. дані. – К., 2013. – Режим доступу:

<http://www.dnrb.gov.ua/datas/upload/files/Strategija%20rozvitku%20DNPB%20Ukrainy.pdf>. – Назва з екрана. – Дата звернення: 26.09.2013.

19. Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки : затв. Законом України від 9 січ. 2007 р. № 537–V // Відом. Верхов. Ради України. – 2007. – № 12. – Ст. 102.

20. Шемаєва, Г. В. Електронні ресурси бібліотек України в системі наукових комунікацій : монографія / Г. В. Шемаєва. – Х. : ХДАК, 2008. – [289 с].

21. Шрайберг, Я. Л. Интеграция библиотек в развивающееся информационное общество: что нас ждёт впереди? : ежегод. докл. конф. „Крым”. Год 2012 / Я. Л. Шрайберг // Науч. и техн. б-ки. – 2013. – № 1. – С. 7–50. – Библиогр.: 27 назв.